ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

34ՐԴ. ՏԱՐԻԹԻՒ 25 (1675) ՇԱԲԱԹ, ՅՈՒԼԻՍ 5, 2014
VOLUME 34, NO. 25 (1675) SATURDAY, JULY 5, 2014

Պաշտօնաթերթ Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան Արեւմտեան Ամերիկայի

MASSIS Weekly
1060 N. Allen Ave. Suite 101
Pasadena, California 91104

ՍԴՀԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉԸ ԱՆԳԱՐԱՅԻ ՄԷՋ ՅԱՅՏԱՐԱՐԵՑ «ԱՅՍՕՐ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ՀԱՐՑԸ ԿԸ ՄՆԱՅ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՃԱՆԱՉՈՒՄԸ ԵՒ ՓՈԽՀԱՏՈՒՑՈՒՄԸ»

Կիրակի, 29 Յունիս 2014-ին, Անգարայի մէջ տեղի ունեցաւ Ընկերվարական Վերակազմեալ Կուսակցութեան (Ժ.Դ.Կ.-HDP) առաջին համագումարը: Համագումարին եկած էին Եւրոպայէն եւ Միջին Արեւելքէն հրաւիրուած ընկերվարական կուսակցութիւններու ներկայացուցիչներ: Անոնց շարքին էր նաեւ Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութիւնը:

Այս առթիւ Ս.Դ.Հ.Կ. Կեդրոնական Վարչութեան անունով Համագումարին ողջոյնի ուղերձը փոխանցեց կուսակցութեան Լիբանանի շրջանի Վարիչ Մարմնի ատենապետ Ընկ. Ալեքսան Քէօշկէրեան: Կեդրոնական վարչութեան խօսքը արժանացաւ ներկաներուն բարձր գնահատանքին: Ժողովականները քանի մը անգամ ծափողջոյններով եւ խանդավառ բացագանչութիւններով ընդհատեցին ընկերոջ ելոյթը:

Պաշտօնական ժողով մը տեղի ունեցաւ ՍԴՀԿ.-ի, Ժողովուրդներու Դեմոկրատական Կուսակցութեան (Ժ.Դ.Կ.-HDP) եւ Ընկերվարական Վերակազմեալ Կուսակցութեան (Ը.Վ.Կ.-SYKP) ներկայացուցիչներուն միջեւ: Ժողովին ընթացքին քննարկուեցաւ Ժ.Դ.Կ.-Ս.Դ.Հ. կուսակցութիւններու գերագոյն մարմիններու հանդիպման եւ յառաջիկային 2015 Թուականին

Անգարայի մէջ ելոյթ կ'ունենայ Ընկ. Ալեքսան Քէօշկէրեան

Ցեղասպանութեան 100 ամեակին առնչուած հարցեր: Ընթացքին հանդիպում մը տեղի ունեցաւ Ընկ. Քէօշկէրեանի եւ Անգարայի մէջ ապրող հայ մտաւորականներու եւ բարեկամներու միջեւ:

Ստորեւ կը ներկայացնենք ՍԴՀԿ. Կեդրոնական վարչութեան ողջոյնի խօսքը, զոր Թրքերէնով ընթերցեց ընկ. Ալեքսան Քէօշկէրեան:

Յարգելի բարեկամներ,

Օսմանեան Կայսրութեան մէջ Սոցիալ-դեմոկրատական գաղափարները տարածած առաջին կուսակցութեան անունով կ'ողջունեմ այս համագումարը: Շուրջ 125 տարի առաջ, երբ Հնչակեան Կուսակցութիւնը մուտք գործեց Օսմանեան պետութեան սահմաններէն ներս, երբ համիտեան բռնատիրութեան տակ կրօնամոլութիւնը եւ ազգայնամոլութիւնը կը տիրէին, կուսակցութիւնը իր ծրագիրին մէջ դրած էր երկու նպատակ. առաջինը՝ ազգային-ազատագրական զինեալ պայքար, որովհետեւ այդ կը թելադրէր Թուրքիոյ մէջ ապրող հայութեան եւ բոլոր փոքրամասնութիւններուն՝ որպէս մարդ ապրելու ձգտումը: Հնչակեաններս ասոր միացուցինք ընկերային ազատագրութիւնը: Օսմանեան կայսրութեան մէջ այս գաղափարին գործադրութեան հնարաւորութիւնը տրուեցաւ 1908-ի սահմանադրութենէն ետք, երբ «Ազատութեան, եղբայրութեան եւ հաւասարութեան» լոզունգին տակ Իթթիհատ վէ Թերաքքը Կուսակցութիւնը հասաւ Օսմանեան Կայսրութեան իշխանութեան: Առանց հա-

Շար.ը էջ 5

Ուաշինկթըն Յոյս ունի, Որ Հայաստանի ու Ատրպէյճանի Նախագահները Կ'ընդունին Ֆրանսուա Օլանտի Հրաւէրը

Միացեալ Նահանգներու պետական քարտուղարի տեղակալ Պրենթ Հարթլի յոյս յայտնած է, որ Հայաստանի եւ Ատրպէյճանի նախագահները կ'ընդունին Ֆրանսայի նախագահ Ֆրանսուա Օլանտի հրաւէրը եւ կը համաձայնին հանդիպել Փարիզի մէջ: Այս մասին Ամերիկայի ներկայացուցիչը յայտարարած է Վիեննայի մէջ՝ ԵԱՀԿ ապահովութեան հարցերով տարեկան քոնֆերանսի ժամանակ:

«Թէեւ Լեռնային Ղարաբաղի մէջ ԵԱՀԿ-ի դերը կ'արտայայտուի ԵԱՀԿ Մինսկի Խումբի աշխատանքով, որպէս կազմակերպութիւն մենք պէտք է շարունակենք Հայաստանին ու Ատրպէյճանին դրդել՝ ստանձնելու բանակցութիւններու պարտաւորութիւն, որոնք կը հանգեցնեն խաղաղ համաձայնութեան՝ հիմնուելով մինչեւ օրս կատարուած աշխատանքի վրայ»,- յայտարարած է Հարթլի:

Ըստ դիւանագէտի, Ջուիցերիոյ Նախագահ Տիտիէ Պուրկհալտըրի կառուցուածքային բանակցութիւններ վարելու կոչը նոյնպէս, կողմերուն առիթ կու տայ զարգացնելու խաղաղ գործընթա-

Շար.ը էջ 5

Ռուսաստանի Նախագահը Յոյսով է, Որ Մօտ Ապագային Հայաստան կը Դառնայ Եւրասիականի անդամ

Ռուսաստանի նախագահ Վլադիմիր Փութին յոյս յայտնեց, որ մօտ ապագային Հայաստան կը դառնայ Եւրասիական Միութեան լիարժէք անդամ: Այս այս մասին յայտարարեց Յուլիս 1-ին, Ռուսաստանի բարձրաստիճան դիւանագէտներու եւ դեսպաններու հետ հանդիպման ժամանակ:

«Ռուսաստանն յառաջ կը տանի ինտեգրացիոն գործընթացները Անկախ Պետութիւններու Համագործակցութեան (ԱՊՀ) տարածքին ներս: Եւրասիական գործընթացի շարժիչ ուժը Ռուսաստան, Պելառուս եւ Ղազախստան եռեակն է: Եւրասիական Միութիւնն այնքան հրապուրիչ է, որ անոր կը ձգտին ԱՊՀ-ի միւս անդամ երկիրները: Յուսով եմ, որ ամենամօտ ապագային անոր անդամ կը դառնայ նաեւ Հայաստանը», - ըսաւ Փութին:

Ռուսաստանի Նախագահը աւելցուց, որ Եւրասիական Միութիւնը բաց է նաեւ Ռուսաստանի միւս գործընկերներուն համար: Վերջին տասնամեակին գոնէ Ռուսաստանի արտաքին քաղաքականութեան առաջնային նպատակն է խորացնել յարաբերութիւնները ԱՊՀ-ի երկիրներուն հետ, եւ ճիշդ այս նպատակին ուղղուած է Եւրասիական Միութիւնը, որու անդամ պիտի դառնայ շուտով Հայաստանը:

Եւրասիական Բարձրագոյն Տնտեսական Խորհուրդի Մայիս 29-ին Աստանայի մէջ կայացած ընդլայնուած նիստի ժամանակ Հայաստանի Նախագահ Սերժ Սարգսեան խնդրեց «հաստատել մինչեւ Յունիսի 15-ը Եւրասիական Տնտեսական Միութեան վերաբերեալ պայմանագրին Հայաստանի Հանրապետութեան միանալու վերաբերեալ պայմանագրի ստորագրման ժամկէտը»: Այսուհանդերձ, Եւրասիական Միութեան հիմնադիր երկրներու՝ Ռուսաստանի, Պելառուսի ու Ղազախստանի ղեկավարները եւ Հայաստանի Նախագահը պայմանաւորուեցան մնացած հարցերը համաձայնեցնել մինչեւ Յուլիսի 1-ը, իսկ մօտ երկու շաբաթ առաջ Հայաստանի վարչապետ Յովիկ Աբրահամեանի յայտարարութիւններէն պարզ դարձաւ, որ պայմանագիրը մինչեւ Յուլիսի 3-ը ստորագրուելու պատրաստ է:

100,000 ՏՈԼԱՐ ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԵՑԱՒ ՎԱՐԴԵՐՈՒ ՓԱՌԱՏՕՆԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԾԱՂԿԱՍԱՅԼԻՆ ՀԱՄԱՐ

Փասատինայի Վարդերու Փառատօնին մասնակցելիք հայկական ծաղկասայլի յատակագիծը

ՅՈՎՀ. ԱՀՄԱՐԱՆԵԱՆ

Վստահ եմ, թէ առաջին հայը որ ոտք դրաւ Փասատինա քաղաքը եւ տեսաւ քաղաքիս առաջին ծաղկասայլերու տողանցքը, ինքնիրեն հարցուցած պիտի ըլլար. ինչո՞ւ մենք՝ հայերս, որ երգած ենք վարդն ու մեխակը, կակաչն ու յասմիկը, ինչո՞ւ պիտի չկարենայինք հայկական թեմայով մը ներկայանալ ու հայ ծաղկասայլի մը ներկայութիւնը վայելել:

Արդ, աւետիս մը ունիմ տա-

Շար.ը էջ 15

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Ինչու է Յովիկ Աբրահամեանը նոմենկլատուրան պաշտպանում հասարակութիւնից

ԱՐՄԷՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ

Նախորդ շաբաթ Կառավարութեան նիստի մեկնարկին վարչապետ Յովիկ Աբրահամեանը հանդէս եկաւ մի իւրօրինակ յայտարարութեամբ: Առիթ դարձնելով ՀՀ աշխատանքի եւ սոցիալական ապահովութեան նախարար Արտեմ Ասատրեանի վրայ «Դէմ եմ» շարժման ակցիայի մասնակիցների կողմից, որպէս կուտակային համակարգի դէմ բողոքի նշան, մանրադրամներ նետելու իրողութիւնը՝ վարչապետը յայտարարեց, թէ դա անթոյլատրելի արարք է, որով խախտւում են նախարարների ու պատգամաւորների մարդկային իրաւունքները: Ըստ նրա՝ իշխանութեան ներկայացուցիչների նկատմամբ նման վարքագիծը ամենաթողութեան ու անարխիայի դրսեւորում է: Եւ քանի որ անարխիան պետական անվտանգութեանն սպառնալիք է, յանձնարարեց Արդարադատութեան նախարարին եւ Ոստիկանապետին՝ դրա դէմն առնելու ուղղութեամբ միջոցներ ձեռնարկել:

Քաղաքացիական ակտիւիստների կողմից դա մանրադրամ նետելու առաջին դէպքը չէր: Մինչ այդ էլ բարձրաստիճան որոշ պաշտօնեաներ, այդ թւում նաեւ նախարարներ եւ պատգամաւորներ էին աչքի ընկել քաղաքացիների նկատմամբ ոչ պատշաճ վերաբերմունքով: Սակայն նախորդ որեւէ դէպքում Յովիկ Աբրահամեանը ոչ իբրեւ նախարար, ոչ որպէս ԱԺ նախագահ եւ ոչ էլ որպէս վարչապետ, մարդու իրաւունքների նման ջերմեռանդ պաշտպանի դեր չէր ստանձնել: Ինքնին հետաքրքրական էր նաեւ այն փաստը, որ նա Կառավարութեան նիստին խօսում էր ոչ թէ առհասարակ բոլորի իրաւունքների ոտնահարման անթոյլատրելիութեան մասին, ինչը տուեալ դէպքում պէտք է լինէր միակ տրամաբանական մօտեցումը, այլ՝ բացառապէս իշխանութեան ներկայացուցիչների դէմ ուղղուած գործողութիւնների: Այնպիսի փորձառու գործչի համար, ինչպիսին Յովիկ Աբրահամեանն է, նման հասարակութեան մէջ օտարի եւ իւրայինների նման բաժանում կատարելը չի կարող զուտ պատահականութիւն լինել:

Ըստ էութեան վարչապետը բացայայտ ու ճակատային կերպով իր անձնական պաշտպանութեան տակ է առնում իշխանութեան ներկայացուցիչին, նոմենկլատուրայի անդամին, որը տուեալ դէպքում, զուտ պատահական համընկնման արդիւնքում, կերպարանաւորուեց Արտեմ Ասատրեանի անձով: Սա ուղերձ չէր հասարակութեանը, որն իր անպաշտպանուածութիւնը վաղուց է զգացել՝ անկախ դրա մասին Աբրահամեանի կողմից աւելորդ անգամ յիշեցումից: Այլ՝ ուղերձ էր հենց նոմենկլատուրային առ այն, որ վարչապետը պատրաստ է անմիջականօրէն ստանձնելու նրա, որպէս համակարգի, քաղաքական երշախաւորի դերն ու պատասխանատուութիւնը:

Այլ կերպ ասած՝ վարչապետ Յովիկ Աբրահամեանը կոնկրետ քայլ է կատարում համակարգում իր նկատմամբ վստահութիւնը բարձրացնելու եւ, վարչական ողջ ապարատն այդպիսով իրեն աւելի մերձեցնելու ուղղութեամբ: Սա քաղաքական եւ անձնական իշխանութեան ամրապնդման իւրօրինակ ակցիա էր, ինչը նշանակում է, որ Յովիկ Աբրահամեանը սկսել է իշխանութիւնը վերցնելու մի թաքուն պրոցես եւ դա սկսել է այն ոլորտից, որտեղ իր հնարաւորութիւնները եւ ազդեցութեան լծակներն այս պահին չափազանց մեծ են:

Նման ամբիցիոզ նպատակների հասնելու համար, ելնելով հայաստանեան քաղաքական համակարգի առանձնայատկութիւններից, Յովիկ Աբրահամեանը պէտք է կարողանայ լիակատար ազդեցութիւն եւ հեղինակութիւն դառնալ երեք հիմնական համակարգերում. բանակ եւ յատուկ ծառայութիւններ, ոստիկանութիւն, ինչպէս նաեւ բիւրոկրատիա կամ վարչական համակարգ: Դրանից յետոյ քաղաքական մակարդակում լիդերի կարգավիճակ ձեռք բերելը, հիմնուելով առնետավազքի «լաւագոյն աւանդոյթների» շարունակման վրայ, ինչպէս ասում են, դառնում է տեխնիկայի հարց:

Եւ ահա Յովիկ Աբրահամեանը սկսել է երրորդից, որն ի տարբերութիւն միւս երկու համակարգերի՝ իր համար աւելի հեշտ իրագործելի են: Բանակի հետ կապուած նրա ձեռքերը դեռեւս գգալիօրէն կարճ են, բայց ահա Ոստիկանութիւնը, որն իր կարգավիճակով գտնւում է Կառավարութեան ենթակայութեան ներքոյ բոլորովին այլ հարց է:

Եւ հիմա նա կարծես թէ վարչական ապարատին զուգահեռ փորձում է իւրացնել նաեւ այդ համակարգը: Իսկ դրա համար անհրաժեշտ է, որ Ոստիկանապետը լինի ոչ թէ նախագահի, այլ իր վստահորդը կամ առնուազն նրանց միջեւ կոնսենսուսային ինչ-որ տարբերակ: Այս իմաստով ներկայիս ոստիկանապետ Վլադիմիր Գասպարեանը նրա համար հնարաւորինս շուտ հանելու ենթակայ սեպ է, որի աքցանները, սակայն, իր ձեռքերում չեն գտնւում:

Վարչապետի պաշտօնում նշանակուելու հենց առաջին օրուանից Աբրահամեանը ցանկացած առիթ օգտագործում է՝ Գասպարեանի նկատմամբ իր անվստահութիւնը յայտնելու, նրա հետ ունեցած ներքին հակասութիւնները, որոնք այս պահին թւում են առաւելաբար դիրքային, զգացնել տալու համար: Այս իմաստով բոլորովին պատահական չէր, որ Կառավարութեան նիստի ժամանակ նա որոշեց հենց Վլադիմիր Գասպարեանին նկատողութիւն անել բարձր խօսելու համար: Այս վարքագիծն ուղղուած է մէկ հիմնական նպատակի. այնպիսի ճնշում գործադրել Ոստիկանապետի վրայ, նրա համար այնպիսի միջավայր ստեղծել, որոնց պայմաններում վերջինս այլընտրանք չունենայ, քան ինքնակամ հեռանալը: Այլ կերպ վարուելու տարբերակ վարչապետը չունի, քանի որ հրաշալի հասկանում է, որ Ոստիկանապետի դիրքերն ամուր են լինելու այնքան ժամանակ, քանի դեռ նա վայելում է գործող նախագահի գրեթէ լիարժէք վստահութիւնը:

Ոստիկանապետի գլխին սեւ ամպեր կուտակելու վարչապետի ցանկութեան ենթատեքստն ու նշանակութիւնը հասկանում են նաեւ

Շար.ը էջ 18

Քոչարեան-Սերժ Սարգսեան շո՞ւ քառեակի կատարմամբ

ԱՆԻ ՍԱՀԱԿԵԱՆ

«Որոտանի հիդրոկասկադի» շուրջ տեղի ունեցող զարգացումները կարող են շրջադարձային լինել: Արդէն տեղեկութիւններ կան, որ կառավարութիւնը մտադիր է վաճառքի գործարքը չեղեալ համարել: Յիշեցնենք, որ տարեսկզբին Երեւանում ամերիկեան «Կոնտուր գլոբալ հիդրոկասկադ» ընկերութեան եւ ՀՀ կառավարութեան միջեւ կնքուեց պայմանագիր, ըստ որի, ամերիկեան ընկերութիւնը 120 մլն տոլար էր վճարելու Որոտանի հիդրոկասկադի համար եւ եւս 70 միլիոն տոլարի ներդրում պէտք է անէր: Պայմանագրով նախատեսուած էր, որ գործարքը պէտք է մինչեւ Ապրիլի կէսը աւարտուէր, սակայն մինչ օրս այն չի աւարտուել եւ գումարը վճարուած: Կողմերը բացատրութիւններ չեն տալիս, թէ ինչ խնդիրներ են ծագել: Որոշ լուրերով Որոտանի խնդիրը ոչ այնքան տնտեսական, որքան արտաքին քաղաքական եւ ներիշխանական դրդապատճառներ ունի: Այն Հայաստանի էներգետիկ համակարգի միակ օբիեկտն է, որը պէտք է ձեռք բերէր ոչ ռուսական ընկերութիւն: Երէկ պարզ դարձաւ, որ ոչ միայն ոչ իշխանական չորս կուսակցութիւններն են իրենց 12 կէտերից մէկով պահանջում ՀԷԿ-ի վաճառքը չեղեալ համարել, այլեւ այս գործարքը բացասական գնահատեց նաեւ Ռոբերտ Քոչարեանը:

«Քրիստոնէական վերածնունդ» կուսակցութեան ղեկավար Սօս Գիմիշեանը Hayeli.am-ի հետ զրոյցում կարծիք յայտնեց, որ խնդիրը զուտ մասնաւոր է եւ նա չի կարծում, որ արտաքին քաղաքականութեան արդիւնքում եւ մասնաւորապէս Ռուսաստանի ճնշումներով են նման գործընթացներ սկսուել: Աւելին՝ նա առաւել քան համոզուած է, որ սկսուած պրոցեսը փոխհամաձայնեցուած է քառեակի եւ իշխանութեան միջեւ. «Իշխանութիւնն ամէն ինչ անում է, որ քառեակին ճանաչել տայ իբրեւ ընդդիմութիւն, որպէսզի ապագայ ընտրութիւններում այդ երկու բեւեռը պայքարեն իշխանութեան համար: Իրականում քառեակը նոյն իշխանութիւնն է, Ռոբերտ Քոչարեանն ու Սերժ Սարգսեանը իրար մէջ բաժանել են իշխանութիւնը եւ մէկը միւսին ընդդիմութիւն է սարքում, որ իշխանութիւն վերցնի, սա շուռ է եւ նման ԱՄՆ-ի Հանրապետական եւ Դեմոկրատական կուսակցութիւնների շուրին: Հիմա նրանց առաջ քաշած պայմաններն էլ որեւէ կապ չունի իրական ժողովրդավարութեան եւ պետական շահի հետ: Իրենց պէտք է առաջ քաշեն հարցը, իշխանութիւնն էլ լուծում տայ, բայց եթէ տեսնում էք, դրանք սուտի, մանր-մունր հարցեր են, ոչ թէ քաղաքական լուրջ հարցեր»:

Այդուհանդերձ Գիմիշեանի համար դեռեւս աղօտ է Որոտանի շուրջ կապուած գործընթացների էութիւնը, Որոտանի կասկադի վաճառքի այս գործարքը ըստ նրա մութ ու կասկածելի տարրեր է պարունակում: «Ինձ համար իսկապէս զարմանալի է՝ ինչու եւ ինչպէս են իշխանութիւնները հրաժարւում այդ իւղոտ պատառից, որովհետեւ ես կարծում եմ, որ իրենք էլ առնում են եւ ոչ մի ամերիկեան ընկերութիւն էլ չկայ, նրանք ոչ մէկին էլ այդպիսի գնով չէին տայ: Միշտ էլ այդպէս է՝ յայտարարում են ինչ-որ ամերիկեան կառոյցների մասին, բայց իրականում դրանց տէրերը իրենք են: Բայց նաեւ ակնյայտ է՝ գործարքը չեղեալ համարելու մտադրութիւն է նկատւում, մինչդեռ գործարքը կնքուել է իրենց համար բաւական «շահաւէտ», հինգ անգամ աւելի թանկ, կառոյցը ջրի գնով են պատրաստւում վաճառել»:

Նա յիշեցնում է, որ Քոչարեանի ժամանակ «Գոյք պարտքի դիմաց» բոլոր օբիեկտները կոպեկներով են վաճառուել. «Հիմա թող սա էլ-ինչո՞ւ չեն նախկինների առքուվաճառքի պայմանագրերը չեղեալ յայտարարելու պահանջ բարձրացնում, թող ճնշեն եւ հետ պահանջեն» հարցադրում է անում նա ու նկատում, որ Քոչարեանը քառեակին քաշել է թեւի տակ ու փորձում է ընդդիմութիւն ցոյց տալ:«Ես կարծում եմ, որ Որոտանը էլի կը վաճառեն, բայց աւելի յարմար տարբերակով, կամ էլ գնորդի փողերը չի հերիքել, ատկաները չի տուել ժամանակին, հիմա յետ են կանչում: Պետական շահը բացառւում է, պարզապէս այլ շահաւէտ տարբերակ են գտել»:

«ՀԱՅԵԼԻ»

ՄԱՍԻՍ
ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ՝
ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ՀՆՉԱԿԵԱՆ
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
Արեւմտեան Ամերիկայի Շրջանի

ԽՄԲԱԳԻՐ՝
ՏՕՔԹ. ԱՐՇԱԿ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ
ԼԵՆԱ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

MASSIS Weekly
Organ of the Armenian Social Democratic Hunchakian Party of Western USA
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104
Phone: (626) 797-7680
Fax: (626) 797-6863
E:Mail: massis2@earthlink.net
http://www.massisweekly.com

(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
Published Weekly
Except Two Weeks in August

ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
USA $50.00, $80.00 (First Class)
Canada $125.00 (Air Mail)
Overseas $250.00 (Air Mail).
All payments must be made in US funds & Drawn on US banks.

Periodicals Postage Paid at Pasadena CA.
Please Send Address Change To
MASSIS WEEKLY

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

«Էլեկտրաէներգիայի Թանկացումը Քաղաքացիների Գրպանից Գողութիւն է»

Տեսարան մը Երեւանի մէջ տեղի ունեցող բողոքի ցոյցերէն՝ ընդդէմ էլեկտրաուժի սակագիներու բարձրացման

«168 ժամ» թերթի տնտեսական մեկնաբան Բաբկէն Թունեանն անհիմն է համարում էլեկտրաէներգիայի սպասուող թանկացումը եւ դա քաղաքացիների գրպանից գողութիւն է որակում:

«Ընդունելի չեմ համարում թանկացման փորձերը՝ այն պատճառով, որ պետական կառոյցը ինքը որպէս նախաձեռնող է հանդէս գալիս ու փորձում է սեփական նախաձեռնութեամբ սեփական բնակիչների հաշուին փակել ինչ-որ մասնաւոր ընկերութեան կրած վնասները, երբ էդ մասնաւոր ընկերութիւնը ինքն իր ապաշնորհ ղեկավարման պատճառով է այդ վնասները կրել», - «Ազատութեան» հետ զրոյցում ասաց Թունեանը՝ շարունակելով. - «Նոյն պատճառաբանմամբ ցանկացած ապրանք թանկացնում են ցանկացած տնտեսվարող սուբիեկտի համար, ինչը համարում եմ սխալ: Ուղղակի այստեղ աւելի սկզբունքային է հարցը՝ եթէ անգամ կէս դրամ են մարդկանցից գողանում, ուրեմն պէտք է թոյլ չտալ գողանալ:

Բաբկէն Թունեանը սա շանտաժ է համարում: Նրա խօսքով՝ նոյնը փորձում են անել տրանսպորտի դէպքում՝ ասելով, թէ գծատէրերը վնասով են աշխատում եւ չեն կարողանում պահեստամասեր գնել մեքենաների համար:

«Ինչպէս տեսնում ենք՝ տրանսպորտը մինչեւ հիմա աշխատում է, ու ոչ մի գծատէր իր գիծը ոչ մէկին զէնքի սպառնալիքով էլ չի զիջի, եթէ դա էդքան շատ վնասաբեր լինէր, հիմա շուտուանից ինքնակամ հրաժարուել էին: Իսկ հովհարային անջատումների մասին եւ նման այլ բաների մասին խօսակցութիւններն ուղղակի շանտաժի ձեւ է», - ընդգծեց մեկնաբանը:

Մարդիկ այլեւս չեն վստահում բերուող պատճառաբանութիւններին, եւ սա, տնտեսական մեկնաբանի կարծիքով, աւելի մեծ խնդիր է, քան թանկացման հետեւանքով սոցիալական ճգնաժամի խորացումը:

«Եթէ մենք հիմա հետ ենք գնում ու նախորդ տարուայ թանկացումը վերանայում ենք, երբ որ կրկին չորս դրամով թանկացրին հոսանքը, ստացւում է, որ Հայաստանում վերջին մէկ տարուայ ընթացքում էլեկտրաէներգիայի գինը մօտ 40 տոկոսով թանկացել է, ու էս պայմաններում մարդկանց մօտ վստահութիւն չկայ, որ մէկ տարի յետոյ նորից ինչ-որ ֆինանսական ճեղքուածք չի առաջանայ ու նորից հարկ չի լինի մի հինգ դրամով նորից աւելացնելու: Այսինքն՝ վստահութեան բացակայութիւնն է ամենագլխաւոր խնդիրը», - ասաց Թունեանը:

Մեղադրողը 6.5 Տարուայ Ազատազրկում Պահանջեց Վոլոդիա Աւետիսեանի համար

Ազատամարտիկների բողոքի ակցիաներ նախաձեռնելուց յետոյ խարդախութեան մէջ մեղադրուած ու կալանաւորուած Վոլոդիա Աւետիսեանի համար մեղադրողը 6.5 տարուայ ազատազրկում պահանջեց: Եթէ դատարանը բաւարարի այս պահանջը, ապա պաշտօնաթող գնդապետի վրայ համաներումը չի տարածուի:

Դատախազ Վարդան Պապիկեանը յայտարարեց, թէ խարդախութեան եւ խարդախութեան փորձի մէջ մեղադրուող պահեստազօրի գնդապետ Աւետիսեանի համար մեղմ պատիժ են պահանջում՝ հաշուի առնելով նրա անցած ճանապարհը, խնամքին անչափահաս երեխաների առկայութիւնը:

Վոլոդիա Աւետիսեանն իր խօսքում յայտարարեց, որ չի ընդունում մեղադրանքն ու պնդեց, որ իշխանութիւնները սրանով պարզապէս փորձում են պատժել իրեն անցած տարի նախաձեռնած բողոքի ակցիաների համար: Յայտարարեց, որ Ազգային Անվտանգութեան Ծառայութեան կողմից իր հեռախօսային խօսակցութիւնների գաղտալսումներն այս գործով վկաների հետ ոչ այլ ինչ են, եթէ ոչ մոնտաժուած ձայնագրութիւններ:

«Ես իմ արարքների մէջ ոչ մի յանցագործութիւն չեմ տեսնում: Ամէն ինչը սարքած է, ինձ բազմիցս մօտեցել են պատգամաւորներ, ծառայողներ, զգուշացրել են՝ գլխիդ կը սարքեն»,- ասաց նա:

Մեղադրող Պապիկեանը դատարանին նաեւ առաջարկեց յօգուտ պետութեան Աւետիսեանից բռնագանձել այն 2000 դոլարը, որը, ըստ մեղադրանքի, նա վերցրել է այս գործով կարեւոր վկայի Հենրիկ Զաքարեանից որպէս կաշառք: Հարկ է նշել, որ այս քրէական գործում կաշառքի մասով մեղադրանք Աւետիսեանին առաջադրուած չէ: Վկան, դատարանում յայտարարել էր, թէ Աւետիսեանից պարտք ու պահանջ չունի:

Ազատամարտիկի պաշտպան Զաքարեանն, անդրադառնալով մեղադրողի բերած փաստարկներին, նշեց, որ նա իրականում չկարողացաւ ապացուցել, որ Աւետիսեանը խարդախութիւն է կատարել եւ պահանջեց արդարացնել նրան: Պնդեց, թէ նախաքննութեան, թէ դատաքննութեան ժամանակ իրենց այդպէս էլ հնարաւորութիւն չտրուեցին համակողմանի պաշտպանութիւն ապահովել

«Ժառանգութիւնում Պատերազմական Վիճակ Չկայ». Արմէն Մարտիրոսեան

«Ժառանգութիւն» կուսակցութիւնում պատերազմական վիճակ չկայ. այսօր լրագրողների հետ հանդիպմանն ասաց կուսակցութեան փոխնախագահ Արմէն Մարտիրոսեանը:

«Ըստ էութեան, մենք տեսանք, որ նախահամագումարեան շրջանում բաւական յօդուածներ էին տպւում «Ժառանգութեան» հասցէին, որ Րաֆֆի Յովհաննիսեանը հեռանալու է կուսակցութիւնից, որ կուսակցութիւնում պատերազմական վիճակ է, ռուսամէտներ են յայտնուել կուսակցութիւնում եւ այլն, եւ այլն: Իրականութիւնը բոլորովին այլ է, եւ համագումարը դա ցոյց տուեց»,-ասաց նա:

«Ժառանգութիւն» կուսակցութեան փոխնախագահ Արմէն Մարտիրոսեան

Արմէն Մարտիրոսեանը յստակեցրեց, որ «Ժառանգութիւնը» հայաստանակենտրոն քաղաքական ուժ է, բայց ըստ իրենց՝ Հայաստանի արտաքին քաղաքական կողմնորոշումը պէտք է լինի եւրաինտեգրումը: «Կողմ ենք Ռուսաստանի, ԱՄՆ-ի, Չինաստանի հետ խորը յարաբերութիւններին, Վրաստանի հետ բարեկամական յարաբերութիւններ պէտք է զարգանան»,-ասաց նա:

Արմէն Մարտիրոսեանը շարունակեց, թէ ողջունում են խորհրդարանի չորս ուժերի համագործակցութիւնը, սակայն նաեւ ցանկութիւն ունեն, որ խորհրդարանական համագործակցութիւնից աւելի լայն համագործակցութեան շրջանակ դուրս գալու:

Թէ ինչու Րաֆֆի Յովհաննիսեանը համագումարին կրկին շեշտեց ամբողջական իշխանափոխութեան հարցը, եւ արդեօ՞ք դա ուղղուած չէր քառեակի միւս անդամներին, որ պէտք է սկսել ամբողջական իշխանափոխութիւն, Արմէն Մարտիրոսեանը նշեց, որ իրենք միշտ էլ արմատական փոփոխութիւնների կողմնակից են եղել եւ շարունակում են մնալ: Իսկ թէ ինչու այդպէս էլ չի դրւում այդ հարցը՝ նա պատասխանեց. «Մէկ կուսակցութեան ներսում է դժուար որոշումներ կայացնել, տարբեր կարծիքներ են լինում, եւ խորհրդարանական չորս ուժերն էլ տարբեր մօտեցումներ ունեն, 12 կէտերն արդէն փոխհամաձայնութեան եւ փոխզիջման արդիւնք է»:

Կուսակցութեան փոխնախագահը նշեց, թէ քառեակից ՀԱԿ-ն էլ իրենց պէս արմատական փոփոխութիւնների կողմնակից է, ՀՅԴ-ն էլ նոյն կարծիքն է, իսկ ԲՀԿ-ն ոչ մէկ անգամ է նշել, որ չքննարկուող հարց գոյութիւն չունի:

Նա նշեց, թէ քառեակի տուած ժամկէտին շատ չի մնացել եւ պէտք է սպասել աշնանը:

Մեզանում մարդիկ խելամիտ մտքեր արտայայտում են պաշտօնանկութիւնից յետոյ.

Ալեքսանդր Արզումանեանը Քոչարեանի եւ Օսկանեանի մասին

Հայաստանում քաղաքական գործիչները սկսում են օբիեկտիւ, սուր մտքեր արտայայտել միմիայն պաշտօնանկութիւնից յետոյ:

Այս մասին լրագրողների հետ հանդիպմանը յայտարարեց ԱԺ պատգամաւոր, նախկին արտգործնախարար Ալեքսանդր Արզումանեանը՝ անդրադառնալով 2-րդ նախագահ Ռոբերդ Քոչարեանի հարցազրոյցին, եւ նրա՝ նախկին վարչապետ Տիգրան Սարգսեանի հետ յայտնի բանավէճին՝ տնտեսական «փուչիկների» մասով:

Աժ պատգամաւոր Ալեխանդր Արզումանեան

«Ես չեմ կարող ասել՝ Քոչարեանը խօսելու բարոյական իրաւունք ունի՞, չունի՞... Ես ինքս Քրիստոսը չեմ, որ գնահատականներ տամ, միայն կարող եմ ցաւով նշել, որ մեզանում խելամիտ եւ օբիեկտիւ մտքեր սկսում են արտայայտել իշխանութիւնը թողնելուց յետոյ»,-յայտարարեց Ալ. Արզումանեանը եւ աւելացրեց. «Բազմաթիւ խնդիրներ էր առաջ քաշել, մասնաւորապէս, Տիգրան Սարգսեանի հետ բանավէճում, որոնք իր օրօք էին հասունացել եւ շատ աւելի ճակատագրական կարող էին լինել այն առումով, որ ինքը կարող էր Կենտրոնական Բանկի իր կառավարչին (Տիգրան Սարգսեանին) կանգնեցնել ու ասել՝ «փուչիկներ մի ստեղծիր»»:

Նա այս համատեքստում բերեց «Բարգաւաճ Հայաստանի» պատգամաւոր, նախկին արտգործնախարար Վարդան Օսկանեանի օրինակը, ում յարգում է եւ համարում է Հայաստանի լաւագոյն արտգործնախարարներից մէկը:

«Բայց ուզում եմ նշել, որ կոռեկտ եւ սուր գնահատականները տալիս է բացառապէս 2008 թուականից յետոյ: Ողջ տասնամեակում, երբ պաշտօնավարում էր, ինքը որեւէ խնդիր չէր տեսնում՝ ո՛չ ղարաբաղեան կարգաւորման, ո՛չ այլ որեւէ խնդիր չէր տեսնում»,-ամփոփեց ԱԺ պատգամաւորը

ԼՈՒՐԵՐ

Սէյրան Օհանեան. «Մենք Ի Վիճակի Ենք Առանց Արտաքին Միջամտութեան Սահմանին Պահպանել Հաւասարակշռութիւնը»

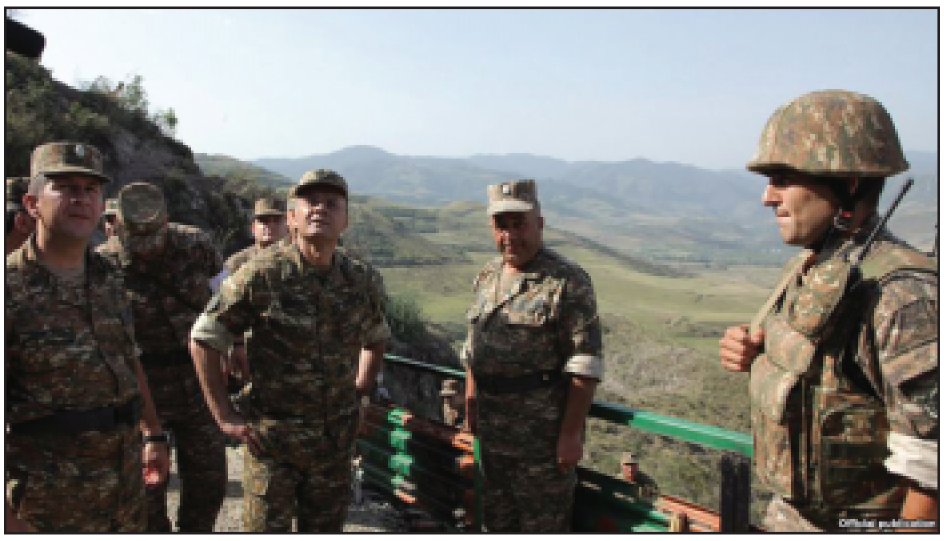

ՀՀ պաշտպանութեան նախարար Սէյրան Օհանեան սահմանային գօտի կատարած շրջագայութիւններէն մէկուն ընթացքին

ՀՀ պաշտպանութեան նախարար Սէյրան Օհանեանը չի կարծում, որ Ադրբեջանի հետ սահմանին իրավիճակն այնքան է սրուել, որ անհրաժեշտ է դիմել ՀԱՊԿ-ին: Այս մասին նախարարն ասաց Յուլիսի 1-ին լրագրողների հետ զրոյցում:

Սէյրան Օհանեանը յիշեցրեց, որ գոյութիւն ունի ՀԱՊԿ-ին դիմելու որոշակի մեխանիզմ: Առաջին հերթին գնահատւում է իրավիճակը, որոշւում է մարտական գործողութիւնների վերսկսման հաւանականութեան աստիճանը: «Չեմ կարծում, որ հիմա իրավիճակն այնպիսին է, որ ՀԱՊԿ-ին դիմելու անհրաժեշտութիւն է առաջացել: Հայոց բանակն օրէցօր աւելի մարտունակ է դառնում եւ ունակ է ինքնուրոյն լուծել առաջադրուած խնդիրները»,- ընդգծեց նախարարը՝ յիշեցնելով, որ ղարաբաղեան հակամարտութիւնն աշխարհում միակն է, որտեղ հրադադարի ռեժիմը պահպանւում է առանց արտաքին միջամտութեան: «Երբ խօսում ենք հաւասարակշռութեան մասին, խօսքը ոչ թէ քանակի, այլ որակի եւ մեր զինուորների մարտական ոգու մասին է»,- ասաց Սէյրանը Օհանեանը:

«Այլ հարց է, որ ՀԱՊԿ-ն պէտք է տեղեկացուած լինի խախտումների մասին եւ հանդէս գա համապատասխան յայտարարութեամբ, ընդգծի, թէ ով է խախտման նախաձեռնողը: Անմիջապէս ասեմ, որ հայկական կողմը երբեք հանդէս չի գալիս խախտման նախաձեռնողի դերում, մենք միայն պատասխանում ենք ոտնձգութիւններին»,- ընդգծեց Սէյրան Օհանեանը:

Թուրքիայում Հրապարակել է Հայոց Ցեղասպանութեան Ժողովածուի Թուրքերէնը

«Հայոց ցեղասպանութիւնը Օսմանեան Թուրքիայում. վերապրածների վկայութիւններ» արխիւային փաստաթղթերի եռահատոր ժողովածուի առաջին հատորի թուրքերէն տարբերակի հրատարակմամբ գործնականում լիարժէք է դառնում այդ նիւթերի հետ կապուած փաստերի ներկայացումը: Այդ մասին Յուլիսի 2-ին, մամուլի ասուլիսին յայտարարել է եռահատոր ժողովածուի մէկ հատորի թուրքերէն թարգմանութեան հրատարակիչ, մարդու իրաւունքների պաշտպան Ռագըփ Զարաքօլուն:

Մարդու իրաւունքներու պաշտպան Ռագըփ Զարաքօլու

«Ինձ շատ է յուզել գրքի թուրքերէն տարբերակի հրապարակումը, քանի որ դա «Վան» հասարակական կազմակերպութեան օգնութեան շնորհիւ իրականացուած օպերատիւ աշխատանքի արդիւնք էր», - նշել է Զարաքօլուն: Նրա խօսքով՝ նրանք Թուրքիայում տպագրել են նաեւ Հայոց ցեղասպանութեան մասին գերմաներէն փաստաթղթեր, բացի այդ, Վերժինէ Սւազլեանի՝ իր ամբողջ կեանքի ընթացքում հաւաքած փաստաթղթերը:

Նշենք, որ «Հայոց ցեղասպանութիւնը Օսմանեան Թուրքիայում. վերապրածների վկայութիւններ» եռահատոր ժողովածուն հայերէնով հրատարակուել էր 2012թ.: Ժողովածուի մէջ տեղ են գտել Վան, Բիթլիս, Էրզրում, Խարբերդ, Դիարբեքիր, Սեբաստիա, Տրապիզոնի նահանգներում եւ Պարսկահայքի շրջանում Ցեղասպանութեանը վերապրածների 602 վկայութիւններ: Դրանք շատ կարեւոր փաստաթղթեր են, որոնք կարող են ծառայել՝ որպէս միջազգային նշանակութեան վկայութիւններ: 2013թ. եռահատորյակից առանձնացուել էին 145 վկայութիւններ, որոնք թարգմանուել եւ հրատարակուել անգլերէնով: Մօտ ապագայում նախատեսւում է նաեւ հրատարակել գրքի ռուսերէն, իսպաներէն եւ ֆրանսերէն թարգմանութիւնները:

ՄԱՍԻՍ
ԱՄԵՆԱՎՍՏԱՀԵԼԻ ԱՂԲԻՒՐԸ ՀԱՅՐԵՆԻ ԼՈՒՐԵՐՈՒ

«Ուժեղ Հայաստանը Բխում Է Միացեալ Նահանգների Շահերից». Ջոն Հեֆերն

Հայաստանի վարչապետ Յովիկ Աբրահամեան կը շնորհաւորէ Միացեալ Նահանգներու անկախութեան տօնը: Կողքին դեսպան Ջոն Հեֆերն

Յուլիսի 2-ին ՀՀ-ում ԱՄՆ դեսպանութիւնը նշել է Միացեալ Նահանգների անկախութեան 238-րդ տարեդարձը: Ինչպէս յայտնում են ՀՀ-ում ԱՄՆ դեսպանատնից՝ դեսպանատանը տեղի ունեցած հանդիսաւոր միջոցառման ընթացքում դեսպան Ջոն Հեֆերնը եւ ՀՀ վարչապետ Յովիկ Աբրահամեանը բարձր են գնահատել հայ-ամերիկեան սերտ գործընկերութեանը:

Դեսպան Հեֆերնն իր խօսքում նշել է. «Ուժեղ Հայաստանը բխում է Միացեալ Նահանգների շահերից: Մեր խորացող տնտեսական եւ մշակութային կապերը այս երկրում մեր ունեցած բաբազմաթիւ գործընկերութիւնների արգասիքն են: Յուսով եմ, որ այսօր բոլորս կը խոստանանք աշխատել միասին՝ խորացնելու կապերը Միացեալ Նահանգների եւ Հայաստանի Հանրապետութեան միջեւ»:

Նա ողջունել է այն բազմաթիւ խմբերին, կազմակերպութիւններին ու անհատներին, ովքեր գործակցում են ԱՄՆ դեսպանութեան հետ եւ խրախուսել, որ նրանք գործակցեն նաեւ միմեանց հետ:

Երեկոյի ընթացքում հնչել է ամերիկեան քանթրի երաժշտութիւն հայկական «Իմեջին Բենդ» խմբի կատարմամբ եւ ներկայացուել են քանթրի խմբապարեր «Նանէ» պարային ստուդիայի կողմից: Գագիկ Գինոսեանը եւ նրա «Կարին» համոյթը ներկայացրել են հայկական աւանդական երգ ու պար:

Ցեղասպանութեան 100-Ամեակին Ընդառաջ՝ Հայ-Ֆրանսիական Գիտաժողովի Առաջարկ

Հայաստանի կրթութեան եւ գիտութեան նախարար Արմէն Աշոտեանն Յուլիսի 2-ին, ընդունել է ՀՀ-ում Ֆրանսիայի դեսպան Անրի Ռենոյի գլխաւորած պատուիրակութեանը, որի կազմում էր նաեւ Ֆրանսիայի բարձրագոյն կրթութեան եւ հետազօտութիւնների նախարարութեան միջազգային բաժնի հետազօտութիւնների պատասխանատու Ժան Լուկ Կլեմենը:

Ողջունելով հիւրերին՝ նախարարը նշել է, որ այս հանդիպումը վերջերս Հայաստան այցելած Ֆրանսիայի նախագահի եւ Ֆրանսիայի կրթութեան նախարարի հետ հանդիպումների տրամաբանական շարունակութիւնն է: Վերջինիս խօսքով՝ այցելութիւնները իմաստաւորւում են, երբ տեղի են ունենում դրանց յաջորդող շարունակական գործընթացներ եւ հետեւողական մօտեցում՝ նախանշուած ձեռնարկներին: Արմէն Աշոտեանը նշել է, որ երկու երկրների համագործակցութեան ոլորտում ուրուագծուել է աշխատանքների ընդհանուր շրջանակը, այն է՝ երիտասարդ գիտական կադրերի պատրաստում եւ հետազօտութիւնների անցկացում արտերկրում: Նախարարը կոչ է արել նոր պայմաններ ստեղծուել վերջիններիս համար՝ հաշուի առնելով երկկողմանի եւ միջազգային ծրագրերը, մասնաւորապէս, եւրոպական գիտական նոր նախագիծը՝ «Հորիզոն-2020»: Բացի այդ, Արմէն Աշոտեանն առաջարկել է Հայոց Ցեղասպանութեան 100-ամեակին ընդառաջ կազմակերպել հայ-ֆրանսիական գիտաժողով՝ ներգրաւելով բուհերի ներկայացուցիչներին: «Ֆրանսիան այն քաղաքակիրթ երկրներից է, որը ճանաչել է Հայոց Ցեղասպանութիւնը: Բացի այդ, Ֆրանսիայի նախագահ Ֆրանսուա Օլանդը պատրաստակամութիւն է յայտնել մասնակցել 100 -ամեակի միջոցառումներին»,-այդ կապակցութեամբ նշել է նախարարը:

Դեսպանի խօսքով՝ գիտահետազօտական ոլորտում երկու երկրների միջեւ առկայ է լայն համագործակցութիւն, մասնաւորապէս, երկրաբանութեան, աստղաֆիզիկայի, բժշկագիտութեան եւ հնէաբանութեան ոլորտներում: Նա նշել է որդեգրած քաղաքականութեան երեք բաղադրիչ՝ ամրապնդել առկայ համագործակցութիւնը, լրացնել բացերը եւ ընդհանուր նոր եզրեր գտնել՝ գիտահետազօտական ոլորտում:

Ժան Լուկ Կլեմենն իր հերթին նշել է, որ Հայաստանն առանձնայատուկ կարգավիճակ ունի Ֆրանսիայի կրթութեան նախարարութեան համար, մանաւանդ, որ Ֆրանսիան Հայաստանի գործընկերների թւում՝ գիտահետազօտական ոլորտում զբաղեցնում է չորրորդ տեղը՝ ՌԴ-ից, ԱՄՆ-ից եւ Գերմանիայից յետոյ: Ըստ նրա՝ անհրաժեշտ է սերտացնել այդ փոխգործակցութիւնը:

Հանդիպման ընթացքում քննարկուել են նաեւ երիտասարդ գիտաշխատողների, թէզերի պաշտպանութեան համատեղ համակարգի, դիպլոմների փոխճանաչման, ֆրանսիական համալսարանին գիտահետազօտական բուհի կարգավիճակ տալու եւ այլ հարցեր:

Հանդիպման աւարտին Արմէն Աշոտեանը հրաւիրել է Ֆրանսիայի կրթութեան նախարարին՝ այցելել Հայաստան ինչպէս երկկողմանի այցի, այնպէս էլ Բոլոնիայի նախարարական գագաթաժողովի շրջանակում:

ԱՐԱԲԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀ

ԻՐԱՔԻ ՆՈՐԱՅԱՅՏ ՄԱՐՏՆՉՈՂՆԵՐՈՒ ԽՈՒՄԲԸ՝ ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՄԵՆԱՀԱՐՈՒՍՏՆ ՈՒ ՄԱՐՏՈՒՆԱԿՆ Է

Վերջին ամիսներուն շատ կը խօսուի Իրաքի մէջ նոր ծաւալ ստացած ՍԻԻՊԻ (Սուրիոյ եւ Իրաքի Իսլամական Պետութիւն) այլ խօսքով ISIS-ի մասին, որ Պաղտատի արեւմուտքը գտնուող զօրանոց մը գրաւելով, սկսաւ արագ եւ լայնածաւալ գործունէութիւն ծաւալել բովանդակ երկրին մէջ: «Ալ Քայտա» զօրախումբի հետ առնչուող այս նոր կազմակերպութիւնը՝ չուտով իր հակաչուին տակ առաւ մեծ մասամբ սիւննի դաւանանքի պատկանողները, զօրանոցներն ու ռազմախարիսխները, մասնաւորաբար Իրպիլի եւ Ֆալուճայի մէջ: Յետագային իրենց գերակայութիւնը ծաւալելով հասան մինչեւ Մուսուլ եւ Հիւսիսային ու արեւմտեան Իրաք: Այս բոլորի շարժառիթը Իրաքի Կեդրոնական Կառավարութեան որդեգրած խտրական եւ կողմնակալ քաղաքականութիւնն էր: Արդարեւ Վարչապետ Նուրի Ալ Մալիքիի կազմած դահլիճը մեծ մասամբ շիիներէ բաղկացած նախարարներ կը պարփակէր երեւոյթ մը որ արդիւնք էր անհեռատես քաղաքականութեան մը, պատճառ դառնալով ներկայ պառակտեալ եւ կործանարար վիճակին:

Ներկայիս ՍԻԻՊ-ի զինեալներն արդէն գրաւած են Իրաքի բանակի Քըրքուք քաղաքի զօրապահեստները, ինչպէս նաեւ Մուսուլի եւ Տիարայի զօրանոցները: Գնդապետ Ապտուլ Ռազաք Ապու Պիլալի համաձայն զէնքեր եւ զինեալներ պիտի տրամադրեն Սուրիոյ ապստամբներուն: Անցնող շաբթուան ընթացքին Սուրիական Պուքամալ աւանի ըմբոստ ուժերու հրամանատարութիւնը իր ամբողջական զօրակցութիւնը յայտնած է ՍԻԻՊ-ի:

Իրերու այս կացութեան ներքեւ շուրջ 500 հազար իրաքցիներ գաղթած են դէպի երկրի հիւսիսը գտնուող քրտաբնակ շրջանները: Միւս կողմէ Իրաքի քիւրտերը լրջօրէն կ՚ուսումնասիրեն քաղաքական ներկայ խռովայոյզ իրավիճակը եւ շատ հաւանաբար յայտարարեն Քիւրտիստանի Ինքնավար Հանրապետութիւն: Նման պարագային Իսրայէլ ըսած է թէ ինք առաջինը պիտի հանդիսանայ ճանչնալու քրտական պետութիւնը: Թրքական իրազեկ շրջանակներ եւս պատրաստակամութիւն յայտնած են ճանչնալու Քիւրտիստանը:

500 ՄԻԼԻՈՆ ՏՈԼԱՐԻ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԻՈՅ ԸՄԲՈՍՏՆԵՐՈՒՆ

Վերջերս ԱՄՆ-ի պետական քարտուղար Ճօն Քեռի Սէուտական Արաբիա տուած իր այցելութեան ընթացքին հանդիպումներ ունեցաւ երկրի վեհապետին եւ այլ պատասխանատու շրջանակներու հետ, միասնաբար քննելու տարածաշրջանը յուզող հարցերը: Այս ծիրէն ներս Ճօն Քեռի տեսակցեցաւ նաեւ Սուրիոյ ընդդիմադիր ուժերու պետ Ահմատ Ժարպայի հետ: Խօսակցութեանց նիւթերէն մին էր ընդդիմադիր ուժերու փոխարինող կառավարութեան մը կազմութիւնը, որուն շատ համամիտ չեղաւ ԱՄՆ-ի կառավարութիւնը: Այսուհանդերձ կը ծրագրուի 500 միլիոն տոլար տրամադրել ընդդիմադիրներուն, յատկացուելու զինավարժութեան եւ այլ յարակից կարիքներու: Միւս կողմէ սուրիական իշխանութիւնները կը մերժեն ճանչնալ ընդդիմադիրներու համախմբումը, գայն նկատելով խամաճիկ ԱՄՆ-ի եւ Ասատի ընդդիմացող արտասահմանցիներու համար:

ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ ԱՆԴՈՐՐՈՒԹԻՒՆԸ ՎՏԱՆԳՈՒԱԾ ԻՍՐԱՅԷԼԱՑԻ 3 ՊԱՏԱՆԻՆԵՐՈՒ ԴԻԱԿՆԵՐՈՒ ՅԱՅՏՆԱԲԵՐՈՒՄԷՆ ԵՏՔ

Յունիս 12ին 3 իսրայէլացի պատանիներու առեւանգումը պաղեստինցիներու կողմէ, մեծ իրարանցում եւ բազմահարիւր ձերբակալութիւններու առիթ տուած էր, որոնց հետեւած էր նաեւ ահաբեկչական արարքներ եւ ռմբակոծումներ: Այս բոլորէն ետք անցեալ Երկուշաբթի Արեւմտեան ափին վրայ յայտնաբերուեցան երեք պատանիներու դիակները: Պաղեստինի պետութեան գլխաւորը՝ Մահմուտ Ապպաս դատապարտեց արարքը: Այսուհանդերձ Իսրայէլի պետական շրջանակները կ՚ամբաստանեն Համաս կազմակերպութիւնը, զայն նկատելով ահաբեկչական կառոյց, որ մաս կը կազմէ նաեւ պաղեստինեան նորակազմ կառավարութեան: Նաթանեահուի համաձայն Համաս պատասխանատու է այս արարքին եւ պիտի վճարէ անոր գինը:

ՈՒԱԼԻՏ ՃԱՄՊԼԱԹ »ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ՁԱԽՈՂԱԾ Է ՄԻՋԻՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ«

Լիբանանի Յառաջդիմական Սոցիալիստ Կուսակցութեան նախագահ Ուալիտ Ճամպլաթ, որ միաժամանակ Ազգային Պայքարի Ճակատի ղեկավարն է, տեղական թերթի մը մէջ յայտարարութիւն մը կատարելով ըսած է «Ամերիկայի քաղաքականութիւնը ձախողած է Միջին Արեւելքի մէջ»: Այս բոլոր հետեւանքն էր ԱՄՆ-ի Միջին Արեւելքի հաշտարար բանագնաց Մարթին Ինտիքի եւ իր նախորդին՝ Տէնիս Ռոսի ներկայացուցած հրաժարականները:

Գալով Լիբանանի հրաժարեալ Հանրապետութեան նախագահը փոխարինող նորի մը ընտրութիւնը լուրջ խոչընդոտներու առջեւ կը գտնուի եւ հեռու է մօտալուտ լուծում մը կայացնելը:

ԴԱՄԱՍԿԱՀԱՅ ԳԱՂՈՒԹԻ ՎԵՐՋԻՆ ՆԱՀԱՏԱԿՆԵՐԷՆ ՍԵՒԱԿ ԷՕԼՄԷՍԷՔԵԱՆ

Ցաւով իմացանք Դամասկահայ գաղութի երիտասարդ սերունդի ներկայացուցիչներէն՝ սուրիական բանակի սպայ Սեւակ Էօլմէսէքեանի մահը: Հանգուցեալը Սուրիոյ պաշտպանական բանակի Իտլիպ նահանգի զօրանոցին մէջ ծառայած պահուն հակառակորդ ուժերու կողմէ բուռն յարձակումներու ենթարկուելով նահատակուեցաւ 250 այլ զինուորներու հետ:

Սեւակ Էօլմէսէքեան փոքր տարիքին անդամ եղած է Դամասկոսի Հ.Մ.Մ.ի սկաուտական խումբին: 28-ամեայ Սեւակը սուրիական բանակին իր շարունակական ծառայութիւնը բերած է զանազան շրջաններու մէջ: Իր հոգւոյն համար անցեալ Կիրակի, Յունիսի 27ին հոգեհանգստեան պաշտօն տեղի ունեցաւ Լոս Անճելոսի, Պաթօն Ռուժի եւ Դամասկոսի Հայց. Առաքելական եկեղեցիներուն մէջ:

Մեր խորազգաց ցաւակցութիւնները հանգուցեալի ընտանիքի անդամներուն, Հ.Մ.Մ.ի Դամասկոսի Վարչութեան եւ համայն պարագաներուն:

ՍԴՀԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉԸ ԱՆԳԱՐԱՅԻ ՄԷՋ

Շարունակուած էջ 1-էն

ւատալու անոր, ստեղծուած նոր կացութենէն ելած Հնչակեաններս վար դրինք ազատագրական պայքարի մեր զէնքը եւ ամբողջապէս նուիրուեցանք նոր Թուրքիան բարեփոխելու ընկերային եւ քաղաքական պայքարին: Այդ պայքարը շատ հարուստ է, բայց մինչեւ այսօր պատմութեան մէջ լիովին մեկնաբանուած չէ: Միայն ըսենք, որ Հնչակեան երեսփոխան Մուրատի (Համբարձում Պոյաճեան) միջոցով է որ Օսմանեան խորհրդարանին մէջ առաջին անգամ ըլլալով արծարծուեցան կանանց աշխատանքի իրաւունքին, անչափահասներու աշխատանքին, պարտադիր միջնակարգ կրթութեան, տուրքերու յառաջատուական ձեւին մասին գաղափարներ: Հնչակեան գործիչ Գարեգին Կոզիկեանի միջոցով է որ հիմնադրուեցան առաջին սենտիքաները եւ տօնակատարուեցան առաջին Մայիս 1-ի տարեդարձները: Տակաւին կարելի է երկարել այս շարքը:

1915 թուականը կացինի հարուած հասցուց այս շարժումին: Հայ ժողովուրդը ենթարկուեցաւ ցեղասպանութեան: Անոր զուգահեռ Հնչակեան Կուսակցութիւնը ենթարկուեցաւ դատարանի եւ իր ղեկավարութիւնը զոհ տուաւ Պոլսոյ Սուլթան Պայազիտ հրապարակին վրայ, Վանի բանտին ու տարբեր քաղաքներու մէջ:

Այսօր, հայ ժողովուրդի մեծագոյն հարցը կը մնայ ցեղասպանութեան ճանաչումը եւ փոխ հատուցումը:

Այս ճամբուն վրայ, Հնչակեաններս խորին շնորհակալութիւն ունինք բոլոր անոնց՝ յատկապէս Թուրք եւ քիւրտ բարի մարդոց հանդէպ, որոնք արհաւիրքի այդ ծանր օրերուն, վտանգելով նոյնիսկ իրենց կեանքը, օգնութեան ձեռք մեկնեցին անտէր ու անօգնական, ջարդուելու ստոյգ վտանգին տակ գտնուող մեր ժողովուրդի զաւակներուն: Մենք շնորհակալական խորին զգացում ունինք այն ժողովուրդներուն եւ պետութիւններուն, որոնք մեր բռնագաղթած ժողովուրդը ընդունեցին եւ անոր գոյատեւման ու զարգացման պայմաններ տուին: Առանձնաբար ողջոյնի խօսք ունինք ըսելիք ազատախոհ եւ արդարամիտ այն մտաւորականներուն եւ կուսակցութիւններուն, որոնք քաջութիւնը ունին առերեսուելու պատմութեան հետ եւ յանուն ճշմարտութեան ընդունելու Հայոց Ցեղասպանութեան իրողութիւնը:

Այսօր, ես եւ իր հերոսական անցեալով ծանօթ իմ պատկանած կուսակցութիւնս կը գտնուինք այդ քաջարի եւ պատմական նշանակութիւն ունեցող կեցուածքը որդեգրած կուսակցութեան դիմաց:

Մեր փոխգործակցութեան կարճ ժամանակի փորձը մեզ համոզեցին որ իր կեցուածքներուն մէջ համոզուած ու հետեւողական է:

Ուստի Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութեան անունով կ՚ողջունեմ Ընկերվարական Վերակազմեալ Կուսակցութեան համագումարը: Անոր կը մաղթեմ յաջողութիւն իր քաղաքական եւ ընկերային նպատակներուն մէջ: Հայոց Ցեղասպանութեան հարիւրամեակի սեմին կը մաղթեմ, որ այս բարեկամական յարաբերութիւնը դառնայ նախադէպ մը հայ-թուրք յարաբերութեան մէջ նոր ուղիներու որոնման համար: Յարաբերութիւն մը, որ կրնայ միայն հիմնուած ըլլալ արդարութեան եւ ճշմարտութիւնները ընդունելու սկզբունքներուն վրայ:

Ուաշինկթըն Յոյս ունի

Շարունակուած էջ 1-էն

ցը: Ան նաեւ նշած է, որ ատրպէյճանցիներու եւ հայերու միջեւ կապերու հաստատման ջանքերը նոյնպէս կրնան նպաստել ամուր կարգաւորման համար, երկու կողմերու քաղաքացիներուն օգնելով պատրաստուիլ խաղաղութեան: «Որպէս ԵԱՀԿ համանախագահ երկիր ԱՄՆ հաւատարիմ է այդ գործընթացին՝ ամենաբարձր մակարդակով»,- աւելցուցած է Պրենթ Հարթլի:

ԱՐՍԷՆ ՆՇԱՆԵԱՆ. «ՀԱՅՐՍ ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՉՏԱՅ. ԵՍ ԱՅԴ ՄԷԿԸ ԱՆՈՐ ԱՉՔԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ՏԵՍԱՅ»

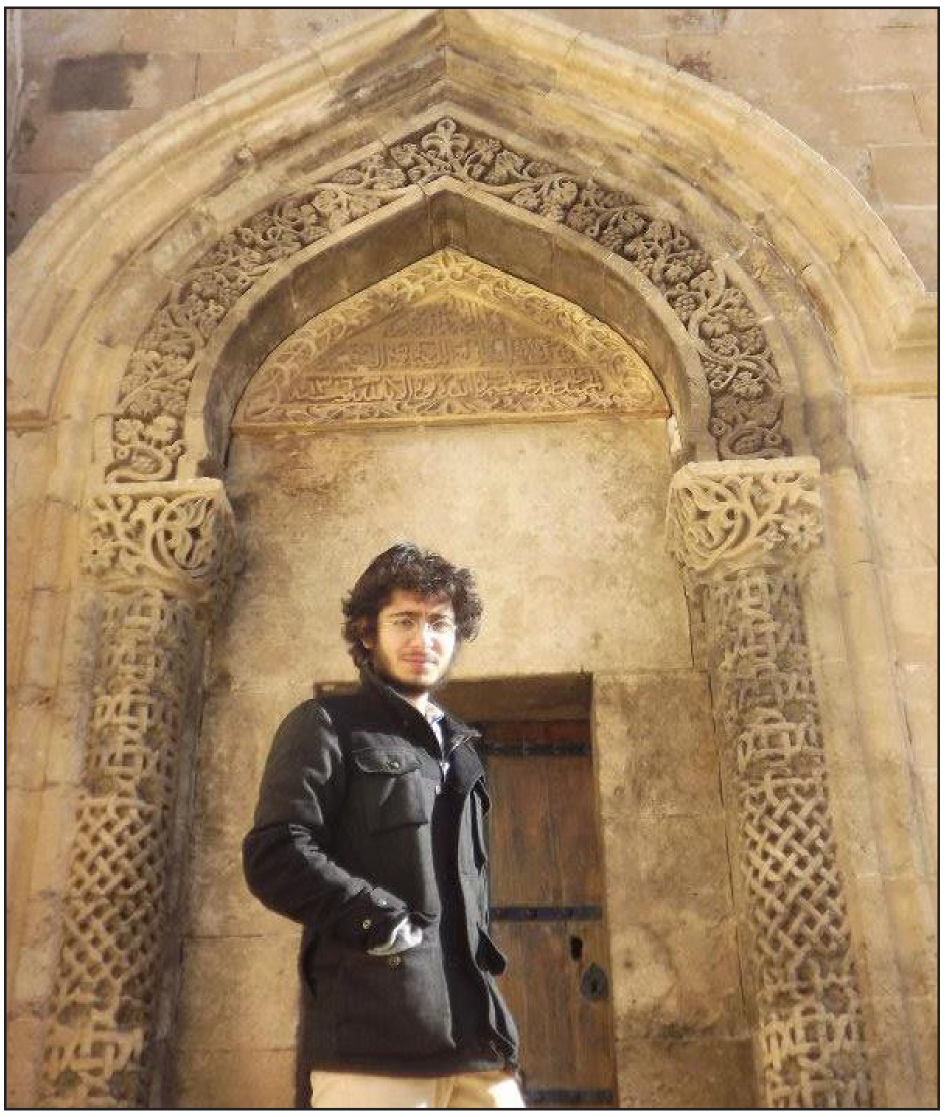

ՍԱԳՕ ԱՐեԱՆ

Արսէն Նշանեան իր հօր քաղբանտարկեալ Սեւան Նշանեանին հանդիպած է Հինգշաբթի 19 Յունիսին Իզմիրի «Ալիաղա» բանտին մէջ:Ըստ Արսէնին այս հանդիպումները կը կայանան շաբաթը անգամ մը՝ ամէն Հինգշաբթի օր: Սեւան Նշանեանի դէմ բանտարկութեան պատիժի արձակումէն ի վեր «Ալիաղայի բանտը արդէն երրորդ բանտն է, ուր անարդար ու անհիմն պատճառներով արգելափակուած Նշանեանը կը բոլորէ իր պատիժի օրերը: Այսօր Նշանեանի դէմ դատական նոր գործեր կը յարուցուին ու մտավախութիւններ կան «որ անոր տաս տարուան բանտարկութեան պատժագիր հրապարակուի: Այս եւ տարբեր թեմաներու մասին զրուցեցի Արսէն Նշանեանին հետ, որ ներկայիս կը գտնուի Պոլիս: Յիշեցնեմ, որ Արսէն Մեծն Բրիտանիոյ St. Andrews համալսարանի ուսանող է:

Ի՞նչ պայմաններու տակ կը գտնուի Սեւան Նշանեանը այսօր:

Սկսելու համար ըսեմ, որ նախնական շրջանին հայրս կը գտնուէր «Թորպալը»ի բանտին մէջ եւ այդ բանտի ռէժիմը բաւական հեշտ էր: Ան չըլլալով քրէական մեղադրանքներով բանտարկուած մէկը իրաւունք ունէր ամիսը մէյ մը բանտէն դուրս գալ: Այնտեղ նաեւ ընթերցելու եւ համակարգիչ օգտագործելու հնարաւորութիւն ունէր: Մեր հետ կապն ալ շատ բնական հունով կը պահպանուէր:

Իսկ Հիմա՞

Հիմա անհամեմատ դժուար են պայմանները:Հայրս ոչ ոքի հետ կապ պահելու կամ հաղորդակցելու իրաւունք ունի: Միակ մարդը որուն հետ կը խօսի իր բանտապահն է:

Ըսիր, որ այցելած ես իրեն կրնաս պատմել ձեր վերջին հանդիպման մանրամասնութիւններուն մասին:

Այո՛ ամէն շաբթուան Հինգշաբթի օրը Իզմիր կ'երթանք իր հետ հանդիպելու: Հայրս ծանր պայմաններու տակ է:Ապահովական խիստ կարգադրութիւններ կան եւ կարելի չէ մօտենալ իրեն, ան բանտի ճաղերու ետին է: Հանդիպման համար մեզի տրուած ժամանակահատուածն ալ շատ քիչ է:

Քու կարծիքովդ ինչո՞ւ այսքան ծանր են պայմանները:

Իմ կարծիքով իշխանութիւնները (Թուրքիոյ-Ս.Ա.) ծանր պայմաններ դրած են հօրս վրայ պարզապէս հոգեբանական ճնշումներ բանեցնելու նպատակով: Այս «Հոգեբանական չարչարանքները եւ ճնշումները նոր չեն եւ արդէն վեց ամիսներէ ի վեր հայրս ծանր վիճակներու մէջ է»:

Ինչպէ՞ս գտար զինք: Ի՞նչ վիճակի մէջ է ան:

Առաջին ամիսները շատ ծանր եղան: Ան ամբողջութեամբ ճնշուած կը զգար ինքզինք:

Նոյնն է՞ հիմա

Ո՛չ. եթէ առաջին ամիսները մինակ ու անզօր կը զգար ապա այսօր իրականութիւնը տարբեր է:

Ինչո՞վ կը զբաղի բանտին մէջ

Գաղտնիք մը բացայայտելով ըսեմ, որ երէկուան մեր հանդիպման առաջին անգամն ըլլալով հայրս ինձմէ կարգ մը գիրքեր խնդրեց:

Ի՞նչ գիրքեր

Օսմանեան կայսրութեան եւ յատկապէս Օսմաներէն բառակապակցութիւններու մասին գիրքեր: Կարծես թէ այդ ուղղութեամբ որոշ աշխատութիւններ ընելու կը պատրաստուի: Բայց սխալ պիտի ըլլար եթէ այդ մասին կանխագուշակումներ ընէի:

Արսէն, հօրդ հետ իմ ունեցած հարցազրոյցին մէջ ան մտավախութիւններ յայտնած էր, որ մոռացութեան կրնայ մատնուիլ ու յատկապէս Հայաստանի մէջ: Ի՞նչ ունիս ըսելիք այս առումով:

Կայ այդ խնդիրը: Այսօր օրինակ Թուրքիոյ մէջ հայկական ոչ բոլոր թերթերը կը գրեն իր մասին: Ու մոռացութիւնը որուն ակնարկած է ոչ թէ իր անձին կը վերաբերի այլ իր կատարած գործին:

Ի՞նչ պէտք է ընել, ի՞նչ կ'ակնկալէք:

Կը կարծեմ, որ ներկայ հանգրուանին մեծագոյն աշխատանքը որ կրնանք ընել բոլորս իր գործը աշխարհին ծանօթացնելն է: Այդ աշխատանքը պէտք է տանին նաեւ Թուրքիայէն դուրս գտնուող հայերը: Օրինակ ստեղծուած է «Սեւան Նշանեանի Պաշտպանութեան Կոմիտէ» եւ կը յուսամ, որ Սեւանի ընկերներն ու մտերիմները կը շարունակեն հանրային կարծիք ձեւաւորել իր դատին շուրջ:

Կը կարծեմ, որ հարկ է նամակագրութեան արշաւներ սկսիլ ուղղուած եւ մարդկային իրաւանց հարցերով զբաղող գրողներու, մտաւորականներու, լրագրողներու եւ առհասարակ իր դատին հանդէպ հետաքրքրութիւն ունեցող մարդոց մօտ արթնութիւն մը յառաջ բերելու համար: Կարելի է զանոնք նոյնպէս հրաւիրել Թուրքիա եւ սեմինարներ կազմակերպել կամ այդ ձեւի հաւաքներ ընել մինչեւ, որ հօրս արդար դատին մասին բոլորը իմանան:

Իսկ ի՞նչ հունի մէջ են »Շիրինճէ«ի մէջ գտնուող ձեր զբօսաշրջիկային համալիր-պանդոկին աշխատանքները:

Կը փորձենք մեր կարելին ընել հօրս սկսած գործը բնական հունով շարունակելու համար ու ցարդ ամէն ինչ բնական հունի մէջ է: Ճիշդ է, որ ազդուեցանք ստեղծուած իրավիճակէն բայց եւ այնպէս գործը կը շարունակուի:

Երէկ Սեւանին հետ հանդիպեցար. ի՞նչ էր անոր պատգամը:

Հայրս տեղի պիտի չտայ այս ճնշումներուն դիմաց այդ էր իր վերջին խօսքը:Ես այդ մէկը զգացի նայելով անոր աչքերուն մէջ: Ան իր մտաւորական աշխատանքները պիտի շարունակէ ամէն գնով ու այս մասին ան յայտարարեց նոյնիսկ իր բանտ մտնելու առաջին օրը: Ուրեմն պայքարը պիտի շարունակուի: Հօրս պայքարը մտաւորական պայքար է: Բառի եւ գաղափարի պայքար է: Կը հաւատամ, որ ամէնէն կարեւորը իր արտադրած գործին հանդէպ ըլլալիք յարգանքն ու յարգանքէն անդին ուշադրութիւնն է: Հայրս վճռած է պայքարիլ Թուրքիոյ մէջ առկայ սխալներուն դէմ: Սխալներ որ հարիւրաւոր տարիններէ ի վեր կը քնանան այս երկրին մէջ: Գիտեմ որ դժուար է հաւատալ եւ միաժամանակ նուիրուիլ նման պայքարի մը, որովհետեւ այս ճամբան լեցուն է վտանգներով: Ու կարիք չեմ զգար այստեղ այդ վտանգներուն մասին խօսիլ:

Յանուն ինչի՞ կը պայքարէր Սեւանը

Անոր պայքարը մէկ հատուածի մը համար եղած պայքար չէր: Ան կը պայքարէր Թուրքիոյ մէջ եղած բազմաթիւ խնդիրներու, անարդարութիւններու, ճնշող եւ անիրաւ գաղափարախօսութիւններու դէմ:

Վերջին ըսելիք մը ունի՞ք

Շատ պիտի խնդրեմ, որ Հայաստանի եւ Սփիւռքի հայկական լրատուամիջոցները լայն տեղ տան Սեւան Նշանեանի խնդրին ու աւելի մօտէն հետեւին անոր արդար դատին:

Ընկերային Խրախճանք

եւ

Ազգային Երգերու երեկոյ

Նուիրուած քնարապի Հայութեան

Կազմակերպութեամբ՝

Փարամազ Մասնաճիւղի

երեկոն կը խանդավառէ

Արնօ եւ իր նուագախումբը

Հայկական եւ Միջին արեւելեան ճաշեր

տեղի կ՝ունենայ 19 Յուլիս, 2014-ին

ժամը 8:00-էն սկսեալ

Հ.Կ.Բ.Մ.-ի Կարօ Սօղանալեան սրահէն ներս

մուտքի նուէր՝ 35.00

ԹԱՐՄ ՀՈՂԱԿՈՅՏԵՐՈՒՆ ԱՌՋԵՒ
100 ՏԱՐԻ ԱՌԱՋ՝ ԶՈՒԻՑԵՐԻՈՅ ՄԱՄՈՒԼՆ ՈՒ ՀՆՉԱԿԵԱՆ ՔՍԱՆ ԿԱԽԱՂԱՆՆԵՐԸ

ԴՈԿՏ. ԱԲԷԼ ՔՀՆՑ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ
(Շարունակուած նախորդ թիւէն)

ՀՆՉԱԿԵԱՆ ՔՍԱՆ ԿԱԽԱՂԱՆՆԵՐԸ ԶՈՒԻՑԵՐԻՈՅ ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԻՆ ՄԷՋ «ԼԱ ՍԱՆԹԻՆԷԼ» ԹԵՐԹԸ

Քիչ մը վերը արդէն հպանցիկ մը նշեցինք, որ Հնչակեան Քսան Կախաղաններու վերաբերեալ առաջին տեղեկութիւնը կը հաղորդուի արեւմտեան Զուիցերիոյ ընկերվարականներու «Լա Սանթինէլ» թերթի 6 Օգոստոս 1915ի թիւին մէջ: Տեղեկագրութիւնը կը սկսի հաղորդելով ուղղակի Քսան Կախաղաններու գործը, որ Կ. Պոլսոյ մէջ երիտթրքական կառավարութեան կողմէ հրապարակաւ կախաղան բարձրացած են Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութեան անդամներէն քսան անմեղ հայեր, ամբաստանուելով ազատ Հայաստան մը հիմնելու ցանկութեան մէջ[57] :

Թերթը միաժամանակ կը տեղեկացնէ, թէ մինչ այդ որոշակի թիւ մը հայ յեղափոխական այլ կուսակցութիւններէն, մտաւորականներէն եւ ազգի երեւելիներէն ձերբակալուելով աքսորուած են Թուրքիոյ խորքերը՝ դէպի Գոնիա, ուր բոլորը սպաննուած կամ «անձնասպան» եղած են: Հետաքրքրական է, որ տեղեկագրութիւնը «suicides» (անձնասպան ըլլալ) բայը չակերտներու մէջ առած է, ընդգծելու համար այս առնչութեամբ թրքական սուտակասպաս քարոզչութիւնը:

N° 180. — 31e Année — Le numéro 5 cent. — Vendredi 6 Août 1915

La Sentinelle

JOURNAL D'INFORMATION ET D'ANNONCES

ORGANE DES SOCIALISTES DU JURA

Ce que disait Jaurès

Déclaration

Echos de la guerre

La terreur en Turquie

«Լա Սանթինէլ», 6 Օգոստոս 1915
Ահաբեկչութիւն Թուրքիոյ Մէջ,
Քսան Հայեր Կախաղան Բարձրացած են Կ. Պոլսոյ Մէջ,
Հայաստանի մէջ ջարդուած են Հազարաւորներ

Եւ այս բոլորը, կը շարունակէ թերթը, քրիստոնեաներու հին ջարդարարները, Գերմանիոյ Վիլհելմ Բ. Կայսեր հովանաւորութեան տակ, ինքզինքնին ամբողջապէս ազատ եւ անպատասխանատու կը զգան կրկնելու համար 1894-1896 թուականներու կոտորածները: Միայն Պիթլիսի շրջանին մէջ, բոլոր այրերը ջարդելէ ետք, Թուրքերը 9.000 կանայք, երեխաներ եւ ծերեր հաւաքելով տարած են Տիգրիսի ափը, ուր զանոնք գնդակահարած եւ ապա դիակները նետած են գետը:

Կիլիկիոյ հայութեան դէմ պատահած կոտորածներուն անդրադառնալով, «Լա Սանթինէլ» անգամ մը եւս կը հաստատէ արդէն Յուլիսի կիսուն հաղորդած տեղեկութիւնը, որուն համաձայն 40.000 հայեր սպաննուած են, բնակչութիւնը ունեցուածքէ կողոպտուած եւ բոկոտն աքսորուած է դէպի անապատ՝ հոն անջրդի եւ սովամահ դառնալու համար:

Սակայն հակառակ այս սահմռկեցուցիչ փաստերուն, «Լա Սանթինէլ» լիայոյս է, որ ի վերջոյ արդարութեան ժամը հնչած է եւ Հայաստան կը գտնուի իր ազատագրութեան ճամբուն վրայ: Վանի եւ շրջակայից հայութիւնը, բոլոր հայ յեղափոխական կուսակցութեանց զօրակցութեամբ ու ղեկավարութեամբ, զէնք բարձրացնելով կրցած է ետ մղել իր կեղեքիչները եւ, հինգ դարերու ստորնացուցիչ ստրկութենէ վերջ, հայոց դրօշը վերստին սկսած է ծածանիլ Հայաստանի ամրոցին վրայ:

Բնականաբար, որքան գնահատելի է թերթին խրախուսիչ լաւատեսութիւնը, դժբախտաբար, սակայն, կը գտնուի իրական ըլլալէ շատ հեռու: Թրքական կանոնաւոր բանակներուն դէմ եւ անհաւասար մարտերու մէջ հետզհետէ պիտի նահանջէր Վանի հայութիւնն ալ, ոմանք ենթարկուելով ցեղասպանուող իրենց եղբայրներու եւ քոյրերու ճակատագրին, իսկ ուրիշներ իրենց ծննդավայրէն հեռանալով, դժուարին պայմաններու մէջ ապաստանարան պիտի գտնէին Արեւելեան Հայաստանի սահմաններէն ներս:

Ինքնաբերաբար, այստեղ մեր միտքը կը խուժէ անլուծելի հարցումներու տարափ մը. եթէ չըլլային մեր պատմութեան մէջ Վասակները, արդեօ՞ք մեր ժողովուրդը պիտի ունենար աւելի բարեբաստիկ ճակատագիր մը: Արդեօ՞ք մեր կեանքին փոթորկայոյզ ընթացքը պիտի առնէր նուազ դժխեմ ու արիւնալի ուղղութիւն մը: Այս պարագային, եթէ չըլլար Արթիւր Եասեան վատանուն հայը, եւ եթէ երբեք թուրք ոստիկանութեան չմատնէր ան երիտթուրք պարագլուխներուն՝ ցեղասպան Թալէաթներուն եւ Էնվէրներուն վերացնելու Կոստանցայի ժողովին ծրագիրը, արդեօ՞ք կարելի պիտի ըլլար 1914ին կանխարգիլել չարութեան ժահր ստինքէն հայութեան դէմ դիեցուած ոճիրին իրականացումը: Հետեւաբար՝ պիտի կարենայի՞նք պահպանել մեր դարաւոր հայրենիքը՝ Արեւմտեան Հայաստանն ու չքնաղ Կիլիկիան:

Հարցադրումները կը մնան ենթադրութիւններու սահմանին մէջ, երազները կը փշրուին բախելով կատարուած դառն իրականութեան ժայռին, բայց վառ յոյսը մեր չի մարիր երբեք, արդարութեան համար պայքարը մեր մէջ պիտի չնահանջէ երբեք, ու պահանջատիրութիւնը պիտի մնայ մնայուն առանցքը հայու գոյերթին:

«ԴԱՀԻՃԸ Կ'ԻՇԽԷ» ԵՒ «ԹԱՐՄ ՀՈՂԱԿՈՅՏԵՐՈՒՆ ԱՌՋԵՒ» ԽՈՐԱԳՐԵՐՈՎ ՅՕԴՈՒԱԾՆԵՐԸ՝ «ՊԵՐՆԵՐ ԹԱԿՎԱԽԹ» ԵՒ «ՖՕԼՔՍՐԵԽԹ» ԹԵՐԹԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Հնչակեան Քսան Կախաղաններու վերաբերեալ հրապարակած «Լա Սանթինէլ»ի տեղեկագրութեան յաջորդ օրն իսկ, 7 Օգոստոս 1915ին, «Պերներ Թակվախթ» ընդարձակ յօդուածով [58] մը, որ «Der Henker Herrscht - Դահիճը Կ'իշխէ» խորագիրը կը կրէ, հանգամանօրէն կ'անդրադառնայ Հնչակեան Քսան Կախաղաններուն: Նոյնը առաջնորդող յօդուածի [59] մը հանգամանքով, բայց աւելի ամբողջական տարբերակ մը կը տպէ «Ֆօլքսրեխթ», իր 13 Օգոստոս 1915 թիւին մէջ: Սակայն Հնչակեան Քսան Կախաղաններու վերաբերեալ այս լայն անդրադարձին «Ֆօլքսրեխթ» կու տայ ուրիշ, աւելի յուզիչ՝ «Vor frischen Grabern. Zur Hinrichtung zwanzig trkischer [60] Genossen-Թարմ Հողակոյտերուն Առջեւ-Քսան Թրքահպատակ Ընկերներու Սպանութեան» խորագիրը:

Այս զոյգ յօդուածները համեմատելով իրարու հետ կը հաստատենք, որ առաջինը, այսինքն՝ «Պերներ Թակվախթ»ի տպագրած յօդուածը վերախմբագրուած եւ կրճատուած տարբերակ մըն է խմբագրութեան կողմէ, մինչդեռ «Ֆօլքսրեխթ»ինը, հակառակ նախորդէն շաբաթ մը աւելի ուշ տպուած ըլլալուն, բնագրին մէջ պահպանած է ամբողջ հատուածներ, որոնք, ինչպէս ըսինք, կը պակսին կամ կրճատուած են առաջինին մէջ:

Վերոյիշեալ «Պերներ Թակվախթ» թերթին մէջ լոյս տեսած յօդուածի հեղինակն է «Arscheff Suracow, der Abgeordnete der 2. Reichsduma - Բ. Պետական Դումայի Պատգամաւոր՝ Արշեֆֆ Սուրագով»ը, իսկ «Ֆօլքսրեխթ»ինը կը կրէ «Surabow, Abgeordneter der II Reichsduma - Բ. Պետական Դումայի Պատգամաւոր՝ Սուրաբով» ստորագրութիւնը: Հեղինակի ինքնութեան վերաբերեալ կատարած մեր հետազօտութիւնները պարզեցին, որ երկու պարագաներուն ալ խօսքը միեւնոյն անձի մասին է, եւ ուրիշ կերպ չէր ալ կրնար ըլլալ, քանի վերնագրերու տարբերութենէն բացի, յօդուածը իր հիմնական կառոյցին մէջ նոյնն է [61]: Հետեւաբար, Արշեֆֆ Սուրագով կամ Սուրաբով ուրիշ անձ մը չէ, եթէ ոչ մին մեր յեղափոխական պատմութեան մէջ յայտնի գործիչներէն՝ Ռուսաստանի Բ. Դումայի Թիֆլիսի պատգամաւոր, Մենշեւիկ (փոքրամասնական) կուսակցութեան անդամ՝ Արշակ Գերասիմի Զուրաբովը (Զուրաբեան կամ Զոհրաբեան):

Ո՞վ է վերոյիշեալ յօդուածին հեղինակը, եւ ի՞նչ եղած է իր կապը Հնչակեան Քսան Կախաղաններուն հետ, կ'արժէ համառօտակի անդրադառնալ, իր գրութիւնը վերլուծելէ կամ զայն ներկայացնելէ առաջ:

ՅՕԴՈՒԱԾԻ ՀԵՂԻՆԱԿԻՆ ԻՆՔՆՈՒԹԻՒՆԸ

Արշակ Գերասիմի Զուրաբով (Զուրաբեան կամ Զոհրաբեան) ծնած է Թիֆլիս 1873ին, մահացած է Երեւան, հուսկ թաղուած է Թիֆլիս, 1920 թուականին: Ծագումով ազնուական ընտանիքէ ըլլալով հանդերձ, 1890ական թուականներուն սկիզբը կը ներգրաւուի յեղափոխական շարժման մէջ ու կը դառնայ Ռուսաստանի, մասնաւորաբար սակայն Անդրկովկասի յեղափոխական ականաւոր գործիչներէն մին: Բարձրագոյն ուսումը կը ստանայ Խարքովի ճարտարագիտական, ապա Փեթերզպուրկի ինստիտուտներուն մէջ, բայց դուրս կը մնայ թէ՛ առաջին եւ թէ՛ երկրորդ ուսումնական հաստատութիւններէն: Կը մասնագիտա-

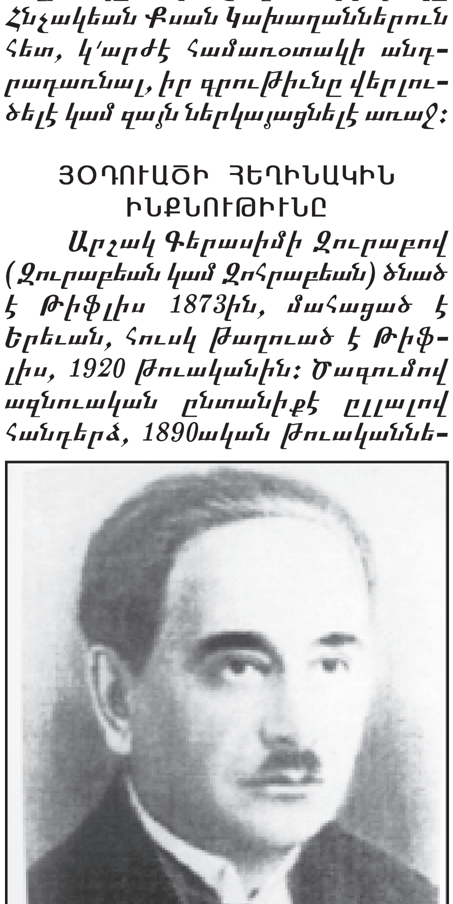
Արշակ Գերասիմի Զուրաբով
(Զուրաբեան կամ Զոհրաբեան)
1873–1920

Շար.ը էջ 8

100 ՏԱՐԻ ԱՌԱՋ՝ ԶՈՒԻՑԵՐԻՈՅ ՄԱՄՈՒԼՆ ՈՒ ՀՆՉԱԿԵԱՆ ՔՍԱՆ ԿԱԽԱՂԱՆՆԵՐԸ

Շարունակուած էջ 7–էն

նայ լրագրութեան ասպարէզին մէջ [62]: 1899ի սկիզբը յեղափոխական գործունէութիւն ծաւալելու մեղադրանքով ան կ՚աքսորուի Փեթերպուրկէն, բայց գալով կը հաստատուի Թիֆլիս, ուր կապեր կը հաստատէ Ստ. Շահումեանի, Բ. Կնունեանցի, ինչպէս նաեւ այլ յեղափոխական գործիչներու հետ, ու համագործակցելով անոնց հետ, 1902ին կը հիմնէ «Հայ Սոցիալ Դեմոկրատներու Միութիւն»ը եւ անոր տպագիր «Պրոլետարիատ» պաշտօնաթերթը[63] : Արշակ Զուրաբով կը դառնայ անդամ Ռուսաստանի Սոցիալ Դեմոկրատական Բանուորական Կուսակցութեան (ՌՍԴԲԿ), եւ բոլշեւիկեան խմբաւորումին կողմէ կը ներկայանայ որպէս պատգամաւոր 1903 թուականին գումարուած ՌՍԴԲԿ երկրորդ համագումարին: Դեռեւս սոյն համագումարի կայացումէն առաջ, ան անձամբ կը ծանօթանայ Վ. Ի. Լենինին հետ ու կը կատարէ անոր շարք մը յանձնարարականները [64]: Ապօրինի գրականութիւն ունենալու պատճառով, անոր կ՚արգիլուի բնակութիւն հաստատել Կովկասի մէջ, կ՚արտաքսուի Աստրախան մինչեւ 1904 թուականը: Նոյն տարին ան կը գործուղղուի Թաշքենթ, ուր կը խմբագրէ թերթերը: 1905ին կրկին կը կալանաւորուի: Թիֆլիս վերադառնալէ ետք, հայերէն լեզուով կը հրատարակէ սոցիալ-դեմոկրատներու «Հոսանք» թերթը, նաեւ կը թղթակցի «Տարազ» ամսագրին: 1906 թուականէն սկսեալ կը յարի Մենշեւիկներուն (փոքրամասնականներ), եւ կը դառնայ Ռուսական Բ. Պետական Դումայի անդամ[65]: 1917 թուականի Փետրուարեան Յեղափոխութենէն ետք, Ապրիլին, Արշակ Զուրաբով կը վերադառնայ Ռուսաստան եւ կը մտնէ բանուորի եւ զինուորի պատգամաւորներու Փեթրոկրատի սովետի կազմին մէջ: 1917 թուականի Հոկտեմբերեան Յեղափոխութենէն ետք կ՚ընտրուի Սահմանադիր Ժողովի պատգամաւոր, իսկ անոր ցրումէն վերջ՝ 1918ի սկիզբը կը վերադառնայ Թիֆլիս: Ան կը համարուի հայ սոցիալդեմոկրատ ինտերնացիոնալիստներու պատկառելի ղեկավարներէն մին:

Հայաստանի Առաջին Հանրապետութեան ստեղծման շրջանին՝ 1918 թուականի Մայիսի վերջը, գերմանական օժանդակութիւն ստանալու յոյսով Հայոց Ազգային Խորհուրդը դաշնակցական Համօ Օհանջանեանն ու սոցիալդեմոկրատ Արշակ Զուրաբովը կ՚ուղարկէ Պերլին [66], առաջադրելով գերմանացիներու օժանդակութեամբ ազդել Թուրքերու վրայ՝ ընդլայնելու համար Հայաստանի սահմանները: Համօ Օհանջանեան եւ Արշակ Զուրաբով Պերլինի եւ Վիեննայի մէջ կը բանակցին գերմանական եւ աւստրիական իշխանութիւններուն հետ: 1918 թուականի Սեպտեմբերին անոնք Պերլինի մէջ կը հանդիպին այդ օրերուն այնտեղ ժամանած Թուրքիոյ վարչապետ (մեծ վէզիր) Թալէաթ փաշային եւ կը քննարկեն Հայաստանի Հանրապետութեան սահմաններու ընդարձակման հարցը:

1918 թուականի Օգոստոսին Համօ Օհանջանեան Պերլինէն կը մեկնի Վիեննա՝ Աւստրօհունգարական իշխանութիւններուն հետ բանակցութիւններ վարելու նպատակով, իսկ Արշակ Զուրաբով կը շարունակէ մնալ Պերլին, ուր հանդիպումներ կ՚ունենայ գերմանական իշխանութիւններուն, նաեւ Պերլին գտնուող Խորհրդային Ռուսաստանի պատուիրակութեան ղեկավար Ա. Իոֆֆէի հետ: Արշակ Զուրաբով ունէր այն կարծիքը, որ Խորհրդային Ռուսաստանի կողմէ 1918 թուականի Օգոստոսին Հայաստանի Հանրապետութեան անկախութիւնը չճանչնալու փաստը կրնար աւելի օգտակար դառնալ հայերուն, քանի որ այդպէս հայերը կրկին կապուած պիտի մնային Ռուսաստանին՝ մտնելով անոր հովանաւորութեան եւ պաշտպանութեան տակ: Արշակ Զուրաբովի այս մօտեցումը կը հակասէր ՀՀ կառավարութեան եւ իշխող Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութեան տեսակէտին, որուն համար ալ ան կը նախազգուշացուի Կ. Պոլիս գտնուող ՀՀ արտգործնախարար Ալեքսանդր Խատիսեանի կողմէ:

Արշակ Ջամալեան իր յուշերուն մէջ («Հայ-Վրացական Կնճիռը») կը վկայէ, որ 1918 թուականին, վրացհայկական պատերազմի շրջանին, երբ Վրաստանի մէջ հայեր յաճախ միայն ազգային պատկանելութեան համար կը հալածուէին, Թիֆլիսի նահանգապետը խումբ մը յայտնի հայերու շարքին նաեւ Արշակ Զուրաբովին անցաթուղթ կու տայ, որ ան, իբրեւ հայ, իրաւունք ունենայ անկաշկանդ երթեւեկելու Թիֆլիսի մէջ եւ ազատիլ ձերբակալութենէ: Զուրաբով իրեն տրուած այս անցաթուղթը կը վերադարձնէ վրացական կառավարութեան՝ դատապարտելով անոր վարմունքը եւ միաժամանակ յայտարարելով, որ ինք պատրաստ է կիսելու հայ ժողովուրդի ճակատագիրը, մինչեւ նոյնն է, որքան ալ որ ան ծանր ըլլայ իրեն համար:

1919 թուականին Արշակ Զուրաբով կը տեղափոխուի Երեւան, ուր եւ 1920 թուականի 6 Յունուարին կը կնքէ իր մահկանացուն «բծաւոր տիֆ» հիւանդութեան հետեւանքով:

Անդրադառնալով Զուրաբովի Հնչակեան Քսան Կախաղաններուն հետ ունեցած կապին, մեծ հաւանականութեամբ պիտի ըսենք, որ այդ եղած ըլլալու էր սերտ բարեկամութիւնը իր եւ հնչակեան «Կայծ» թերթի խմբագիր Գեղամ Վանիկեանի միջեւ: Վանիկեան «Կայծ» թերթին մէջ Քարլ Մարքսի մահուան 30ամեակին առթիւ ստորագրած էր յօդուած[67] մը, որուն ընդմէջէն կը վերլուծէր այն համոզումը, թէ հայութեան կալուածէն ներս Մարքսիզմը իր լայն տարածումը ունեցած էր հնչակեան քարոզչութեան շնորհիւ: Վանիկեանի սոյն գրութեան երկարաշունչ նամակով[68] մը կը պատասխանէր Զուրաբով, հակասելով Վանիկեանի արծարծած ինչինչ հայեցակէտերուն: Վանիկեան մեծահոգութիւնը կ՚ունենար «Կայծ»ին մէջ ամբողջութեամբ տպագրելու Զուրաբովի վերոյիշեալ նամակը, բայց չէր զլանար «Կայծ»ի յաջորդական երեք թիւերուն մէջ «Սօցիալ-Դեմօկրատ Հնչակեան Կուսակցութիւնը»[69] խորագիրը կրող յօդուածաշարքով անդրադառնալու Զուրաբովի գրութեան, վերստին լուսաբանելով եւ խորացնելով իր առաջին յօդուածին մէջ արծարծած մտքերը:

Արշակ Զուրաբովի ինքնութեան վերաբերեալ վերոյիշեալ «Երկրորդ Դումա»[70] խորագրով յօդուածին մէջ հեղինակը կը հաղորդէ, թէ «Ապրիլ 16ին, (Զուրաբովը) ելոյթ ունենալով նորակոչիկների բանակին նուիրուած (Դումայի) փակ նիստում, յայտարարել է. «Բանակը չատ լաւ կը կռուի մեզ հետ ու կը քշի ձեզ, պարոնայք, եւ կը պարտուի արեւելքում»: Այս ելոյթն աջերը դիմաւորեցին «Ռուսաստանը վիրաւորուած է, բանակը վիրաւորուած է, դո՛ւրս արէք դրան» բացագանչութիւններով[71]: Արդարեւ, Զուրաբովի նման արտայայտութիւնը ռուսական բանակի հասցէին կ՚ընկալուի իբրեւ ծանր վիրաւորանք մը, հետեւաբար՝ 17 Ապրիլին Դումայի Նախագահը կը ստիպուի Զուրաբովի ելոյթին համար Դումայի անունով ներողութիւն խնդրել ռազմական նախարարէն: Իսկ «Յունիս 3ին՝ Դուման ցրելու[72] ու նոր ընտրական իրաւունքի վերաբերեալ մանիֆեստի հրապարակման օրը, սոցիալ դեմոկրատների խմբակցութեան անդամները կալանաւորուեցին ու աքսորուեցին տաժանավայր: Բնականաբար, նրանց թւում էր նաեւ Զուրաբովը»[73]:

Հակառակ այս եզրակացութեան, Երեւան հրատարակուած «Յառաջ» թերթի 6 Յունուար 1920 թիւին մէջ Արշակ Զուրաբովի[74] մահուան կապակցութեամբ տպագրուած մահախօսականէն, իսկ աւելի ուշ՝ այս յեղափոխական

Շար.ը էջ 20

Berner Tagwacht

Offizielles Publikationsorgan der sozialdemokratischen Partei der Schweiz.

Staatsbürgerliche Erziehung.

Der Henker herrscht.

Zur Kriegslage.

Der Krieg im Osten.

Պերներ Թակվախթ, 7 Օգոստոս 1915– Դահիճը կ՚իշխէ

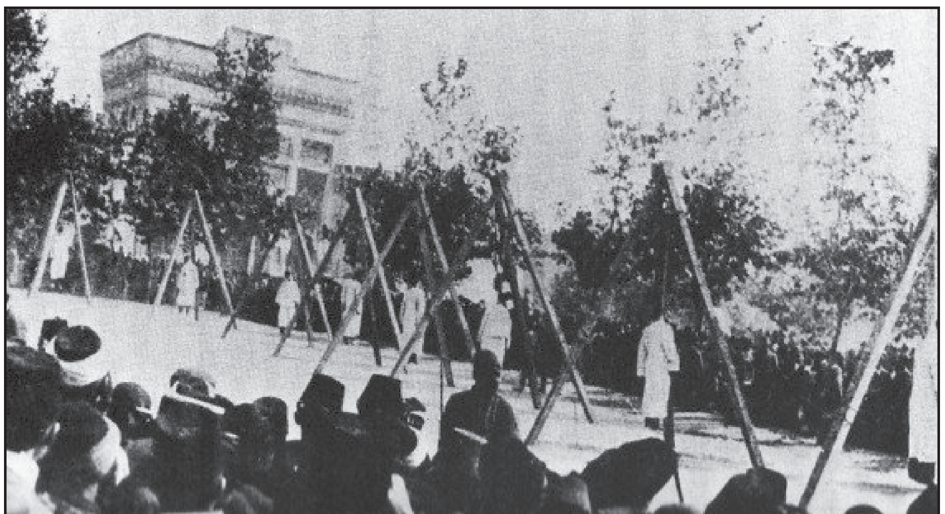

Քսան Անմահ Հնչակեան Հերոսներ Կ. Պոլիս, Սուլթան Պայազիտ Հրապարակ, Երեքշաբթի, 15 Յունիս 1915թ.

Massis Weekly

Volume 34, No. 25 Saturday, July 5, 2014

Rep. Schiff Votes in Support of Armenia's Amendments on Syria at OSCE Parliamentary Assembly in Baku

BAKU—At a parliamentary meeting of the Organization for Security and Cooperation in Europe (OSCE), Armenia's representative offered two amendments to the Resolution on Political Affairs and Security to protect religious communities in Syria. The first adds language to a section calling for a solution to the crisis in Syria to ensure that not only ethnic groups – but religious ones as well – would be given equal protection in the establishment of a democratic state. Armenia's second amendment would amend the same section and "Calls upon OSCE participating States to prevent the use of their territories by terrorist and fundamentalist groups for cross-border attacks against civilian populations, including religious and ethnic minorities in Syria."

Rep. Schiff voted in favor of both amendments, which seek to protect historic Christian communities in Syria. The second amendment is a reaction to attacks and ethnic cleansing in towns like Kessab, which has been emptied of its Armenian inhabit-

Continued on page 3

House Foreign Affairs Committee Passes Turkey Christian Churches Accountability Act

WASHINGTON, DC – The House Foreign Affairs Committee (HFAC), on Thursday, adopted H.R. 4347, the , reported the Armenian Assembly of America (Assembly). The legislation was approved by voice vote, with amendments.

HFAC Chairman Ed Royce (R-CA)

Introduced by HFAC Chairman Ed Royce (R-CA) and Ranking Member Eliot Engel (D-NY) in March, H.R. 4347 requires that the Secretary of State, on an annual basis, "submit to the Committee on Foreign Affairs of the House of Representatives and the Committee on Foreign Relations of the Senate a report on the status and return of stolen, confiscated, or otherwise unreturned Christian churches, places of worship, and other properties in or from the Republic of Turkey and in northern Cyprus," until the year 2021.

"I have long been concerned that Christian heritage sites in Turkey have been deteriorating and disappearing in the face of hostile government policies," Chairman Royce said. "Despite optimistic claims by Turkish leaders, a majority of religious properties remain unreturned. There is even legislation before the Turkish Parliament to convert the landmark Hagia Sophia in Istanbul from a museum to a mosque. The U.S. must hold Turkish leaders to their promises. By passing this legislation, the U.S. sends a message to Turkey that it must return church properties to their rightful owners,

Continued on page 4

Ex-PM Sarkisian Appointed Armenia's Ambassador to U.S.

YEREVAN—Former Prime Minister Tigran Sarkisian was appointed as Armenia's ambassador to the United States on Thursday nearly three months after his surprise resignation.

Sarkisian stepped down on April 3, just two days after the country's four leading opposition parties announced plans to hold nonstop rallies in Yerevan in support of their parliamentary motion of censure against his cabinet.

Opposition leaders said President Serzh Sarkisian (no relation) forced the premier to step down in order to stave off protests that would have threatened his hold on power. Representatives of the ruling Republican

Party of Armenia (HHK) denied that. But neither they nor Tigran Sarkisian

Continued on page 3

Davutoglu Expects 'Bold Steps' by Armenia and Diaspora to Begin 'New Era'

ISTANBUL -- Turkish Foreign Minister Ahmet Davutoglu says that the relations between Ankara and Yerevan might enter into a 'new era' if Armenian Diaspora decides to take 'bold steps' similar to one Ankara has taken.

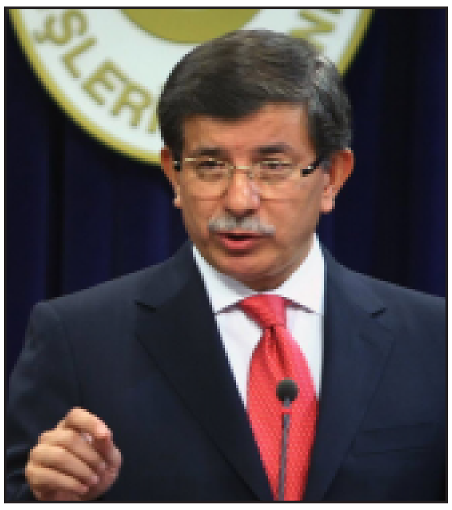

Turkish Foreign Minister Ahmet Davutoglu

In an article published by the Hurriyet Daily News the top Turkish diplomat describes Prime Minister Recep Tayyip Erdogan's recent statement on the "Armenian Issue" as an example of such a bold step.

Erdogan issued Turkey's first-ever statement offering condolences to the descendants of slain Ottoman Armenians in April, just a day before the traditional 99th anniversary of the mass killings at the hands of the Ottoman Empire during World War I. The statement highlighted the "shared pain" endured during the 1915 events and expressed condolences on behalf of the Turkish state to the grandchildren of Armenians who lost their lives "in the context of the early 20th century."

"Open and continuous dialogue is extremely important if mental images are to ever change. Prime Minister Recep Tayyip Erdogan's 1915 condolence message on 23 April 2014 is a bold step in this direction. I believe that Armenia and the Armenian diaspora will take similar bold steps and that Turkish-Armenian relations will enter a new era. Erdogan's message of condolence should not be seen as a conjunctural step. It should be seen as a prelude for transformation of minds and memories because this is not only

Continued on page 4

Ragip Zarakolu: Davutoglu's Scales are Wrong

YEREVAN -- "Genocide means not only the extermination of the nation, but also its generations, culture, traditions, cities and villages, and this is what happened in Turkey," famous Turkish intellectual, publisher Ragip Zarakolu told reporters in Yerevan today. He has arrived in Armenia to participate in the presentation of the Turkish edition of the "Armenian Genocide in Ottoman Turkey: Testimonies of the Survivors."

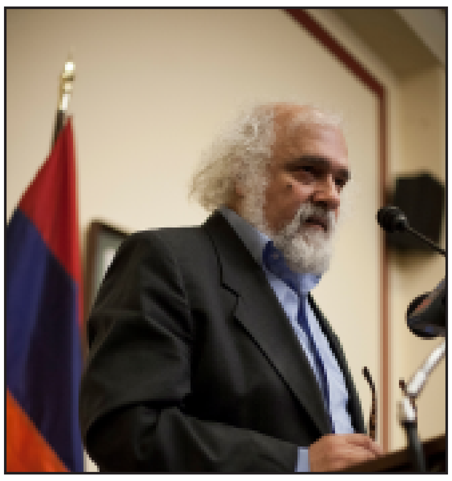

Turkish publisher Ragip Zarakolu

In 2012 Van publishing house issued the three-volume work titled "Armenian Genocide in Ottoman Turkey: Testimonies of the Survivors," which presents eyewitness accounts of the Genocide, valuable archive documents, maps and photos. In 2013 the book was published in English, and now it's available in Turkish, as well.

"I was greatly excited by the content of this book, because it includes interviews made in 1916, i.e. immediately after the Genocide. This is a very valuable document against Turkish denialism," Zarakolu said.

"This is denialism: once you lie, you have to do that constantly. This is Turkey's policy, which I have long been fighting against," he said.

Zarakolu and his wife have been persecuted in Turkey because of their activity. He has published a number of books on the Armenian Genocide, and this one will come to enrich the list of banned literature in Turkey. "Thanks God there is Internet, and the book will reach the reader," the publisher said.

Zarakolu said much has changed in Turkey over the past years. "People are tired of lies, they want the truth," he said.

Ragip Zarakolu referred to Turkish Prime Minister Regep Tayyip Erdogan's address to the Armenian people on the eve of April 24 and Armenian President Serzh Sargsyan's invitation to the Turkish leader to visit Yerevan on the 100th anniversary of the Armenian Genocide. He also spoke about the recent article by Turkish Foreign Minister Ahmet Davutoglu, in which the latter notes that 'unjust memory has been created around the events of 1915.'

"Davutoglu's scales are wrong," the publisher said. "If we look at the

Continued on page 3

Vladimir Putin: Armenia Will Join the Eurasian Union

YEREVAN -- Russian President Vladimir Putin confirmed on Tuesday that Armenia will join the Eurasian Economic Union in the nearest future.

Putin said at consultations of Russian Ambassadors and Permanent Representatives that "the Eurasian Union is not an attempt to alienate from the rest of the world."

"The Eurasian integration process is progressing, but we are not alienating from the rest of the world. We are ready to discuss the perspectives of establishment of free trade zones with both separate countries and regional organizations, first of all the European Union," he said, RIA Novosti reports.

"Armenia will become a full member of the Union in the nearest future. Negotiations with Kyrgyzstan are in an advanced stage. We are open to other countries of the Commonwealth of Independent States, as well," Putin stressed.

Meanwhile, the executive body of the Eurasian Economic Union (EEU) has drafted an accession treaty with Armenia and sent it to the bloc's three member states for approval, a senior Armenian official said on Tuesday.

According to Deputy Foreign Minister Shavarsh Kocharian, the Eurasian Economic Commission has thus met a July 1 deadline that was set by the presidents of Russia, Belarus and Kazakhstan at their May 29 summit in Astana.

"Yesterday the Eurasian Economic Commission sent the already prepared draft agreement to the parties," he told reporters. "In that sense, everything is going according to plan."

Kocharian could not say just when the treaty will be signed, arguing that the text needs to be examined and approved by the three member states as well as Armenia. "We hope that [the approval process] won't take very long," he said.

Prime Minister Hovik Abrahamian admitted last week that the accession process is taking longer than was expected by Yerevan. Abrahamian refused to be drawn on possible dates for its completion. "Things will be clear after the July 3 meeting," he said without elaborating.

Kocharian denied many observers' belief that Belarus and especially Kazakhstan are not eager to admit Armenia into their alliance with Russia.

Kazakh President Nursultan Nazarbayev reinforced that belief when he stated at the Astana summit that the treaty in question must make clear that Armenia is joining the EEU with its internationally recognized borders that do not encompass Nagorno-Karabakh. Nazarbayev said Azerbaijan's President Ilham Aliyev demanded this in letters sent to his Russian, Belarusian and Kazakh counterparts.

It is not yet clear whether the draft treaty contains such a reference.

US Urges Armenia, Azerbaijan Leaders to Accept Hollande's Invitation

WASHINGTON, DC -- The OSCE Minsk Group Co-Chair James Warlick said it is very important for the presidents of Armenia and Azerbaijan to meet in the near future.

"What we really need is to enter a new phase. It is necessary to start a new phase of intensive talks and have substantive progress," Warlick said in an interview with the Azerbaijani service of the Voice of America.

The American diplomat believes the presidents of Armenia and Azerbaijan are both committed to finding the way forward, and this was seen during the November meeting in Vienna.

"What we need is to capitalize on this," he emphasized.

The diplomat noted that people are tired of 20 years of war, and they know financial and individual resources are spent.

The Co-Chair expressed concern about the recent escalation at the line of contact and on the border, adding that the mediators want to see those tensions reduced.

"The US is very concerned about this, one life lost is already a reason for concern and more frequent cases of violence do not create the atmosphere amid which both parties can work together successfully for the sake of peace", Warlick stated.

The US mediator said he welcomed the appeal of Russian Foreign Minister Sergey Lavrov to Azerbaijan and Armenia urging to accept the proposal of France's President Francois Hollande to hold next meeting of the presidents of the two conflict countries.

"We agree with that. The presidents should accept the invitation and begin productive discussions. We work very well with Russians. I work extremely well with Russian and French co-chairs. The United States is committed to the Minsk Group process, but we are also prepared to help bilaterally in any way that we can," he said.

HayastanInfo.net

Aliyev Again Threatens to Conquer Karabakh by Force

BAKU — Azerbaijan's President Ilham Aliyev has again denounced the U.S., Russian and French mediators and the broader international community for not helping his country regain control over Nagorno-Karabakh and Armenian-controlled territories surrounding it.

Speaking after military exercises held by the Azerbaijani army on Thursday, he also renewed his threats to reconquer those lands by force.

Aliyev claimed that the world has been pursuing a "policy of double standards" towards Azerbaijan in the Karabakh conflict. "Unfortunately, the mediators dealing with this issue, the OSCE Minsk Group, are doing more to step up confidence-building measures than to resolve the conflict peacefully," he told military personnel involved in the drills. They are keen to prevent another Armenian-Azerbaijani war, rather than "restore justice," he said.

Aliyev warned that Baku is being left with no choice but to continue its military buildup and prepare for another war with the Armenians. "I am confident that Azerbaijan will restore its territorial integrity," he said in a speech posted on his website. "We can do that even today.

"We will stick to negotiations for the time being. But I want to once again state that we are running out of patience and that the Azerbaijani army is ready to carry out its commander-in-chief's orders."

Aliyev has threatened a military solution to the Karabakh conflict throughout his more than decade-long rule that has seen massive arms acquisitions. These threats are regularly dismissed by the Armenian side. The latter insists that the buildup has not given the Azerbaijani army a decisive advantage over the armed forces of Armenia and Nagorno-Karabakh.

Seyran Ohanian: The Armenian Army Can Deal with Ceasefire Violations

YEREVAN -- Armenia does not need military intervention by Russia and other ex-Soviet allies to deal with increased ceasefire violations in the Nagorno-Karabakh conflict zone, Defense Minister Seyran Ohanian said on Tuesday.

"I don't think that the situation now is such that we should appeal to the Collective Security Treaty Organization (CSTO)," Ohanian said, referring to the Russian-led defense pact of which Armenia is a member.

"If the Armenian army cannot respond to such small-arms violations, then why is it needed in the first place? The Armenian army is getting stronger by the day and it is able to meet such challenges on its own," he told reporters during an international security conference in Yerevan.

Ohanian commented on complaints by Armenian pundits about the CSTO's failure to react to deadly truce violations on "the line of contact" around Karabakh and the Armenian-Azerbaijani border, which they believe are instigated by Azerbaijan. The number of such shooting incidents appears to have increased in June, resulting in the deaths of four Armenian soldiers.

Also, several border villages in Armenia's northeastern Tavush province reportedly came under unusually heavy fire from Azerbaijani army positions last week. Baku has blamed Yerevan for the increased tensions, saying that the Armenians themselves opened fire on Azerbaijani villages across the border.

Ohanian downplayed those incidents, saying that the Armenian military has been strong enough to deter Azerbaijan from restarting a full-scale war for Karabakh.

The minister, who played a major role in the 1991-1994 Armenian-Azerbaijani war, similarly stated last year that Turkey, rather than Azerbaijan, is the reason why Armenia hosts a Russian military base. He said the Russian troop presence keeps the Turkish military from directly intervening in the Karabakh dispute.

Ohanian noted at the same time on Tuesday that while Yerevan does not seek direct assistance from the CSTO it expects the Russian-led military alliance to publicly denounce Azerbaijani truce violations. He said he made this clear to Nikolay Bordyuzha, the CSTO secretary general, when they met in Yerevan last week.

Bordyuzha's deputy Valery Semerikov, who also took part in the Yerevan conference, insisted that the CSTO's Moscow-based executive body is not ignoring the Karabakh conflict. "Nagorno-Karabakh is located in the CSTO's area of interest," he said.

Asked what the organization will do in case of a renewed Armenian-Azerbaijani war, Semerikov said, "A threat to one CSTO member state is a threat to the entire organization." But he added that the final decision would have to be made by the CSTO's six member states.

Two of them, Kazakhstan and Kyrgyzstan, have repeatedly backed pro-Azerbaijani resolutions on Karabakh adopted by Islamic and Turkic states.

Statue of Missak Manouchian in Marseille Desecrated

MARSEILLE -- The statue dedicated to Missak Manouchian and his resistance group was profaned in Marseille. It was tagged with swastika the night of June 26, AFP reports.

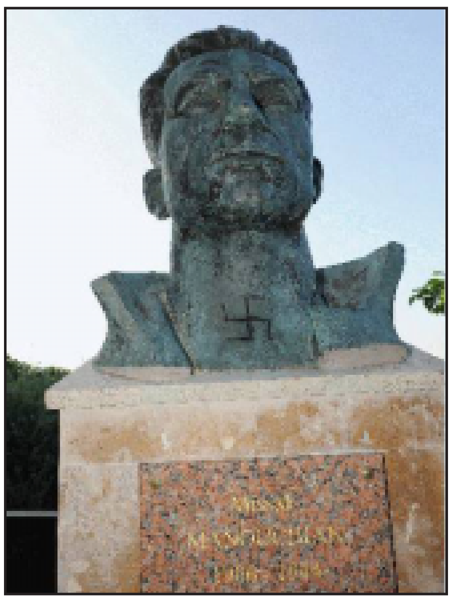

The Armenian community of Marseille strongly condemned the desecration of the bust of the installed in a square in the city.

"The swastika drawn on the bust of Missak Manouchian is a reminder of the atrocities generated by intolerance, hatred and racism," the Coordinating Council of Armenian Organizations of France (CCAF) said in a statement.

CCAF reminded that Manouchian's network consisted of "Armenians, Jews, Poles, Spaniards, Italians, and others from Central Europe, all migrants and stateless persons, is the image of the city. By his struggle for freedom by the sacrifice of their lives for the values of the Republic, it also symbolizes the values. Desecrate this monument is an insult to their memory and combat, but also all those and all those who descend, and through them France and the French."

"The CCAF strongly condemns the desecration that is an affront to all those who love justice and freedom and asks public authorities to make every effort to ensure that the perpetrators of this heinous act are sought and punished," the statement reads.

The President of South CCAF Marseille Province, Jacques Donabedian, told AFP they planned to lodge a complaint in the coming days.

Stepanakert Airport Offers Short Flights to Tourists

STEPANAKERT (Armradio.am, Lusine Avanesyan) — The Stepanakert Airport, the opening of which has been postponed several times over the past years, has come forth with a new initiative. Tourists visiting Artsakh will now have an opportunity to fly above the territory of NKR.

"The airport is a commercial organization. Therefore, this offer certainly pursues commercial objectives, as well," Director of the Stepanakert Airport Erik Ohanyan says.

Travel agencies are now willing to establish cooperation with the airport with a view of organizing air trips.

The airport executes the flights with super small planes, Deputy Head of the NKR Civil Aviation Department Samvel Tavadyan said, adding that "the airport is ready to serve those, who wish to fly with their own planes."

To boost the implementation of promising programs, the airport and the Civil Aviation Department organize courses for pilots.

According to Erik Ohanyan, small aviation has good perspectives of development in Artsakh. Besides serving tourists, it can be used for agricultural purposes, as well, he said.

"We can spray pesticides or fertilize 150 hectares within an hour," he explained.

As for the reaction of Azerbaijan, the Director said they are not worried about it. He considers that the neighboring country will only benefit if the fields in Karabakh are cleared of pests. He added that it's even possible to find ways of cooperation with people across the line of contact.

Ex-PM Sarkisian Appointed Ambassador

Continued from page 1

gave a clear reason for the resignation followed by a government reshuffle.

That the former premier will get a high-level diplomatic post abroad was confirmed by President Sarkisian later in April. It was initially expected that he will become Armenia's ambassador to the European Union. Subsequent media reports predicted, however, that he will take over the Armenian mission in Washington.

Tigran Sarkisian strongly supported the signing of a wide-ranging Association Agreement with the EU until President Sarkisian precluded such a deal last August with his unexpected decision to make Armenia part of a Russian-led Customs Union. He has since strongly advocated membership in the trade bloc which is currently transformed into the Eurasian Economic Union.

Tigran Sarkisian, 54, was appointed prime minister shortly after Serzh Sarkisian took over as Armenia's president in April 2008. He was the governor of the country's Central Bank until then.

The outgoing Armenian ambassador in Washington, Tatul Markarian, was formally relieved of his duties in a separate decree signed by the president on Thursday. The 50-year-old career diplomat has held that position for the past nine years.

IAEA Supports Medical Isotope Production in Armenia

YEREVAN -- The International Atomic Energy Agency (IAEA) has indicated its support for the "Technetium 99m Medical Isotope Production Project" at the newly formed Medical Isotope Production Division of the Yerevan Physics Institute (YerPhI). The research and production program will use an 18 MeV (million electron-volt) proton beam of an IBAC18 cyclotron particle accelerator to be installed at a newly renovated facility of the physics institute by the end of 2014. The Technetium is produced by irradiating Molybdenum with a proton beam from the cyclotron.

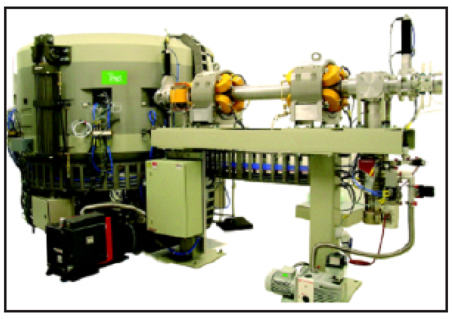

C18 IBA Cyclotron

Technetium (99mTe) is the most widely used isotope for medical imaging today with over 30 million diagnostic medical imaging scans every year world-wide. When injected into patients it produces radiation similar to x-rays which are used to image internal organs. This isotope has a half-life of 6 hours, meaning that half of the remaining isotope decays every 6 hours. Thus 94% of the Technetium injected into a patient decays within 24 hours resulting in minimal radiation exposure. Exposure is about the same as from an x-ray.

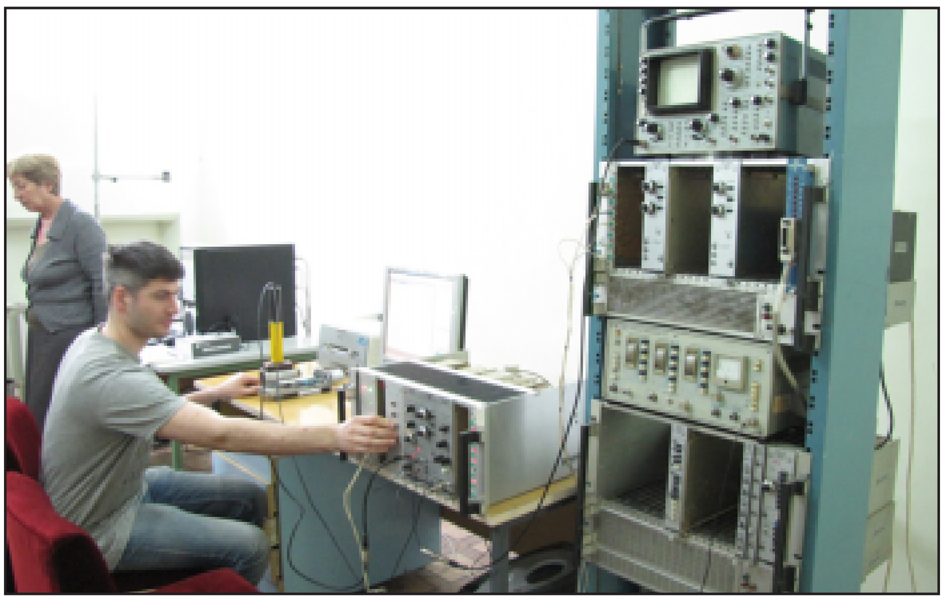

Gevorg Harutunyan performing isotope analysis on gamma ray scanner

According to the Scientific Center of Radiation Medicine and Burns, Armenian Ministry of Health, the need in Armenia for the isotope 99mTe is 5,000 doses per year. Due to its rapid decay, and due to the fact that currently this isotope must be shipped from abroad, there is in Armenia only enough of this isotope to treat 1,000 patients per year. Thus 80% of Armenian patients have no access to this medical imaging technology. There is, in Armenia, a need for a non-stop supply of the isotope 99mTe.

The goal of the Isotope Production Division of the Yerevan Physics Institute is to develop the technology of direct 99mTe production in order to cover the need of Armenian clinics and their patients. Senior scientists at the Yerevan Physics Institute, together with recent physics and engineering graduates and graduate students are preparing the facilities for the manufacture, purification, and testing of this isotope in a newly equipped laboratory at the institute's facilities in Yerevan. Special efforts are being implemented to assure quality and safety. This project is one of many bringing the benefits of science to the Armenian public.

Rep. Schiff Votes in Support of Armenia

Continued from page 1

ants, some of whom are survivors of the Genocide. Both amendments were adopted.

Schiff said, "Historic Christian communities in Syria and now Iraq are under increasing threat of violence and displacement by radical Islamic terrorists. The international community must do all it can to bring an end to the violence and protect these vulnerable minority populations. I was proud to be present at the OSCE parliamentary assembly and support Armenia's amendments."

Armenia offered a third amendment pertaining to Nagorno Karabakh, affirming the right of peoples to self-determination and underlining the principle of peaceful settlement of disputes. The amendment was opposed by Azerbaijan, host of the conference. Rep. Schiff voted in favor of the measure which passed with majority support.

Davutoglu's Scales are Wrong

Continued from page 1

period from 1915 to nowadays, we'll see that two million Armenians living in Western Armenia do not live there any more. Had there been no genocide, there would be 8-10 million Armenians living there."

"Genocide means not only the annihilation of the nation, but also its generations, culture, traditions, cities and villages, and this is what happened in Turkey," famous Turkish intellectual, publisher Ragib Zarakolu said.

Coalition of Armenian Women Committee of Los Angeles

By Silva Katchiguian

Plans are underway for The Coalition of Armenian Women Committees of Los Angeles as they continue to meet in preparation for the commemoration of 100 years of the Genocide. The event, a day-long series of activities will take place in January 2015 with a collection of "Hekiat" (story telling) presentation of the Genocide, panel discussions, dance ensembles, art expressions, and personal artifacts that bring to life the memory of those lost 100 years ago. Moreover, the event is to show respect for the heroism of the Armenian woman and her resilience to survive triumphantly for her cultural/national identity.

Sona Yacoubian, chair of Hye-Geen who initiated the Coalition of Armenian Women gathering, said that this event will show triumph over evil. "This is a time to celebrate the triumph of Armenians over evil historic events. We should celebrate our survival as a nation and promote prosperity of Armenians for centuries to come."

An idea initiated to include public participation especially by youth, materialized into action with the establishment of a web address saveourpast@gmail.com, where poems, drawings, music and lyrics and short stories may be submitted for entry to be presented as part of the exhibition of the January 2015 day event. "Submissions should reflect what the genocide represents to the individual today," said Sona Zeitlian, member present. "The entire event should be to honor the past and embrace the future with the forward thinking youth of today," she said.

Each participant is doing her share of contributing to the overall organization of the event. Photo exhibitions, costumes, memorabilia will be displayed, and names of those remembered will be reflected in a book of memories. Panel discussion in both English and Armenian will highlight the event. Topics to will be covered in the panels are: an analytical reflection of our past; identifying the hurdles that have slowed the process of progress; and moving forward with the challenges of retaining our cultural identity.

Fundraising for the event will be divided among the participating groups. The Coalition of Armenian Women Committees of Los Angeles include members from the ADL (Armenian Democratic Liberals), AEBU (Armenian Educational Benevolent Union), AFMA (Armenian Film Association), AGBU (Vatche and Tamar Manoukian Ladies), AIWA (Armenian International Women's Association), AMAA (Armenian Missionary Association of America), ARS (Armenian Relief Society), AS (LA Armenian Society of Los Angeles), CCL (Armenian Catholic Church Ladies), OIA (Organization of Istanbul Armenians), WDLS (Western Diocese Ladies Society), WP (Western Prelacy Ladies), Hye-Geen, (AGBU).

For inquiries, please use saveourpast@gmail.com

House Foreign Affairs Committee Passes Turkey Christian Churches Accountability Act

Continued from page 1

while providing an objective measure of their progress each year."

In addition to Chairman Royce and Ranking Member Engel, Reps. Chris Smith (R-NJ), Brad Sherman (D-CA), Dana Rohrabacher (R-CA), David Cicilline (D-RI), Albio Sires (R-NJ), and Alan Lowenthal (D-CA) also spoke in favor of H.R. 4347.

However, the bill was heavily opposed before and during committee vote. Rep. Gerry Connolly (D-VA) issued a letter last Friday calling on his colleagues to oppose H.R. 4347. After days of working with committee members to address their concerns, Chairman Royce offered an amended version of H.R. 4347 at the beginning of the vote, which includes 15 new findings and a new section that recognizes "some positive decisions last year by the Turkish government." Yet, despite the Chairman's accommodation of additional language, Connolly proposed an amendment during the vote that would have stripped the bill of virtually all of its findings. "I am fearful," Connolly said, restating the false adage that "now is not the time" and indicating that "we need Turkey." Congressman Gregory Meeks (D-NY) voiced his support for the Connolly amendment and his strong opposition to H.R. 4347.

In response, Chairman Royce emphasized that previous attempts to find a solution, "have not resulted in progress," and that Turkey has been "haphazard" in returning confiscated religious property. Ranking Member Engel, as well as Reps. Cicilline and Lowenthal, also spoke in opposition to the Connolly amendment and voiced their strong support for H.R. 4347.

Rep. Chris Smith (R-NJ) rebuked those opposing the bill, saying "we should not be fearful" of Turkey, reminding his colleagues that fear "invites impunity." "If we have the inability to speak out against human rights abuses then shame on us," Smith said. "Friends don't let friends commit human rights abuses," he added. If you mention the Armenian Genocide in Turkey "the Gulag will be at your door," Smith exclaimed, as he banged his fist on the desk. "The sword of Damocles hangs over churches in Turkey," Smith said.

Rep. Brad Sherman (D-CA) also spoke passionately in support of H.R. 4347, recalling that after the Turkish government threatened to curtail its trade relations with France for recognizing the Armenian Genocide, trade between the two countries increased three-fold. The Connolly amendment was defeated in a voice vote.

Following the Connolly amendment, Rep. Alan Grayson (D-FL) and Rep. George Holding (R-NC) offered amendments to H.R. 4347 that were adopted by voice vote. These amendments added language further diluting the spirit of the bill while simultaneously affording greater acclaim to the Turkish government for half-measures taken after a century of abuses.

Pre ach Art, Not War

In Togh, the first village that saw fighting during the Artsakh War, Armenia Fund created an art school for children of the village and ten others that are nearby.

It's hard to know if art was on anyone's mind. The segregated school with the Azerbaijanis on one side and the Armenians on another foreshadowed the impending separation of the peoples. Then, when the first shot of the Artsakh War rang out, it was in Togh.

The village was the initial front line during the brutal war and the residents were the first Armenians forced to fight against government-supported Azerbaijani militias. The villagers fought valiantly - against people whom they had lived with but who were now attacking them - and held off the enemy until volunteers from Stepanakert armed with antiquated hunting rifles arrived to defend against the Azerbaijani aggressors.

If art was on anyone's mind, it was likely only to lend a modicum of peace to the environment of violence. It would have been hard to dream then, with bullets whizzing by and the future uncertain, that life could ever be normal again – or good, even.

Upon handily winning the war, the Armenians began to rebuild. Armenia Fund, driven by its humanitarian mission, immediately began working to reestablish integral services and infrastructure in Armenia, including Artsakh. In Togh, the priority was to ensure that the local children were able to attend school in an environment safe and appropriate for educational purposes... (Click here for the full article and more) .

The old building of the school built in 1932 is already a memory. From September on, the 52 schoolchildren of the village will attend the newly-built school, which has been constructed with donations from a former student of the old village school. As for the around-a-century-old metal bell, it will be moved to the new building and keep ringing at the farewell parties of the school graduates, welcoming the first-graders to the school at the same time.

This project was s ponsored by Armenia-based businessman Varuzhan Grigoryan, and the Nagorno-Karabakh government.

Davutoglu Expects'Bold Steps'

Continued from page 1

an offer of condolence but also a sincere invitation to all parties to ensure a common future based on lasting peace," he said in the article .

"A new and more grounded era of peace will reign between Turkey and Armenia if intellectuals and politicians do their part to overcome the psychological barriers on both sides and to build a 'just memory. Otherwise, both sides will inevitably be exploited by those who benefit from a sector that feeds off the status quo," he wrote. Turkey and Armenia signed a protocol in 2009 to restore diplomatic relations," Davutoglu added.

"The greatest injustice that has been visited on both history and the peoples in question is setting aside the shared history of the two peoples and the previous rich centuries, and beginning instead only with traumatic events like war and conflict, or reconstructing the previous centuries by making these traumatic events the center of everything," he also wrote.

"The 'unjust memory' created around the events of 1915 constitutes the most important example of this phenomenon as it mortgages the shared past and future of the Turks and Armenians," he added, urging open and continuous dialogue between the two sides.

"The 'just memory' concept that we have frequently employed during this process is critically important. In order for Turks and Armenians to understand what each of them has experienced, it is essential that they respect one another's memory. For the Armenians, 1915 was a year of relocation during which exceedingly great tragedies took place. The years prior to and after 1915 were also a time of tremendous tragedy for the Turks in Anatolia. It was at this time that Turks fought for their very survival in the Balkan Wars, at Çanakkale, and in the War of Independence. Actually, this was a time of 'shared pain,'" Davutoglu wrote.

Yerevan dismissed Erdogan's statement as an "advanced form of Armenian Genocide denial." But on May 27 Armenian President Serzh Sarkisian officially invited the next president of Turkey, who will be elected during the upcoming ballot, to visit Armenia on April 24, 2015 and "face the evidence of the history of the Armenian Genocide."

ՀԱՅՈՒՆ ՏԱՊԱՆԸ

ԱԻԵՏԻՍ ՌԱԶՄԻԿ

Ըստ Աստուածաշունչին, Աստուած տեսնելով մարդկութեան անառակ ու ցոփ կեանքը, մեղաւոր մարդկանց սանձարձակութիւնները, որոշեց պատժել զանոնք համայնակործան Ջրհեղեղով մը: Ան բարեպաշտ Նոյ Նահապետին յանձնարարելով սարքել տապան մը, ուզեց խնայել զայն իր ընտանիքով: Ինչպէս ծանօթ է բոլորիս, Նոյեան տապանը չարաղէտ Ջրհեղեղէն փրկուեցաւ Արարատ լերան լանջին ապաւինելով: Ի՜նչ բարեբախտութիւն, որ մեր հայրենիքը այդ լերան (աւելի ճիշդ՝ մեր սրբազան լերան) ստորոտին կը գտնուի իր յարակից տարածքներով:

Այս օրերուն, Ջրհեղեղի տարողութեամբ համայնաքանդ իրադարձութիւններ կը պատահին Միջին Արեւելքի տարածքին: Մոլեռանդութեան, անհանդուրժողութեան եւ այլատեացութեան մահասփիւռ խորշակը քաոսի վերածած է տարածաշրջանը, ուր երէկի շէն ու ապահով կեանքին փոխարինած է գաղթն ու սովը, տեղահանումն ու թշուառութիւնը: Կրօնքի շղարշին ներքեւ՝ ոճիրներու ամենասարսափելիին ականատես կ'ըլլանք յատկապէս Սուրիոյ եւ Իրաքի մէջ: Քարտէզներու փոփոխութեանց համընթաց՝ գաղափարներու յեղաշրջումն է որ կ'անհանգստացնէ բոլորը, քանզի հարցերու լուծման միջոցը եղած է սրածութիւնը, համկեցութեան տեղ կը խօսուի բռնութեան, ատելութեան եւ ոխակալութեան մասին: Երէկի Միջին Արեւելքը, կարծէք ընդմիշտ անցած է պատմութեան գիրկը:

Այս սանձակոտոր թոհուբոհին մէջ, բնականաբար, մեզի կը մտահոգէ հայագաղութներուն ճակատագիրը. այդ գաղութներէն ներս գտնուող ազգապատկան կալուածներն ու յիշատակները, սրբավայրերն ու կառոյցները, որոնցմէ շատեր ունին պատմական ու մշակութային անգնահատելի արժէքներ: Մինչ, աւելի տագնապեցուցիչ չէ՝ հայկական մարդուժին տարտղնումը, արմատախիլ ըլլալու իրողութիւնն ու ցաքուցրիւ դառնալու անորոշ ապագան:

Վերջին տարիներուն, յաջորդաբար ինկան հայատրոփ կամ հայկականութեան հետ սերտ առնչութիւն ունեցող օճախներ. Թել Ապիատէն Ռաքքա, Տէր Զօրէն Հոմս Հալէպ ու Քեսապ եւ ահա վերջերս Մուսուլ: Համընդհանուր խուճապ մը կը տիրէ ամենուր. տեղացի միլիոնաւոր գաղթականներու հետ կը տուժեն նաեւ հայորդիներ՝ ծանրօրէն վճարելով գինը այլոց կռիւներուն:

Վերջերս պատահած իրաքեան արիւնալի զարգացումներուն լոյսին տակ, ռազմաքաղաքական լուրջ մասնագէտներ մռայլ կանխագուշակութիւններ կը կատարեն արդէն: Ըստ անոնց, միջին-արեւելեան ներ-իսլամական պատերազմը կրնայ տասնամեակներ երկարիլ: Ակնբախ է, որ Իսլամի երկու մեծ հատուածներուն փոխադարձ ատելութիւնը հասած է իր բարձրակէտին: Կացութիւնը վատէն կ'ուղղուի վատթարագոյնին: Ո՞վ կրնայ երաշխաւորել որ բռնկած հրդեհը պիտի չտարածուի այլուրեք, հարեւան երկիրներ: Մանաւանդ որ արմատականներ սպառնացին նաեւ Յորդանանի Հաշեմեան թագաւորին: Փաստօրէն, հակառակ լաւատեսական ինքնապատրանքներու, յոռետեսական ճնշող տրամադրութիւններն են, որ կը խեղդեն սիրտերն ու կը կրծեն միտքերը:

Պարտինք գոհունակութեամբ հաստատել, որ ի տարբերութիւն միջին-արեւելեան այլ ժողովուրդներու եւ հաւաքականութեանց, հայ զանգուածներ ունին փրկութեան լաստ մը. վերջիվերջոյ անտէր չենք, քանզի Նոյ Նահապետի տապանին հանգրուանած վայրին մէջ ունինք մեր ազգային տապանը՝ հայուն տապանը: Հայուն ամենաապահով երդիքը միթէ՝ Հայաստանը չէ:

Հայաստան երկրագունտի այն սակաւաթիւ երկիրներէն է, որ ազգային առումով ունի համեմատաբար միատարր (հոմոժէն) բնակչութիւն. այս հանգամանքը կը բացառէ ազգամիջեան որեւէ խլրտում կամ հակամարտութիւն:

Ինչո՞ւ եւ ինչպէ՞ս պատահեցաւ այդպէս: Տակաւին մինչեւ 1920-ական թուականները Արեւելեան Հայաստանի բնակչութեան շուրջ կէսը թաթարներ, քիւրտեր կամ օտարներ էին: Եւ եթէ վերյիշենք պատմութեան զանազան փուլերը, կը նկատենք, որ հայեր տարբեր հանգրուաններու զանգուածաբար հաստատուեցան հոն, խտացան, ամրացան եւ վնասազերծեցին անհարազատ ու խորթ տարրերը:

1826-28 թուականներու ռուսպարսկական պատերազմէն ետք ստորագրուած Թիւրքմենչայի պայմանագիրին կէտերէն մին, արտօնութիւն կու տար հայերուն Պարսկաստանէն զանգուածաբար հաստատուելու Արեւելեան Հայաստան: Այս հիման վրայ հազարաւոր պարսկահայեր (յատկապէս պատմական Պարսկահայք նահանգէն) ապաւինեցան Արարատի փէշերուն: Ապա, 1829-ին ռուս-թրքական պատերազմէն ետք ստորագրուած դաշնագրով , հնարաւորութիւն կը ստեղծուէր արեւմտահայերու հաստատուելու Արաքս գետի ձախ ափին. ուստի, մանաւանդ Կարինի (Էրզրում) նահանգէն բազմահազար հայեր գաղթեցին ու հաստատուեցան Արեւելեան Հայաստան, Ջաւախք, հարաւային Ռուսաստան: 1905-6 թուականներու հայ-թաթարական արիւնալի կռիւներուն, մեր թոյլ կէտը նկատուեցաւ հայոց տարտղնուած ըլլալը. այդ պատճառով նշեալ բախումներէն ետք, հայեր հետզհետէ ամփոփուեցան Արարատի լանջերուն: 1915-ին, Վասպուրականի հայերը հերոսական դիմադրութենէ ետք փրկուեցան Մեծ Եղեռնի եաթաղանէն եւ ռուսական զօրքերուն ու հայ կամաւորներուն հետ փոխադրուեցան Արեւելեան Հայաստան ու խտացուցին Արեւելեան Հայաստանի հայ բնակչութիւնը: 1918-20 թուականներուն հայ մարտական ուժը, ղեկավարութեամբ զօրավար Անդրանիկի, Ռուբէն Տէր Մինասեանի (Փաշա), Դրոյի, Գարեգին Նժդեհի, բնազդական հեռատեսութեամբ մը բիրտ ուժով վնասազերծեց Արեւելեան Հայաստանի եկուոր եւ խուժան տարրը՝ երկիրը մաքրելով թուրք-թաթարական բնակչութենէն: Արեւելեան Հայաստանի ժողովրդագրական պատկերը էապէս փոխուեցաւ ի նպաստ հայոց: Իրօք շնորհակալ պարտինք ըլլալ այդ հերոսներուն փրկարար բազուկին: Խորհրդային Հայաստանի գոյառումէն ետք եւ մանաւանդ Երկրորդ Համաշխարհային Պատերազմէն յետոյ հայրենադարձութեան յաջորդական փուլերուն, փրկարար ներհոսք եղաւ դէպի Հայաստան: Աշխարհացրիւ հայեր հայուն տապանը փութացին վարդագոյն հեռանկարներով: Ներգաղթը առաւել հայացուց հայոց փոքր հանրապետութեան ազգաբնակչութեան պատկերը: Հայուն տապանը 1988-92 թուականներու ղարաբաղեան պատերազմին իր փրկարար դերը ունեցաւ Ազրպէյճանի տարածքին հայոց դէմ գործադրուած վայրագ քաղաքականութեան ժամանակ եւ Սումկայիթի, Կիրովապատի, Պաքուի հայեր ապաստանեցան Արեւելեան Հայաստան, մինչ Արեւելեան Հայաստանի ազերի բնակչութիւնը զանգուածաբար փոխադրուեցաւ Ազրպէյճան: Ուրեմն, հայրենիքի մէջ ամփոփուելու, հայրենիքը զօրացնելու եւ հոն արարելու ընտրանքը բազմիցս եղաւ հայու փրկութեան ուղին եւ Հայաստանի հայաշատ բնակչութեան սփոփարար փաստը կը պարտինք հայու տապանին՝ Հայաստանին:

Այժմ պատմութիւնը կը կրկնուի. վտանգուած են միջին-արեւելեան հայագաղութները: Գաղթն ու տարագրութիւնը, անտուն մնալու սպառնալիքները լուրջ մարտահրաւէրներ են հայութեան. վաղուան օրը՝ մութ է, վտանգուած:

Կը կարծեմ որ ազգային ղեկավարութիւնը արտակարգ ժողովով մը պէտք է որդեգրէ Հայաստանակեդրոն քաղաքականութիւն. շտապ կարգով մարդկային, կենցաղային եւ տարրական պայմաններ ստեղծեն Արեւելեան Հայաստանի մէջ՝ փրկելու համար ցրուելու եւ սփռուելու վտանգին ենթակայ հայ զանգուածները. եւ խորքին մէջ ուշացած չե՞նք այս առնչութեամբ:

Աստուած չարացած աշխարհէն, Ջրհեղեղի աղէտէն փրկարար տապանի միջոցաւ Արարատ լերան լանջին փրկեց Նոյ Նահապետը. ժամանակը չէ՝ հայութեան բեկորները փրկել Արարատի ստորոտին կայացած հայու տապանին՝ Հայաստանի միջոցաւ:

Կ'ենթադրեմ, որ հայրենաթողներ, հայուն տապանէն փախչած նախկին բնակիչներ, երէկի հայաստանցիներ գաւեշտալի պիտի նկատեն սոյն ահազանգը: Սակայն, փաստը այս է, լաւագոյն ընտրանքը հայուն տապանն է: Կը մնայ համոզուի՞լ, հաւատա՞լ եւ գործե՞լ:

Office Space for Lease
ՎԱՐՁՈՒ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿՆԵՐ
1060 North Allen Ave Pasadena, CA 91104

Գրասենեակները վերանորոգուած
եւ յարմար վարձքերով
հեռաձայնել՝ (626) 398-0506

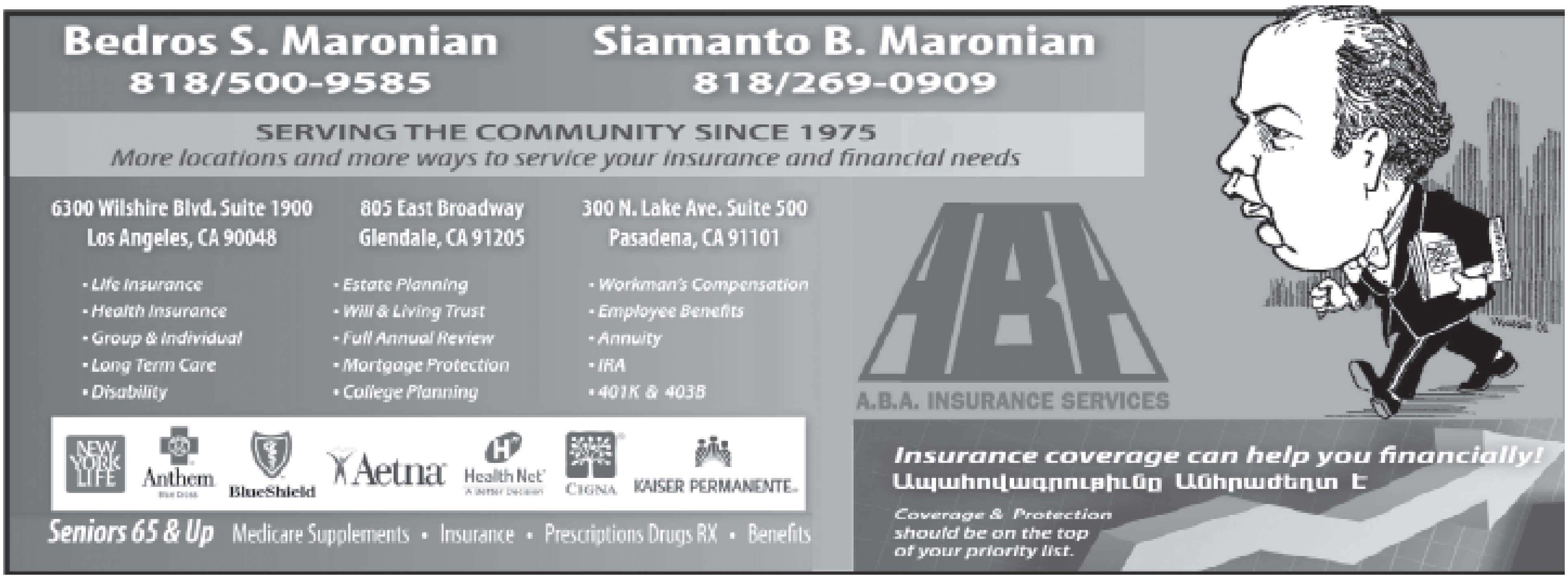

ԱՆՀԵՏԱՑԱԾ ԿՕՇԻԿՆԵՐԸ

Ռ. ԿՈՐԻՒՆ

Հանրակառքում իմ զրուցակիցն էր վաղեմի ծանօթ Մինասը: Այն օրերին նա նաւթային ընկերութիւնից հանգստի կոչուելով Թեհրանի առաջնորդի մեքենավարն էր դարձել, յետոյ նրան հանդիպեցի Ամերիկայում: Յարգելի հայ մարդ իր ջերմ բնաւորութեամբ, ութանասունից վեր տարիքով, հասակը միջակ, չափաւոր կազմութեամբ, կերած-խմած մարդու տպաւորութիւն է թողնում, լայն եւ փայլուն ճակատով վրան նախշուած բարակ կնճիռներ, գլխի մազերը ցանցառ ձիւն սպիտակ , հանգիստ ու խաղաղ աչքերը նրա՝ հոգու խորքը արտացոլող զոյգ պայծառ փարոսներ: Գոհ էի, որ երկար ճանապարհը զրուցելով եմ անցնելու նրա հետ առանց ձանձրոյթ եւ երկարատեւ զգալով ճամբան: Նա թէ՛ լաւ զրուցակից է եւ թէ՛ կեանքից հետաքրքիր պատմութիւններ է անում: Նա գնում էր Գլենդէլ, իսկ ես՝ Down Town, ճամբան շարունակելու էի առանձին:

Յունիսեան օր էր առաւօտեան կողմերը, երկինքը պարզ, արեւը շողշողուն, ամռան ամիս, սակայն զով եւ հաճելի , այս տարի կլիման Լոս Անջելէսում հակառակ ընթացք ունի, տեղումները սակաւ անցեալ տարուայ պէս ոչ բաւարար, իսկ մինչ օրս օդը ոչ տաք, երբեմն՝ ցուրտ փափուկ հագուստի պահանջ, հաւանաբար յետագայ օրերում ունենալու ենք տաք եւ կիզիչ օրեր:

Ըստ սովորականի բազմազգ յաճախորդներով էր ընդգրկուած հանրակառքը տարեց հայերով խառն, մեքենավարը շագանակագոյն մազերով ժպտուներես երիտասարդ մէկն էր՝ իսկ եւ իսկ ամերիկացի, կուռերը եւ սրունքները դաջուած: Այս թաթուի նախաշաւորումը որքան անմտածուած տարածուել է, նոյնիսկ Հայաստան եւս մուտք է գործել, պարզ եւ բնական կերպարը համակրելի է ու գրաւիչ, քան անբնականօրէն զարդարուածը, որը այպանք է առաջացնում, սիրամարգը գեղեցիկ է իր բնական պճնանքով: Մեքենավարը իր յարգալից եւ ընկերական վերաբերմունքով ուշադրութիւն էր գրաւում:

Մէկս միւսի որպիսութիւնից տեղեկանալուց յետոյ առաջին հարց տուողն ես էի.

-Սիրելի Մինա՛ս, դու նաւթային ընկերութեան ո՞ր մասումն էիր աշխատում:

-Տեխնիկ մեքենաների նորոգութեան բաժնում:

-Գո՞հ էիր աշխատանքիցդ ու գործակիցներիցդ:

-Դէ՜հ, անցել եւ գնացել են տարիները իրեց հետ տանելով ամէն ինչ՝ լաւ ու դժուար օրեր, յիշատակ թողնելով քաղցր յուշեր, կեանքն այսպէս է մերթ՝ արեւաշող, մերթ՝ ամպակուռ, պէտք է դառնութիւնները անտեսել եւ լաւութիւններով առաջնորդուել, այո՛, կարելի է ասել, որ աշխատանքի բոլոր բարեմասնութիւններով շատ էլ գոհ եւ բաւարարուած էի:

Իրաւ այդպէս էր, նաւթային ընկերութեան աշխատաւորները շատ լաւ էին վարձատրւում ունենալով տարբեր առաւելութիւններ: Թագաւորի օրօք մեծաթիւ հայեր էին աշխատում այդ ընկերութեան այլ եւ այլ բաժանմունքներում տարբեր պաշտօններով: Յեղափոխութիւնից յետոյ պայմանները փոխուեցին, պետական հաստատութիւններում հայեր չէին ընդունւում, եղածներին էլ հանգստի էին կոչւում, սակայն մեր հայ պատգամաւորների աշխատանքի շնորհիւ եղած վիճակը բարեփոխուեց:

-Ժամանակից շուտ հանգստի կոչուեցի՞ր, թէ՞ աշխատանքային ստաժդ աւարտելուց յետոյ:

-Լրիւ երեսուն տարիներ գործեցի պատասխանատուների կողմից գնահատանքի արժանանալով, նոյնիսկ մի որոշ ժամանակ պահեցին փորձառութիւնիցս օգտուելով: Կեանքն արագ է անցնում, չիմացայ երբ եւ ինչպէս տարիները թաւալուեցին, ահաւասիկ հասել ենք այս օրին, տարիքներս առած, ձեռքից գնացած երիտասարդական կորովն ու խանդավառութիւնը: Քանի չեմ մոռացել, քեզ պատմեմ մի դէպք, որը պատահեց կրօնական վարչակարգի օրօք իմ ծառայութեան ժամանակ:

Երկուսով կողք-կողքի նստած անուշադիր անցուդարձին մէկս միւսի խօսակցութեան ունկնդիր զրուցում էինք իրար հետ, Մինասը լաւ խօսակից է համեստ եւ համբերատար բնաւորութեամբ իր մաքուր հայերէնի արտայայտութեամբ:

-Սիրելի Մինա՛ս, համակ լսողութիւն եմ, պատմիր տեսնեմ, ինչ էր այդ, որ մնացել է քո մտքում անջնջելի:

-Իսլամական յեղափոխութեան տարեդարձի առիթով Ռէյ քաղաքամասի նաւթային ընկերութեան բոլոր պաշտօնեաները եւ աշխատաւորները հրաւիրուած էին մզկիթ պարսիկ բարձրաստիճան (Այաթոլայ) հոգեւորականի գլխաւորութեամբ: Օրը տօնական էր, նոր կոստիւմ եւ նոր թանկագին կօշիկներ էի հագել, փողկապ չէի կապել, քանի որ մերժուած էր, այն օրերին խէթ աչքով էր դիտւում: Ինչպէս գիտես մզկիթ մտնելուց պէտք է անպայման կօշիկները հանել, ես էլ հոծ բազմութեան հետեւելով կօշիկներս հանեցի եւ շարան շարքում դրի, հարիւրաւոր խայտաբղէտ կօշիկներ բերանները բաց լքուեցին սպասելով իրենց տէրերին: Մզկիթների յատակները ծածկուած են գորգերով, ես էլ ուրիշների նման ծալապատիկ գորգի վրայ հետեւում էի արարողութեան:

Մարդիկ ոչ թէ միայն մզկիթ՝ այլ նաեւ տուն մտնելիս նոյնպէս կօշիկները դռան առջեւում են հանում , լաւ սովորութիւն է՝ դրսի աղտոտութիւնները տան ներսը չտանելու համար:

-Մինչեւ այստեղ լաւ, յետոյ ինչ եղաւ:

-Արարողութեան աւարտին մարդիկ հագնելով իրենց կօշիկները անցնում էին դէպի մեծ սրահը հիւրասիրութեան ներկայ գտնուելու: Այս կողմ այն կողմ կօշիկներս եմ փնտռում, չկան ու չկան, սպասեցի մինչեւ պահոցները դատարկուեցին, մի քանի հին եւ մաշուած կօշիկներ էին մնացել, իմոնքը մի պուտ իւղ դարձած անհետացել էին: Չէի կողմնորոշւում ինչ անել, եղածը զեկուցեցի մեր հոգեւորական ղեկավարին, նա առաջարկեց կօշիկներից մէկն ու մէկը հագնել մինչեւ հետագայ որոշում: Նա սրահում հացկերոյթի ընթացքում խայտառակեց կօշիկները անյայտ գողացողին, անգամներ անունս հնչեցրեց գովաբանելով հայերի

Շար.ը էջ 18

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ ԿՐԿՆՈՒԱԾ
Կ.ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔԻՆ ՏԱԳՆԱՊՆԵՐԷՆ (1948 - 1950)

ԴՈԿՏ. ԶԱՒԷՆ Ա. ՔՀՆՑ. ԱՐՋՈՒՄԱՆԵԱՆ

Պատրիարքութեան Զգտեալ Վիճակը 1948 թուին

Կ. Պոլսոյ Հայոց Մեսրոպ Պատրիարք Նարոյեան Քեմալական Թուրք Հանրապետութեան առաջին պատրիարքը եղաւ որ ճնշիչ պայմաններու տակ 1927-էն մինչեւ 1944 վարեց իր ծանր պարտականութիւնը խղճի մտօք եւ վախճանեցաւ պաշտօնի վրայ 1944 թուականին: Աթոռին Տեղապահ ընտրուեցաւ Գէորգ Արքեպս. Ասլանեան եւ չորս տարիներ ետք, 1948 թուի կէսերուն, Հայոց Պատրիարքութեան Իսթանպուլի հոգեւորականներէն խումբ մը խռովութիւն ստեղծեցին մեղադրելով Տեղապահը պատրիարքական ընտրութիւնը ձգձգած ըլլալուն համար: Անոնք պահանջեցին իրմէ ընտրութեան գործադրութիւնը քանի որ չորս տարիներ թափուր կը մնար Աթոռը եւ Տեղապահն ալ կը սպասէր Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի հաւանութեան:

Կաթողիկոսական ընտրութենէն եւ հայրապետական օծումէն ետք, որուն մասնակցած էր նաեւ Գէորգ Արքեպս. Ասլանեան, երբ Տ. Տ. Գէորգ Զ. Զորեքճեան Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս ընտրուեցաւ 1945 թուին, կասկածներ տարածուիլ սկսան Իսթանպուլի մէջ թէ Տեղապահը վերադարձին նորընտիր Կաթողիկոսէն չէր կրցած հաստատ որոշում մը առնել, եւ երեք տարիներ եւս անցած ըլլալով տակաւին կը յապաղէր պատրիարքական ընտրութիւնը: Ասլանեան Տեղապահ ընթացք չէր տար եղած պահանջքին պատասխանելով որ միայն Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսէն եկած ցուցմունքով կը շարժէր ընտրութեան խնդրին մէջ:

Իսթանպուլի մէջ գտնուող եւ գործող 53 եկեղեցականներէն 38-ը խռովարարներու խումբին միացած էին, եւ այլեւս անխոհեմ կը թուէր ընտրութեան յետաձգումը որ իրականին մէջ լուրջ պատճառ մըն ալ չունէր: Անոնք կրկին Տեղապահին դիմեցին նոյն պահանջքով, եւ երբ մերժուեցան, ինքզինքնին մեծամասնութիւն նկատելով պատրիարքական ընտրութիւն կատարել որոշեցին: Տեղապահի կամքին հակառակ երեք հոգինոց պատուիրակութիւն մը Անգարա մեկնեցաւ Պատրիարքի ընտրութեան համար պետական արտօնութիւն ստանալու:

Հոգեւորականներ Կախակայուած Գերեգոյն Հոգեւոր Խորհուրդի Դիրքը

Կացութեան լրջութիւնը ստիպեց Տեղապահ Ասլանեան Սրբազան խռովարար եկեղեցականներուն պարագլուխը եղող հինգը կախակայելու, եւ պարագան տեղեկացնելով Ամենայն Հայոց Հայրապետին, խնդրեց պատիժին հաստատումը: Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդը հաստատեց կախակայումը, «քանի որ խռովարարներ ինքնագլուխ դիմել էին թուրքական իշխանութիւններու օգնութեանը, որը հակասում է Հայոց Եկեղեցու բոլոր օրէնքներին»: Կախակայեալներն էին Հմայեակ Ծ. Վրդ. Պախթիարեան, Զարմայր Ծ. Վրդ. Կէօզիւրեան, Թովմա Ա. քհնյ. Շիկահեր, Աբրահամ Ա. քհնյ. Էպէեան, եւ Սերովբէ քհնյ. Պուրմայեան: Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդի որոշումը եղած է հաստատել Տեղապահին կախակայման պատիժը՝ «ցնոր տնօրինութիւն»:

Կախակայեալներ աւելի առաջ երթալով իրենց համախոհներուն հետ միասին ժողով գումարեցին «եւ Գէորգ արքեպիսկոպոս Ասլանեանին հեռացրին Կ. Պոլսի պատրիարքի տեղապահի պաշտօնից», առժամեայ Տեղապահ նշանակելով Պախթիարեան վարդապետը: Անոնց յաջորդ ծանրակշիռ քայլը եղաւ գրոհել Պատրիարքարանի շէնքը ու զայն գրաւել փորձել, որուն հետեւանքով ոստիկանութիւնը միջամտած է: Զայրացած Մայր Աթոռի բռնած դիրքէն, այս անգամ հարցը քաղաքական բեմի վրայ հանած են անոնք իրենց յաջողութեան յոյսը «դնելով Աստուծոյ եւ Թուրք պետութեան ժողովրդական եւ կրօնական սկզբունքներուն վրայ», ինչպէս գրեր էին այդ օրերուն:

Պետական Միջամտութիւն

Թրքական պետութիւնը անհարկի միջամտեց ընտրական գործին եւ առանց Հայ Եկեղեցւոյ վերին իշխանութեան հաւանութեան, արտօնեց 1949 Յուլիս 27-ին Կ.Պոլսոյ Պատրիարքի ընտրութիւնը կատարել՝ առանց Տեղապահ Գէորգ Արքեպս. Ասլանեանի հաճութեան, այլ միայն հակառակորդներու պահանջքին վրայ ապօրէն գումարուելիք ժողովի միջոցաւ եւ Ազգային Սահմանադրութեան հակառակ: Թրքական միջամտութեան դէմ Գէորգ Զ. Հայրապետ Մայր Աթոռէն խստիւ պատրիարքարան հեռագրեց շեշտելով որ ինք անձամբ պիտի քննէր ընտրութեան հարցը, եւ թէ մինչ այդ պատրիարքի ընտրութիւն կարելի չէր ընել:

Գարեգին Ա. Կիլիկիոյ Կաթողիկոսին Միջնորդութիւնը

Իսկոյն Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը հարցը յանձնեց Կիլիկիոյ Տ. Տ. Գարեգին Ա. Յովսէփեանց Կաթողիկոսի քննութեան որմէ ետք պիտի տար իր վերջնական վճիռը: Գարեգին Ա. Հայրապետի պահանջքով լուսաբանիչ տեղեկագիրներով Անթիլիաս ժամանեցին Թորոս Ազատեան՝ յանուն Տեղապահ Ասլանեան Սրբազանի, եւ երկու կախակայեալ հոգեւորական-ներ: Անկախաբար անոնց կ՛ընկերակցէին իրաւաբան Ստեփան Պարոնեան եւ Տոքթ. Հրանդ Հայրապետեան: Գարեգին Կաթողիկոս, ի ներկայութեան Կաթողիկոսական Փոխանորդ Խադ Արքեպս. Աջապահեանի եւ Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան Կեդր. Վարչութեան ատենապետ Տաճատ Սրապեանի կատարած է հարցին մանրամասն քննութիւնը եւ տեղեկագրած Ամենայն Հայոց Տ. Տ. Գէորգ Զ. Կաթողիկոսին առ ի վճռահատում:

Հարցը Կնճռոտած եւ Մտահոգիչ

Սուրբ Էջմիածին յղուած տեղեկագիրներուն հիման վրայ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը ստիպուած կ՛ըլլայ կրկնել կախակայեալներուն պատիժը եւ նոյնիսկ երեք հոգեւորականներ կարգալոյծ կը հռչակէ՝ Հմայեակ Պախթիարեանը,

Շար.ը էջ 18

ՓԱՍԱՏԻՆԱՅԻ ՀԱՄԱԳԱՂՈՒԹԱՅԻՆ ՄԱՐՄՆԻ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՓԱՌԱՏՕՆԸ

7րդ տարեկան մշակութային փառատօնը՝ կազմակերպութեամբ Փասատինայի Համագաղութային Մարմնին, տեղի պիտի ունենայ

Կիրակի, 20 Յուլիս 2014ին, ժամը 12:00-7:00 Փասատինայի Յաղթանակի Զբօսայգիին (Victory Park) մէջ։ Վայրի հասցէն է 2575 Paloma Street at the corner of Altadena Drive:

Ընտանեկան այս դաշտագնացութեան մուտքը ազատ է, ինչպէս նաեւ ձրի է ինքնաշարժներու կանգառը (parking): Իսկ ամբողջ օրը պիտի հնչէ հայկական երաժշտութիւնն ու երգը՝ կատարողութեամբ յայտնի եւ սիրուած երգիչներու: Մէջ ընդ մէջ պարախումբեր պիտի ունենան ելոյթներ, իսկ երեխաներու համար պիտի ըլլան յատուկ խաղեր, ինչպէս նաեւ կենդանաբնական պարտէզ:

Այս տարի կը զուգադիպի Փասատինա քաղաքին մէջ՝ առաջին հայուն հաստատման 125-ամեակին: Արդարեւ Մովսէս Բաշկեան 1889ին հաստատուեցաւ Փասատինա եւ հիմնեց գորգավաճառի իր անձնական վաճառատունը, Քոլօրատօ փողոցին վրայ: Անոր աղջկան Թոռնուհին տակաւին կը բնակի հոս եւ հաւանաբար անձամբ ներկայ պիտի գտնուի այս դաշտագնացութեան:

Այս առթիւ՝ Դոկտ. Յովհաննէս Ահմարանեան հրատարակած է Փասատինայի հայութեան պատմութեան առաջին հատորը (1889-1959) որ պիտի ներկայացուի հանրութեան եւ ան անձամբ ներկայ գտնուելով պիտի մակագրէ ձեր օրինակները:

Անշուշտ վաճառքի պիտի դրուին վիճակահանութեան տոմսեր եւ բախտաւոր անձեր պիտի արժանանան շատ արժէքաւոր նուէրներու: Իսկ ամբողջ օրը դուք պիտի կրնաք համտեսել հայկական համադամ ճաշերն ու անուշեղէնները, սուրճի կամ զովացուցիչի ընկերակցութեամբ:

Եթէ կ'ուզէք վաճառքի համար կրպակ (booth) ունենալ՝ կը խնդրուի անյապաղ հեռաձայնել հետեւեալ թիւին (626) 399-1799:

ԹԱՄԱՐ ԲԱԲԻՐԵԱՆ-ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ EMMY-Ի ՄՐՑԱՆԱԿԱԿԻՐ

Ուրախութեամբ կ'իմանանք թէ մեր անմիջական համակիր շրջանակի անդամուհիներէն Թամար Բաբիրեան-Խաչատուրեան վերջերս արժանացած է EMMY-ի մրցանակին: Գեղարուեստական յարդարումներու համար իր կատարած նորարարութիւնները արժանացած են դատական կազմի բարձր գնահատականին: Սոյն մրցանակաբաշխութիւնը տեղի ունեցած է Լոս Անճելոսի Պօնավանթիւր հիւրանոցին մէջ:

100,000 ՏՈԼԱՐ ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԵՑԱՒ ՎԱՐԴԵՐՈՒ ՓԱՌԱՏՕՆԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԾԱՂԿԱՍԱՅԼԻՆ ՀԱՄԱՐ

Շարունակուածէջ1-էն

լիք Փասատինայի, Գալիֆորնիոյ եւ համայն աշխարհի հայութեան, որ հարիւր քսան հինգ տարի ետք, ահաւասիկ, յառաջիկայ Յունուար 1, 2015-ին, պիտի իրականութիւն դառնայ այս հնամեայ երազը: Հայութիւնը պիտի ունենայ իր ծաղկասայլը որուն յատակագիծին ու գծապատկերին հանդիսութիւնը տեղի ունեցաւ Շաբաթ, Յունիս 21-ին, ազնուափայլ Տիկին Գորրի Հորկանի ապարանքի պարտէզ-ներուն մէջ:

Մուտքին, արդէն շատ բան զգացին՝ 200-էն աւելի հրաւիրեալներն ու կանմակերպութեան համակիրները: Զգացին պաշտօնական ու լուրջ մթնոլորտը որ ոգեւորեց ամէն ներկայ եղող հայ եւ ոչ հայ հասարակութիւնը:

Այս ծրագրի փուլերէն անցնողը միայն գիտէ, թէ որքան՝ ամէն տեսակի լեռնացած դժուարութիւններ յաղթահարուեցան եւ խոչընդոտներ Հարթուեցան, շնորհիւ Խաչիկ Շահինեանի եւ անոր հետ գործակցող հայասէր, հայրենասէր եւ մշակութասէր խմբակի մը որ իրօք չխնայեց ժամանակ, քրտինք ու դրամ որպէսզի այս ծաղկասայլի միջոցով, աշխարհը որոշ պատկերացում ունենայ մեր ինքնութեան, մշակոյթին ու պատմութեան, եւ ըլլայ մեզի՝ հայերուս համար «Անլուելի Զանգակատունը», ինչպէս որ անդրադարձաւ իր բացման խօսքին մէջ կազմա-կերպութեան Նախագահ՝ Պր. Խաչիկ Շահինեանը: (Կազմակերպչական աշխատանքի եւ կազմակերպութեան անդամներու մասին՝ յառաջիկայ տեղեկագիրներու մէջ):

Նախագահի խօսքէն առաջ, ցուցադրուեցան խորհրդանշող հայկական առարկաներն ու խորհրդապատկերները՝ եկեղեցա-կան համար որուն վրա «է» տառը զետեղուած է, հայկական գորգը, Այբուբէնը, անմահութեան նշանը, Կենաց Ծառը, Թուչնագիր սիրա-մարգը, տիւտիւքը, առանց մոռ-նալու հայկական ծիրանը, խաղողն ու նուռը եւ անշուշտ՝ բարի արագիլը:

Խաչիկ Շահինեան շնորհակալութիւն յայտնեց բոլոր ներկաներուն եւ ըսաւ թէ «Հայաստան ունի հազարաւոր տարիներու պատմութիւն. մեր մշակոյթը հարուստ է, գունագեղ է եւ կեանքով լեցուն. Եւ այս Ծաղիկ-ներու Տողանցքը մեծ առիթ մը պիտի տայ մեզի որ մեր հարստութիւնները աշխարհի հետ բաժնեկցինք»:

Շնորհակալութիւն յայտնելէ յետոյ Ռիչըրտ Շինին (Ծաղկատօնի նախագահ), Ճուլի Ջուին (ԱՄՆ-ի Պատգամաւոր), Քրիս Հոլտընի (Նա-հանգային Ներկայացուցիչ), Ֆիլիփ Սանչեզին (Ոստիկանապետ), Թերի Թորնեզին (Փասատինայի Խորհրդի Անդամ), հրաւիրեց Ճուլի Ջուն եւ Ռիչըրֆ Շին որոնք իրենց խանդավառութիւնը այս ծրագրին, եւ Ծաջիկներու Տողանցքին նախագահը որ կը հսկէ բոլոր ծաղկասայլերու վրայ, յայտարարեց. This is the Float that we want:

Խաչիկ Շահինեան, Իրաւաբան Մարք Կիրակոսը բեմ հրաւիրելէ առաջ, յիշեցուց որ «Այս ծաղկասայլը պիտի սփռուի 140 երկիրներու մէջ եւ դիտուի 85 միլիոն մարդոց կողմէ: Մենք պիտի աշխատինք որ ամէն տարի հայկական Ծաղկասայլ մը ունենալ»:

Հանրածանօթ ոճրային հարցերու իրաւաբան Մարք Կիրակոս ձեռնհասօրէն վարեց հանգանակութեան կոչը, դրուա-տելով ծաղկասայլին բերելիք նպաստը հայ ինքնութեան, մշակոյթին եւ ճանաչման վեհ նպատակներուն: Մայքին ներդրումը մեծապէս սատարեց նպատակին: հանգանակուեցաւ հարիւր հազար տոլար:

Անշուշտ, այս հաւաքուած դրամը պիտի չկարենայ բազմապիսի ծախսերը փակել: Տակաւին կարիքը կայ մեծ գումարներու: Յիշեցնեմ որ այս ծաղկասայլը պիտի հանդիսանայ «շրջուն կոթող մը» եւ միջոց՝ հայը աշխարհին ծանօթացնելու:

Առ այդ, կը խնդրուի ձեր աջակցութիւնը: Կարող էք ձեր check-ը ուղարկել՝ American Armenian Rose Float Association-ի:

ԼՈՍ ԱՆՃԵԼԸՍԻ ՀԱՅ ՔՈՅՐԵՐՈՒ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ 2013-14 ՏԱՐԵՇՐՋԱՆԻ ՀՈՒՆՁՔԸ

ԼԻՆՏԱ ԳԱՆՏԻԼԵԱՆ

Ամէն տարի վարժարանները իրենց ուսումնական շրջանը աւարտող աշակերտներուն բարի երթ կը մաղթեն եւ պատշաճ հանդիսութեամբ անոնց վկայականներ տալով՝ զանոնք կ'անուանեն սոյն տարեշրջանի շրջանաւարտներ:

Այս տարի Հայ Քոյրերու վարժարանը իր զոյգ հանդէսները կատարեց Շաբաթ, Յունիս 14ին, առաւօեան՝ մանկապարտէզի բաժինին համար եւ յետմիջօրէին՝ միջնակարգի:

Միշտ աւելի խանդավառութիւն եւ հետաքրքրութիւն կը ստեղծէ մանկապարտէզի հանդէսը: Մանկապարտէզի աշակերտները, հազիւ կարդալու սկսած՝ մանկական աշխարհին պէտք է հրաժեշտ տան եւ անցնին նախակրթարան: Բայց կարծես այդ իսկ պատճառով, իրենց հրաժեշտը կ'ըլլայ պարերով, երգերով, ցատկռտելով եւ անմոռանալի մթնոլորտ մը ստեղծելով: Ծնողներուն համար ալ մեծ խանդավառութիւն է այս հանդէսը. չէ՞ որ անոնց ալ առաջին փորձառութիւնն է՝ որպէս շրջանաւարտի ծնողներ: Յուզում, ուրախութիւն եւ հպարտութիւն՝ տիրապետող զգացումներն են սրահէն ներս, որ ժամանակէն առաջ լեցուած է անհամբեր ներկաներով. բոլորն ալ պիտի վայելեն իրենց սրտահատորներուն երեք տարիներու ընթացքին ամբարած գիտելիքները, զարգացուցած ունակութիւններն ու ձիրքերը:

Վարժարանիս մանկապարտէզի տնօրէնուհի Սոնիա Գազանճեանի բացման խօսքով ընթացք առած հանդէսը շարունակուեցաւ երկլեզու քայլերգներով, աղօթքներով, երգերով, պարերով եւ գեղեցիկ անակնկալներով, ու վերջապէս՝ տնօրէնուհի քոյր Լուսիայի փակման խօսքով եւ վկայականներու բաշխումով: Սակայն հանդէսը չէր աւարտած. կար մեծ անակնկալ մը. վարժարանիս տնօրէնութիւնը գեղեցիկ մտա-յղացումը ունեցած էր պատուելու մանկապարտէզի տնօրէնուհի Սոնիա Գազանճեանը՝ գնահատելով անոր 25 տարուան անսակարկ աշխատանքն ու ծառայութիւնը, որ մեծապէս նպաստեց մանկապարտէզի նիւթական եւ ուսումնական մակարդակներու բարելաւման, արդիականացման, յառաջխաղացքին եւ ընդարձակման: Այս առիթով, մեծարեալին յանձնուեցան 25 տարուան աշխատանքը հաստատող գնահատագիր մը եւ պատշաճ նուէրներ:

Յետմիջօրէին տեղի ունեցաւ միջնակարգի հանդէսը: Հայ Քոյրերու վարժարանին յատուկ է աւարտական հանդէսէն առաջ՝ շրջանաւարտ դասարանի աշակերտական պատարագը՝ վեր առաքելու համար գոհաբանական աղօթքը եւ փառք տալու Աստուծոյ, աշակերտներուն վայելած ամէն տեսակի բարիքներուն համար:

Արդարեւ, Կիրակի, Յունիս 8ի առաւօտեան, Կլենտէյլի Հայ կաթողիկէ Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցին ցնծաց, երբ վարժարանի հունձքը նուիրաբերուեցաւ խորան: Աշակերտները իրենց տարազներով քալեցին դէպի եկեղեցի, առաջնորդութեամբ Հայ կաթողիկէ եկեղեցւոյ առաջնորդ Միքայէլ եպիսկոպոս Մուրատեանի, ժողովրդապետ Անտոն վրդ. Նորատունկեանի, ուսուցիչներու եւ դպիրներու, շարականներու երգեցողութեամբ մուտք գործելով տաճար, ուր ծնողները կը սպասէին անհամբեր, գոհունակութեան եւ փառաբանութեան զգացումներով լի:

Աշակերտները մասնակցեցան Ս. պատարագին. օրուան պատարագիչն էր Միքայէլ եպս. Մուրատեան, որ քարոզը հասցէագրեց շրջանաւարտներուն՝ զանոնք խրախուսելով ապագայ յաջողութիւններու հեռանկարով, վստահեցնելով, որ անոնք արդէն իսկ զինուած են իրենց թռիչքը ապահովող երկու թեւերով՝ քրիստոնէութեամբ եւ ազգային գիտակցութեամբ:

Աշակերտներուն կողմէ սրտի խօսք կարդացին Թալիա Սողոմոնեան (անգլերէն) եւ Արսէն Մարգարեան (հայերէն): Յետ պատարագի, տեղի ունեցաւ կոկիկ հիւրասիրութիւն մը եկեղեցւոյ «Գուլումճեան» սրահին մէջ:

Յուզումնալից արարողութեան աւարտին, ծնողք, աշակերտ եւ դաստիարակ, հոգեկան մեծ բաւարարութեամբ վերադարձան տուն՝ կրկին հանդիպելու յաջորդ շաբաթ՝ աւարտական պաշտօնական հանդիսութեան ընթացքին:

Շաբաթ, Յունիս 14ի յետմիջօրէին, Հայ Քոյրերու վարժարանի 2013-14 տարեշրջանի շրջանաւարտներու պաշտօնական հանդէսը տեղի ունեցաւ վարժարանիս «Դանիէլեան» սրահին մէջ: Հանդիսութեան ներկայ էին գերապայծառ տէրը, առաքինազարդ քոյրերը, ուսուցիչներ, հիւրեր, ծնողներ եւ հոծ բազմութիւն մը: Շրջանաւարտներուն կողմէ Տէրունական աղօթքի, ապա հայկական եւ ամերիկեան քայլերգներու ներկայացումով հանդիսութիւնը սկիզբ առաւ եւ շարունակուեցաւ պաշտօնական խօսքերով՝ գերապայծառ հօր, տնօրէնուհի քոյր Լուսիայի,

Շար.ը էջ 19

ՏԱՐԵՎԵՐՋԻ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝ ՄԵՐՏԻՆԵԱՆ ՀԱՅ ԱՒԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԷՆ ՆԵՐՍ

Տարի մը եւս աւելցաւ Մերտինեան Հայ Աւետարանական Վարժարանի կեանքին վրայ, տարի մը՝ լի բեղուն աշխատանքով, յաջող իրագործումներով եւ նորանոր յաջողութիւններով:

2013-2014 ուսումնական տարեշրջանը սկսաւ Օգոստոս ամսուն՝ ցանքով.

Մերտինեան վարժարանի բերրի հողին մէջ ծլեցան ու ծաղկեցան 200-է աւելի հայ մանուկներու միտքերը, Աստուծոյ խօսքով ու շնորհքով աճեցան ու հասունցան անոնց հոգիները, եւ ահա, Յունիս է եւ, ինչպէս Սուրբ Գիրքը կ'ըսէ՝ «Ամէն բանի ժամանակը կայ», ուրեմն ցանքը հնձելու ժամը հասած է:

Ուրբաթ, 13 Յունիս, 2014-ի երեկոյեան ժամը 6:30ին տեղի ունեցաւ Մերտինեան վարժարանի Նախակրթարանի եւ Միջնակարգի բաժիններուն վկայականաց բաշխման հանդիսութիւնը՝ վերանորոգուած եւ լրիւ կահաւորուած Արամ եւ Անայիս Տ. Պուլղուրճեան հանդիսասրահին մէջ, ներկայութեամբ Հոգաբարձական կազմի անդամներուն, Վեր. Գէորգ Թերեանի, սրահի բարերարներ՝ Տէր եւ Տիկ. Արամ եւ Անայիս Պուլղուրճեաններու, Մերտինեան մեծ ընտանիքի զանազան մարմիններու ներկայացուցիչներուն, հպարտ եւ երջանիկ ծնողներու, բարեկամներու, ուսուցիչներու եւ աշակերտներու:

Հանդէսը սկսաւ շրջանաւարտներու եւ իրենց դաստիարակ ուսուցիչներու յաղթական մուտքով սրահ՝ ուր հաւաքուած ներկաները անհամբեր կը սպասէին զանոնք: Շրջանաւարտները նախ կատարեցին ամերիկեան եւ հայկական ազգային քայլերգներու երգեցողութիւնը, ապա գրաւեցին իրենց տեղերը՝ Ե. կարգի 2 բաժիններու 29 աշակերտները բեմին վրայ, իսկ Ը. կարգի 13 աշակերտները վարը: Վեր. Գ. Թերեանի բացման աղօթքէն ետք սկսաւ յայտագրի գործադրութիւնը:

Նախ Ե. կարգի աշակերտները խմբովին արտասանեցին հայերէնով՝ Ս. Կապուտիկեանի «Խօսք իմ Որդուն» քերթուածը, եւ անգլերէնով՝ «My Graduation» ապա, Ե. կարգի երկու բաժիններուն մէջ բարձրագոյն միջին ձեռք բերող 3 աշակերտներ կարդացին իրենց ուղերձները՝ Րէպէքա Գասարճեանը եւ Նաթալի Պալըքեանը անգլերէն լեզուով, իսկ Լարք Գապաքեանը՝ հայերէնով: Ի վերջոյ, անոնք ստացան իրենց վկայականներն ու մրցանակները՝ ձեռամբ տնօրէնուհի Տիկ. Լինա Արսլանեանի եւ իրենց դաստիարակներուն՝ Տիկ. Մարգրիտ Մեղրոյեանի եւ Տիկ. Արթինէ Նազարեանի:

Հոգաբարձութեան խօսքը փոխանցեց կազմի անխոնջ եւ բծախնդիր ատենապետ՝ Դոկտ. Վահէ Նալպանտեանը, որ ծնողներուն ուղղած բարի գալուստի եւ շնորհաւորական խօսքերէն ետք քանի մը խրատականներ տուաւ շրջանաւարտներուն. անոնցմէ կարեւորագոյնն էր՝ «Յաջողութիւնը դիւրին կամ կրճատուած ճամբայ չունի. անոր բանալին յարատեւ աշխատանքն է»:

Յաջորդ բեմ բարձրացողները եղան վարժարանի շնորհալի երգչախումբի անդամները, որոնք խանդավառեցին ներկաները հոգեւոր եւ հայկական ժողովրդային երգերու փունջով մը՝ առաջնորդութեամբ իրենց երաժշտութեան ուսուցչուհիին՝ Տիկ. Վիքթորիա Աբրահամեան Էլիասիի:

Օրուան պատգամաբերն էր Կիլիկիա եկեղեցւոյ աւագ հովիւ՝ Վեր. Գէորգ Թերեանը. ան իր հաղորդական եւ մտերմիկ ոճով բացատրեց, որ կեանքի մէջ պէտք է ունենալ յաղթողի կամ յաջողած անձի կեցուածք. ան յատկապէս շեշտեց՝ «Մտածէ՛ եւ գտի՛ր թէ ի՞նչ կ'ուզես ընել. որոշումիդ հաւատա՛, յոռետես մի՛ ըլլար, սիրով եւ խանդավառութեամբ կատարէ՛ գործդ եւ անպայման պիտի յաջողիս»:

Յայտագրի վերջին մասով ելոյթ ունեցան Ը. կարգի շրջանաւարտները:

Անոնք նախ խմբովին արտասանեցին Անդրանիկ Ծառուկեանի «Ուխտ Արարատին» քերթուածը. յետոյ դասարանի երկու բարձրագոյն միջին ձեռք բերող աշակերտները կարդացին իրենց հրաժեշտի խօսքերը՝ Տիլըն Պուչաքեանը անգլերէնով, իսկ Մարիաննա Պետրոսեանը՝ հայերէնով: Երրորդ բարձրագոյն միջին ունեցողը՝ Դաւիթ Արզումանեանը դպրոցին նուիրեց Ը. կարգի աշակերտներուն վերջին տարուան դպրոցական կեանքը ներկայացնող նկարներով կազմուած ցուցատախտակ մը: Վերջապէս անոնք ստացան իրենց վկայականներն ու մրցանակները՝ ձեռամբ տնօրէնուհի Լ. Արսլանեանի եւ իրենց դաստիարակ ուսուցչին՝ Պր. Ֆրետրիք Սայաթեանի:

Վերջին խօսք առնողը եղաւ վարժարանի տնօրէնուհին, որ իր անդուլ աշխատանքով եւ դրական վերաբերմունքով կ'առաջնորդէ այս կրթական օճախը:

Ծնողներուն, պատկան մարմիններուն եւ ուսուցիչներուն ուղղուած շնորհակալական եւ շնորհաւորական խօսքերէն ետք, ան իր վերջին գնահատանքն ու թելադ-

Շար.ը էջ 19

ՍԱՀԱԿ-ՄԵՍՐՈՊ ՀԱՅ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ 2013-2014 ՏԱՐԵՇՐՋԱՆԻ ԱՄԱՎԵՐՋԻ ՀԱՆԴԷՍՆԵՐՈՒ ՀՈՒՆՁՔԸ

ՍՈՆԱ ՊԱՏԱԼԵԱՆ

Սահակ-Մեսրոպ վարժարանի Մանկամսուրի եւ Մանկապարտէզի շրջանաւարտից հանդէսը տեղի ունեցաւ Յունիս 6, 2014ի երեկոյեան, դպրոցիս շրջափակին մէջ:

Առաջին առիթով բարեգալուստի խօսքեր ուղղուեցան հայերէնով եւ Անգլերէնով, Լիւսի Ստեփանեանի եւ Թամար Միճեանի կողմէ: Ապա մանկամսուրի եւ մանկապարտէզի աշակերտները մուտք գործեցին եւ կատարեցին դրօշակի արարողութիւնը, Ամերիկեան ուխտը եւ Հայկական քայլերգը: Յաջորդաբար ունկնդրեցինք քաղցրահնչիւն խմբերգներ եւ արտասանութիւններ՝ բոլորին մասնակցութեամբ:

Պահն էր լսելու պարախառն տրամախօսութիւնը, որուն մէջ Ծաղիկ դասարանի աշակերտները կը ծրագրէին ապագային ըլլալ շինարարներ, աստղագէտներ եւ ուսուցիչներ. նաեւ վայելեցինք հայկական պարը:

Տնօրէն Ինճէճիքեան խօսք առնելով ողջունեց ներկաները եւ իր երախտագիտական խօսքերը ուղղեց ծնողներուն, որոնք իրենց զաւակները վստահած են Սահակ-Մեսրոպ վարժարանին, որպէսզի քրիստոնեայ միջավայրի մէջ անոնք դաստիարակուին միտքով եւ հոգիով:

Ծաղիկ դասարանի փոքրիկները իրենց վկայականի յատուկ տարազներով բեմ բարձրացած. անոնց վկայականներու բաշխումը կատարեցին տնօրէնն ու դաստիարակ Թ. Միճեանը:

Շրջանաւարտները դիմաւորեց Ա. դասարանի դաստիարակ Մարալ Պոյաճեանը, որ յայտնեց, թէ ինք պատրաստ է մեծ ուրախութեամբ զիրենք ընդունելու Ա. դասարան: Տնօրէնը գնահատեց մանկամսուրի եւ մանկապարտէզի փոքրիկները, ինչպէս նաեւ բոլոր ուսուցիչները, որոնք անսակարկ նուիրումով կ'աշխատին եւ կը դաստիարակէն փոքրիկները փոքր հասակէն, որպէսզի ըլլան տիպար հայեր եւ քրիստոնեաներ: Ուսուցիչները եւս պարգեւատրուեցան ծաղկեփունջերով: Ապա փակման աղօթքը կատարեց վեր. Յովսէփ Մաթոսեանը:

Սահակ-Մեսրոպ վարժարանի նախակրթարանի եւ միջնակարգի վկայականաց բաշխման հանդիսութիւնը տեղի ունեցաւ Կիրակի, Յունիս 15, 2014ի երեկոյեան, Փասատինայի Հայ Նազովրեցի եկեղեցւոյ մէջ: Ծնողներ, հիւրեր ու բարեկամներ կը փութային վայելելու օրուան յայտագիրը:

Առաջին առիթով, դրօշակակիրներ Աւօ Աքեան, Ալեքս Ածիլածեան, Հրակ Էքմէքճեան, Սեւան Գրիգորեան եւ Քրիսչըն Լամպաճեան մուտք գործեցին սրահ եւ բեմին վրայ զետեղեցին դրօշակները: Ապա շրջանաւարտները մուտք գործեցին եւ գրաւեցին իրենց տեղերը: Ե. կարգէն Դաւիթ Զեպէեան եւ Սօսէ Մինասեան կատարեցին Ամերիկեան եւ Հայկական ուխտերը, ապա ազգային քայլերգները

Շար.ը էջ 19

«ՓՈՔՐԻԿ ՀՐԵՇՏԱԿՆԵՐ» ՇԱԲԱԹՕՐԵԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ԱՒԱՐՏԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍԸ

Հայ ժողովրդի դարաւոր կեանքի ճանապարհին կրթութիւնն ու հոգեւոր հաւատը գոյապայքարի յաղթաթուղթ են դարձել: Այդ գործում իրենց լուրջ առաքելութիւնն ունեն սփիւռքում Մայր Եկեղեցու հովանու ներքոյ գործող հայկական դպրոցները, որոնցից է Հիւսիսային Ամերիկայի Արեւմտեան Թեմի առաջնորդանիստ Ս. Ղեւոնդեանց մայր տաճարի «Փոքրիկ Հրեշտակներ» շաբաթօրեայ վարժարանը: Այն չորս տարի առաջ Թեմի առաջնորդ գերաշնորհ Տ. Յովնան Արք. Տէրտէրեանի օրհնութեամբ վերակազմաւորուելով՝ գործում է առաջնորդարանի լուսաւոր յարկի ներքոյ:

«Փոքրիկ Հրեշտակներ» շաբաթօրեայ վարժարանի գործունէութիւնն ուղղուած է մէկ նպատակի՝ նուիրուել հայապահպանութեան կարեւորագոյն գործին, պատրաստել, դաստիարակել հայ ոգով մեծացող, ազգային ու հոգեւոր արժանապատւութեամբ տոգորուած պատանիներ ու աղջիկներ:

Հաստատութիւնը հնարաւորութիւն է տալիս ոչ միայն սովորելու հայոց լեզուն, այլեւ ճանաչելու պատմական, հոգեւոր ժառանգութիւնը, մօտ լինելու հայի ինքնութեանը եւ սիրելու այն, ինչն աւանդ ենք ստացել մեր նախնիներից, գիտակցելու, որ իւրաքանչիւր սերունդ առաքելութիւն ունի՝ անաղարտ պահել-պահպանել մեր սրբազնասուրբ լեզուն եւ պատասխանատւութեամբ վերաբերուելու հայ մնալու կոչմանը:

Հայերէն ուսուցման բարձր որակի ապահովում, ինչպէս նաեւ մարդկային լաւագոյն յատկանիշների սերմանում. ահա այս նպատակի ու գաղափարների իրագործումը վերածուել է նուիրեալ առաքելութեան, որին ձեռնամուխ է եղել դպրոցի մանկավարժական անձնակազմը՝ տնօրէն, բարեշնորհ Յովհաննէս սարկաւագ Գումրույեանի գլխաւորութեամբ:

Դպրոցում դասաւանդում են բարձրագոյն կրթութեամբ, բազմամեայ աշխատանքային փորձ, մանկավարժական հմտութիւններ եւ կարողութիւններ ունեցող ուսուցիչներ, ովքեր տիրապետում են ուսուցման նոր մեթոդներին ու հնարքներին: Առաջնորդարանին կից գործող գիտակրթական յանձնախումբը՝ ղեկավարութեամբ դոկտոր Էլլի Անդրէասեանի, ապահովում է նաեւ ուսուցիչների տարեկան վերապատրաստումը:

2014 թ-ի Յունիսի 14-ին տեղի ունեցաւ առաջին դասարանցիների «Հրաժեշտ այբբենարանին» եւ 5-րդ աւարտական դասարանի աշակերտների «Աշխարհի եօթ հրաշալիքներ» խորագրով միջոցառումը: Բարիգալստեան խօսքից յետոյ Տ. Խաժակ քահանայ Շահբազեանը հրաւիրեց Թեմի աւագագոյն հոգեւորականներից՝ դոկտոր Տ. Զաւէն աւագ քահանայ Արզումանեանին աղօթքով սկսելու յայտագիրը: Տաճարի լուսաւոր պատերի ներքոյ «Փոքրիկ Հրեշտակներն» արտասանում եւ երգում էին մայրենի լեզուով՝ միեւնոյն ժամանակ խոստանալով փայփայել ու պահպանել այն: Աշակերտների ներկայացրած յայտագիրը յուզիչ էր, տպաւորիչ, որի ընթացքում ակնառու էր երեխաների ձեռք բերած գիտելիքներն ու պաշտամունքը դէպի մեր բազմադարեայ մայրենին:

Հանդէսին ներկայ Թեմի առաջնորդ, գերաշնորհ Տ. Յովնան արք. Տէրտէրեանն իր խօսքում բարձր գնահատեց եւ իր օրհնութեանն արժանացրեց կրթօճախի տնօրինութեանը, ուսուցչական կազմին, ծնողներին ու աշակերտներին՝ յորդորելով պահպանել եւ աւելացնել այն հոգեւոր սնունդը, ինչը ձեռք էին բերել ուսումնական տարուայ ընթացքում:

Հանդիսութեան աւարտին դպրոցի տնօրէն, բարեշնորհ Յովհաննէս սարկաւագ Գումրույեանը նշեց, որ Ս. Ղեւոնդեանց մայր Տաճարը եւ «Փոքրիկ Հրեշտակներ» շաբաթօրեայ դպրոցն այն մեծ իրագործումների մի փոքրիկ մասն են, որ կատարւում է Հիւսիսային Ամերիկայի Արեւմտեան Թեմից ներս՝ ժրաջան առաջնորդ, բարձրաշնորհ Տ. Յովնան արք. Տէրտէրեանի ղեկավարութեամբ: Իսկ աշակերտներին յիշեցնելով բայրոնեան յայտնի տողերը, յորդորեց ամուր պահել մեր աստուածատուր, մեսրոպաշունչ մայրենին:

Վերջում առաջին դասարանի շրջանաւարտներն ստացան նուէրներ, ինչպէս նաեւ «Տառաճանաչութեան վկայականներ», իսկ 5-րդ դասարանի սաները՝ «Աւարտական վկայականներ»:

2013-14 ուսումնական տարին աւարտուեց: «Փոքրիկ Հրեշտակներ» շաբաթօրեայ դպրոցի համար այն լի էր բազմաթիւ ձեռքբերումներով ու յաջողութիւններով: Ճիշտ է, աշակերտները մեկնեցին հանգստի, սակայն դպրոցի ողջ անձնակազմը լծուել յաջորդ տարուայ բազմաբնոյթ աշխատանքների նախապատրաստմանը, որի հերթական մեկնարկը տեղի է ունենալու այս տարուայ Օգոստոսին:

Ինչու է Յովիկ Աբրահամեանը նոմենկլատուրան պաշտպանում

Շարունակուած էջ 2-էն

Վլադիմիր Գասպարեանը, առաւել եւս Նախագահ Սերժ Սարգսեանը: Վերջինս, իհարկէ, սկզբունքօրէն դէմ չէ Յովիկ Աբրահամեանին իշխանութիւնը թողնելու հեռանկարին, սակայն՝ միմիայն իր սցենարով եւ ապագայ իշխանութեան իր տեսլականի շրջանակում: Այս խնդիրը նա անցկացնում է նաեւ նախկին Նախագահ Ռոբերտ Քոչարեանի հետ յարաբերութիւնների պրիզմայով, որի համատեքստում գոնէ այս պահին այդքան էլ միանշանակ չի թւում Յովիկ Աբրահամեանին իշխանութեան ժառանգորդ դարձնելու տարբերակը:

Այս տեսանկիւնից Վլադիմիր Գասպարեանը նրա համար իսկապէս առանցքային ֆիգուրի դեր է կատարում, որովհետեւ ի դէմս նրա, Ոստիկանութիւնը մնացել է այն միակ համակարգը, որի վրայ կարող է լիարժէքօրէն յենուել: Թէ նոմենկլատուրայի, թէ քաղաքական յենարանը հանդիսացող ՀՀԿ-ի եւ թէ բանակի պարագայում նա գործ ունի, ըստ էութեան, երկիշխանութեան հետ, քանի որ անցած 7 տարիներին այդպէս էլ չկարողացաւ այդ համակարգերի վրայ ունեցած նախկին Նախագահի ազդեցութիւնը լիարժէքօրէն չէզոքացնել եւ դրանք ամբողջապէս իրեն ենթարկել:

Հենց դա էր պատճառը, որ Սերժ Սարգսեանն այդպէս էլ չփորձեց մոնոլիտ իշխանութիւն ձեւաւորել՝ նախապատւութիւնը տալով կառավարելի քաոսի մեթոդաբանութեամբ յարաբերական իշխանութիւնը պահելու տարբերակին:

Մամուլում արդէն գրուել է, որ Յովիկ Աբրահամեանի վարչապետ դառնալուց յետոյ Վլադիմիր Գասպարեանը մի քանի անգամ հրաժարականի դիմում է ներկայացրել, որոնք, սակայն, չեն ընդունուել Նախագահ Սարգսեանի կողմից: Որքանով է այս տեղեկատւութիւնը համապատասխանում իրականութեանը, գիտեն միայն ոստիկանապետն ու Նախագահը:

Սակայն հաշուի առնելով վարչապետի հետ Ոստիկանապետի ունեցած յարաբերութիւնների առանձնայատկութիւնները, դա բացարձակապէս անհիմն չի թւում: Եւ եթէ այդ աղաղակող հակասութիւնները տեսնելով հանդերձ՝ Նախագահը չի ուզում ազատուել Գասպարեանից, նշանակում է՝ վերջինս այդ կարգավիճակում դեռ պէտք է իրեն: Ինքնին հրաժարական ներկայացնելը տակտիկական քայլ է Ոստիկանապետի կողմից՝ ստուգելու իր նկատմամբ Նախագահի վստահութեան չափը: Եւ ըստ ամենայնի՝ Սերժ Սարգսեանը Գասպարեանի համար իրեն հանգիստ եւ ազատ զգալու բաւարար փորա է ապահովում:

Գասպարեանի դերը ներիշխանական վերադասաւորումներում, փաստօրէն, դառնում է Յովիկ Աբրահամեանին հակակշռելը եւ նրա նկատմամբ ինչ-որ իմաստով վերահսկողութեան իրականացումը: Այս փուլում դա ուղղակի անհրաժեշտութիւն է, քանի դեռ գործող Նախագահը վերջնականապէս չի պարզել իր յարաբերութիւնները նախկին Նախագահի հետ եւ չի ըմբռնել, թէ Քոչարեանի պլաններում ինչ դեր է վերապահուել հենց Յովիկ Աբրահամեանին: Մանաւանդ՝ այս փուլում, երբ գործող իշխանութեան տարբեր օղակներին ուղղուած հրապարակային կոշտ քննադատութիւններով նախկին Նախագահն անընդհատ յիշեցնում է իր մասին, իսկ վարչապետը, թէկուզ իրոնիայով, յայտարարում է, թէ դէմ չէ Քոչարեանի հնարաւոր վերադարձին:

Հենց այս անորոշութիւնն իր համար պարզելու անհրաժեշտութեամբ էր պայմանաւորուած նաեւ Սահմանադրական բարեփոխումների յանձնաժողովի գործունէութիւնը եւս երեք ամսով երկարաձգելու Նախագահի որոշումը: Թերեւս դա այն ժամկէտն է, որի ընթացքում վերջնականապէս պարզ կլինի՝ Նախագահը գնալու է իշխանութիւնը յանձնելո՞ւ ճանապարհով, թէ՝ այն պահպանելու համար սահմանադրական աճպարարութիւններին ապաւինելու: Դրանից էլ պարզ կը դառնայ թէ որքանով կը բացուեն դէպի ոստիկանութիւն, բանակ տանող ճանապարհները Յովիկ Աբրահամեանի համար:

«ՀԵՏՔ»

ՎԱՐՁՈՒ ՍՐԱՀ
ՓԱՍԱՏԻՆԱՅԻ ՄԷՋ (200 ՀՈԳԻԻ ՀԱՄԱՐ)
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՌԻԹՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
1060 N. ALLEN AVE. PASADENA CA 91104
ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝
ՀԵՌԱՁԱՅՆԵԼ (626) 797-7680

ՎԱՐՁՈՒ ԽԱՆՈՒԹ
Փասատինայի հայկական շրջանին մէջ
յարմար պայմաններով վարձու է
որեւէ գործի համար: 1300 sq. feet,
վարձքը՝ $1,200 տոլար:
1442 E. Washington Blvd., Pasadena, CA 91104
Մանրամասնութեան համար հեռաձայնել՝
(626) 538-5454

ԱՆՀԵՏԱՑԱԾ ԿՕՇԻԿՆԵՐԸ

Շարունակուած էջ 14-էն

հաւատարմութիւնը, նուիրուածութիւնը երկրին, աշխատասիրութիւնը եւ կառուցողական ոգին, բարձրաձայն ներողութիւն խնդրելով պատահածի համար: Կեանքումս այսքան իմ անունը չէր հոլովուել ու խոնարհուել, մինչ այդ օրը յիշուեց:

-Այդ գովասանական խօսքերը հօ քեզ համար կօշիկ չէին դառնար, մի բան որոշուե՞ց թէ ոչ:

-Սիրելի Ռուբէ՛ն, ի՞նչ անհամբերն ես, եթէ թոյլ տաս, կ՛ասեմ շարունակութիւնը, անմիջապէս կարգադրուեց նոյն կօշիկներից գնեմ ընկերութեան հաշուին: Ամէն անգամ այս դէպքը յիշելիս ծիծաղս է գալիս եւ մտածում եմ, թէ ինչ տարօրինակ մարդիկ կան պախարակելի եւ որեւէ առարկութեամբ ոչ արդարանալի:

Կ.ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔՈՒԹԵԱՆ

Շարունակուած էջ 14-էն

Թովմա Շիկահերը, եւ Սահակ Փափազեանը, «դասելով նոցա աշխարհականների շարքը եւ զրկելով հայ եկեղեցուն անդամակցելու իրաւունքից»: Պայքարը քաշքշուեցաւ մինչեւ 1950-ի վերջը երբ կախակայեալներն ու կարգալոյծները, առանց հայ եկեղեցւոյ վերին իշխանութեան արտօնութեան, վերջին ճիգով մը պատրիարքական ապօրէն ընտրութեան ձեռնարկել փորձեցին, անտեսելով Ամենայն Հայոց կաթողիկոսին սաստերը:

Ամենայն Հայոց կաթողիկոսը վճռական վերջին քայլ մը առնելով 1950-ի Նոյեմբերին դիմեց ուղղակի Թուրքիոյ Հանրապետութեան Նախագահ Ճելալ Պայարին, բողոքի խիստ հեռագիր մը յղելով ու բացարձակապէս անընդունելի նկատելով Իսթանպուլի կուսակալին անհարկի եւ անօրէն միջամտութիւնը Հայ Եկեղեցւոյ գործերուն մէջ իբր «անընդունելի ոտնձգութիւն» (ՀԱՍԿ 1950 էջ 356):

Նոյն հեռագիրով Հայրապետը «վճռաբար կը բողոքէր» տրուած հրահանգին դէմ եւ յոյս կը յայտնէր որ Թուրքիոյ Նախագահը «պիտի կարենար ջնջել» կատարուած միջամտութիւնը Ազգային Սահմանադրու-թեան ուժով որ հիմը եղած էր նախորդ Մեսրոպ Պատրիարք Նարոյեանի 1927 թուի ընտրութեան: Կաթողիկոսի կոչովի պահանջքին վրայ եւ Թուրքիոյ Նախագահ Ճելալ Պայարի արտօնութեամբ 1950 Դեկտեմբեր 2-ին պատգամաւորական ժողով կը գումարուէր Տեղապահի նախագահութեամբ եւ Պատրիարք կ՛ընտրուէր Գարեգին Արքեպիսկոպոս Խաչատուրեան, վերջ տալով Թուրքիոյ Հայոց Պատրիարքութեան կնճիռին:

Ներկայ Կացութիւնը

Ներքին տագնապ մըն ալ Կ.Պոլսոյ Հայոց Պատրիարքութիւնը անցուց եւ տակաւին կը ճգնի դուրս գալ անկէ մեր օրերուն եւս: Ամեն. Մեսրոպ Բ. Մութաֆեան Պատրիարքի առողջական անդարմանելի վիճակը տարիներէ ի վեր Աթոռը թափուր թողած է, եւ ներքին հասկացողութեամբ կայանալիք նոր պատրիարքի մը ընտրութեան անհրաժեշտութիւնը տակաւին կը մնայ խնդրական չորս տարիներէ ի վեր: Պետական նոյն միջամտութիւնը ինչպէս անցեալին, հիմա եւս եկաւ խանգարելու հայոց պատրիարքական ընտրութիւններու ընթացքը, որովհետեւ պատրիարքարանի վարչութիւնն ու կրօնական ժողովը չկրցան համաձայնութիւն գոյացնել համայնքի միւս հոսանքի ներկայացուցիչներուն հետ մնալով զգոյշ եւ խոհեմ պետական միջամտութիւնը չհրաւիրելու իրենց ներքին գործերուն մէջ:

Ներքին անաղմուկ հասկացողութիւն եւ հանդուրժողութիւն կրնար ներքնապէս լուծում մը գտնել եւ Աթոռակից Պատրիարքի մը ընտրութիւնը յաջողցնել որպէս բացառիկ պարագայ: Եւ սակայն աղմուկն ու անհարկի հակընդդէմ դիրքերը արդարեւ պետութեան աչքին մեծ երեւցան ու ներքին հարց մը զգուշութեամբ լուծելու պարտքը հրամցուցին պետութեան: Անշուշտ հիմնական հարցը դժբախտ Ամեն. Պատրիարք Հօր մինչեւ օրս անկեալ վիճակն է, անյոյս եւ սակայն ի կեանս, որուն համար երկրորդ պատրիարք մը ընտրել սահմանադրական չէ որքան ատեն որ Պատրիարքը կ՛ապրի: Բարեբախտաբար առանց յաւելեալ միջամտութեան, Թուրք պետութեան հաճութեամբ Պատրիարքական Ընդհանուր Փոխանորդի ժամանակաւոր պաշտօնը առայժմ կասեցուց յաւելեալ վտանգ կամ խառնակչութիւն՝ սպասելով յաջորդ պատրիարքի ընտրութեան:

ԱՊԱՔԻՆՈՒՄ

Ընկ. Սարգիս Օհանեան ենթարկուած է յաջող սրտի գործողութեան մը: Այժմ ան ապաքինման շրջանը կը բոլորէ իր բնակարանին մէջ (Texas): Շուտափոյթ եւ կատարեալ ապաքինում կը մաղթենք իրեն:

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

Սարգիս Օհանեանի սրտի յաջող գործողութեան ենթարկուելուն առթիւ՝ Տէր եւ Տիկ. Ժոզէֆ եւ Ռիթա Գալանճեաններ արագ ապաքինում կը մաղթեն իրենց բարեկամին: Առ այդ $100 կը նուիրեն «Մասիս»ին:

Ձեր Ծանուցումները Վստահեցէք
«Մասիս» Շաբաթաթերթին
T: (626) 797-7680   F: (626) 797-6863
Email: massis2@earthlink.net

www.massisweekly.com

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

ՄԱՐԻ ՏԷՐՎԻՇՕՂԼԵԱՆԻ (մահացած Հալէպ) մահուան քառասունքին առթիւ, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, Յուլիս 6, 2014, Փասատինայի Սբ. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ մէջ, յաւարտ Սբ. Պատարագի:

Խնդրողներն են՝
Տէր եւ Տիկին Յարութ Տէրվիշօղլեան եւ զաւակները
եւ համայն հարազատներ եւ ազգականներ:
Ցիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ:

ՄԱՀԱԽՕՍԱԿԱՆ
ՏԻԿ. ՄԱՐԻ ՊԻՊԷՐԵԱՆ ՏԷՐՎԻՇՕՂԼԵԱՆԻ ՔԱՌԱՍՈՒՆՔԻ ԱՌԹԻՒ

Քառասուն օրեր անցան Տիկ. Մարի Պիպէրեան Տէրվիշօղլեանի մահուան, որ պատահած էր Հալէպ՝ 4 Յունիս 2014 -ին խոր վիշտ պատճառելով ամուսնոյն, զաւակներուն, հարսերուն, թոռներուն, քոյրերուն, եղբօրը ու համայն հարազատներուն ու բարեկամներուն:

Տիկ.Մարի տէրվիշօղլեան իր համեստութեամբ ու փափկանկատ բնաւորութեամբ սիրուած ու յարգուած անձնաւորութիւն էր ազգականներուն ու հարազատներուն կողմէն, ուրայատուկ ու անմեղ ժպիտով լոյս ու սէր կը ներշնչէր շուրջիններուն:

Ան իր կեանքի ընթացքին ՝ եղաւ գիտակից կողակից ամուսնոյն , եւ օրինակելի հայրենասէր մայր իր զաւակներուն: Ազգասիրութեամբ ու հայրենասիրութեամբ դաստիարակած իր զաւակներու մէջ սերմանած հունտերը բեղմնաւորուեցան երբ անոնք դարձան ազգօգուտ հայորդիներ անդամակցելով Ն.Ս.Մ.Մ-ի Հ.Մ.Մ-ի եւ ՈՒՐՖԱՅԻ ՎԵՐԱԾՆՈՒՆԴ մշակութային ու մարզական միութիւններուն որպէս վարչական, եւ գործօն անդամներ Հալէպի ու Միացեալ Նահանգներուն մէջ իրենց նպաստը բերելով հայապահպանման եւ հայ մշակոյթը վառ պահելու սրբազան գործին ու առաքելութեան:

Տիկ. Մարի Տէրվիշօղլեանի մահուան գոյժը տխրութեան մատնեց բոլոր ազգականներն ու ծանօթները անոր խնկելի ու պայծառ յիշատակը անթառամ պիտի մնայ մեր եւ իր հարազատներու յիշողութեան մէջ: Հողը թեթեւ գայ վրան, անոր լուսաւոր հոգին հանգչի երկնային խաղաղութեան մէջ առ յաւէտ:

Իսկ աննշան եթէ մնայ
Երկրի մէկ խորշն հողակոյտն իմ,
Եւ յիշատակս ալ թառամի,
Ահ, ա՛յն ատեն ես կը մեռնիմ:

ՍԳԱԿԻՐ ՄԸ

ՍԱՀԱԿ-ՄԵՍՐՈՊ ՀԱՅ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Շարունակուած էջ 17-էն

երգուեցան բոլորին մասնակցութեամբ:

Աղօթքներ արտասանեցին Ե. կարգէն Տիգրան Արաբեան եւ Հայկօ Ապաճեան: Բարի գալուստի խօսքը կատարեցին Ը. կարգէն Գարին Պոսնոյեան եւ Թամար Տօնոյեան, որոնց յաջորդեց Ե. դասարանի խմբային արտասանութիւնը՝ Անդրանիկ Ծառուկեանի «Ուխտ Արարատին»ը:

Պահը հասած էր Ե. դասարանի վկայականաց եւ մրցանակներու բաշխման, որ կատարուեցաւ տնօրէնին եւ Հալի Բուրհասանեանի ձեռամբ:

Տնօրէն Ինճէճիքեան բեմ հրաւիրեց վեր. Հայկ Տարաքճեանը, որ իր կարգին շրջանաւարտ է Սահակ-Մեսրոպ վարժարանէն, որպէսզի փոխանցէ օրուան պատգամը: Դասախօսը շեշտեց սէրը՝ Աստուծոյ հանդէպ, եւ տիպար հայ քրիստոնեաներ ըլլալը՝ միշտ գործածելով հայերէն լեզուն եւ մշակոյթը, միեւնոյն ժամանակ ըլլալով ուսումնատենչ անհատներ:

Ապա հնչեցին միջնակարգի ուղերձները, որոնք կարդացուեցան ամենայն հարազատութեամբ եւ անկեղծ զգացումներով, անգլերէնով՝ valedictorian Թալիա Գազանճեանի, իսկ հայերէնով salutatorian՝ Ռիթա Թեճիրեանի կողմէ: Նաեւ, տեսաերիզի ցուցադրութիւն մը կատարուեցաւ շրջանաւարտներուն կողմէ:

Միջնակարգի վկայականներու եւ մրցանակներու բաշխումը կատարեցին տնօրէնն ու ճեք Աղոյեանը:

Տնօրէնը ներկայացուց այս տարուան հունձքը՝ նախակրթարանէն 9 շրջանաւարտ, իսկ միջնակարգէն՝ 14, եւ գնահատեց անոնց պատուաբեր արդիւնքները: Ապա խօսքը ուղղելով շրջանաւարտներուն՝ յորդորեց զանոնք միշտ յիշել իրենց հայ ըլլալու իրականութիւնը եւ հայ լեզուն ու մշակոյթը վառ պահել իրենց սիրտերուն մէջ: Տնօրէնը երախտագիտական խօսքեր ուղղեց նաեւ Dream Fund-ին, որ այս տարի եւս 90,000 տոլարի

ՀԱՅ ՔՈՅՐԵՐՈՒ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Շարունակուած էջ 16-էն

դաստիարակներ Լինտա Գանտիլեանի եւ Ուիլեըմ Պասեթի կողմէ, իսկ աշակերտներուն կողմէ ուղերձ արտասանեցին Մեղրի Մարգարեան (հայերէն) եւ Ալէն Եուսուֆ-Ղարիպեան (անգլերէն):

Աւանդութիւն դարձած աշակերտական խորհուրդի խօսքը փոխանցեց այս տարեշրջանի ատենապետուհի, շրջանաւարտ Նայիրա Մարութեանը. ան կարդաց նոյն տարուան ընթացքին իրենց իրագործած նուաճումներուն մասին, ապա իր պաշտօնը հանդամանօրէն փոխանցեց յառաջիկայ տարուան նորընտիր ատենապետուհիին՝ Ալիք Տէր Պետրոսեանին:

Հանդիսութիւնը շարունակուեցաւ հայերէն եւ անգլերէն արտասանութիւններով եւ խմբերգներով, որոնց դաշնամուրով կ՚ընկերակցէր վարժարանի երաժշտութեան ուսուցչուհի Վարդուհի Պաղտասարեան: Հանդիսութիւնը համեմուեցաւ Սթեֆընի Գալաճեանի եւ Նայիրա Մարութեանի՝ դաշնամուրի վրայ ներկայացուցած գեղեցիկ երաժշտութիւններով: Ապա գնահատագիրներ յանձնուեցան արժանաւորներուն, իսկ Նախագահական գնահատագիրի արժանացողներէն Կարէն Քէչէճեանը ներկայացուց իր սրտի խօսքը:

Հանդիսութեան աւարտին, վկայականներու բաշխումէն ետք, Արմինէ Շէրիկեան յայտարարեց եւ գոչեց աւարտականները՝ «2014 տարուան շրջանաւարտներ». անոնք ծափողջիւններու եւ ուրախութեան բացագանչութիւններու ներքոյ մէկ կողմ նետելով իրենց գլխարկները՝ հեռացան սրահէն:

Ուրախութիւնը շարունակուեցաւ շքեղ ընթրիքով, պարերով եւ ճոխ երաժշտութեամբ:

Հայ Քոյրերու վարժարանի 2014 ուսումնական տարեշրջանը այսպիսով վերջ գտած էր՝ աւելցնելով վարժարանի պատմութեան մէջ տարի մը եւս իր յաջողութիւններով եւ վերելքներով: Կը շնորհաւորենք բոլոր ուսուցիչները, որոնք անսակարկ իրենց աշխատանքը նուիրաբերեցին պատուաբեր սերունդ մը պատրաստելու: Կը շնորհաւորենք ծնողները, որոնք ջանք չխնայեցին իրենց զաւակներու դաստիարակութեան համար. նաեւ յաջողութիւն կը մաղթենք շրջանաւարտներուն, որոնք պիտի ըլլան Հայ Քոյրերու վարժարանի դեսպանները՝ իրենց գացած իւրաքանչիւր երկրորդական վարժարանին մօտ:

ՄԵՐՏԻՆԵԱՆ ՀԱՅ ԱՒԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Շարունակուած էջ 16-էն

րանքները յայտնեց ընթացաւարտ աշակերտներուն:

Վեր. Գ. Թերեանի օրհնութեան աղօթքով վերջ գտաւ հանդիսութիւնը, որմէ ետք ներկաներու ստուար խումբ մը ուղղուեցաւ դէպի Կլենտէյլի «Րէյմընտ եւ Անի Գույումճեան» սրահը, ուր ուրախութիւնը, երգերն ու պարերը շարունակուեցան մինչեւ ուշ գիշեր:

Մերտինեան վարժարանի տարեվերջի հունձքը իրականութեան մէջ սկսած էր երկու շաբաթներ առաջ: Ուրբաթ, 30 Մայիսին տեղի ունեցաւ Նախամանկապարտէզի ամավերջի հանդէսը, ուր 3-4 տարեկան փոքրիկներ, որոնք 10 ամիսներ առաջ հազիւ կը խօսէին, ներկայացուցին գեղեցիկ գեղարուեստական յայտագիր մը: Անոնք իրենց աղօթքներով, երգերով, արտասանութիւններով եւ պարերով հմայեցին բոլոր ներկաները անխտիր. անսահման էր մանաւանդ հրճուանքը մեծ մայրերուն ու մեծ հայրերուն՝ ի լուր իրենց թոռնիկներու երկլեզու ազատ արտայայտութեան: Յայտագրի վերջաւորութեան, Նախամանկապարտէզի Բ. Կարգի աշակերտները իրենց «Մնաս Բարով»ը ըսին դպրոցական այս առաջին հանգրուանին, պատրաստ՝ իրենց տեղերը գրաւելու Ծաղիկ Դասարանին մէջ:

Շաբաթ, 7 Յունիս, 2014-ին տեղի ունեցաւ Մերտինեան վարժարանի Մանկապարտէզի վկայականաց բաշխման հանդէսը, վարժարանի հանդիսասրահին մէջ: 21 շրջանաւարտներ բեմ բարձրացան եւ ներկայացուցին սքանչելի յայտագիր մը, որ սկսաւ Տէրունական աղօթքի եւ հայկական քայլերգի երգեցողութեամբ եւ ամերիկեան ուխտի կատարողութեամբ: Շուրջ մէկ ժամ տեւողութեամբ յայտագիրը լի էր աղօթքներով, երգերով, արտասանութիւններով, պարերով եւ թատերական ներկայացումով մը, որու վերջաւորութեան «Հայ Մայրը» այնքա՜ն գոհունակ սրտով փառք կու տար Աստուծոյ՝ իր զաւակներուն հայերէն խօսելուն համար... Օրուան պատգամախօսն էր Պատ. Դաւիթ Ագիզեանը:

Ի վերջոյ, 21 շրջանաւարտները ստացան իրենց առաջին վկայականը՝ ձեռամբ տնօրէնուհի Տիկ. Լ. Արսլանեանի եւ դաստիարակ ուսուցչուհի՝ Տիկ. Մարիժան Գէորգեանի:

Հանդէսը վերջ գտաւ Պատ. Դաւիթ Ագիզեանի օրհնութեան աղօթքով:

Բարի երթ՝ մեր շրջանաւարտներուն եւ հանգիստ, ուրախ արձակուրդ բոլորին:

յատկացում կատարեց վարժարանին, ինչպէս նաեւ բոլոր բարերարներուն, որոնք սատար հանդիսացան դպրոցի բարելաւման՝ նիւթապէս թէ բարոյապէս:

Հանդէսը փակուեցաւ վեր. Վաչէ Էքմէքճեանի օրհնութեան աղօթքով:

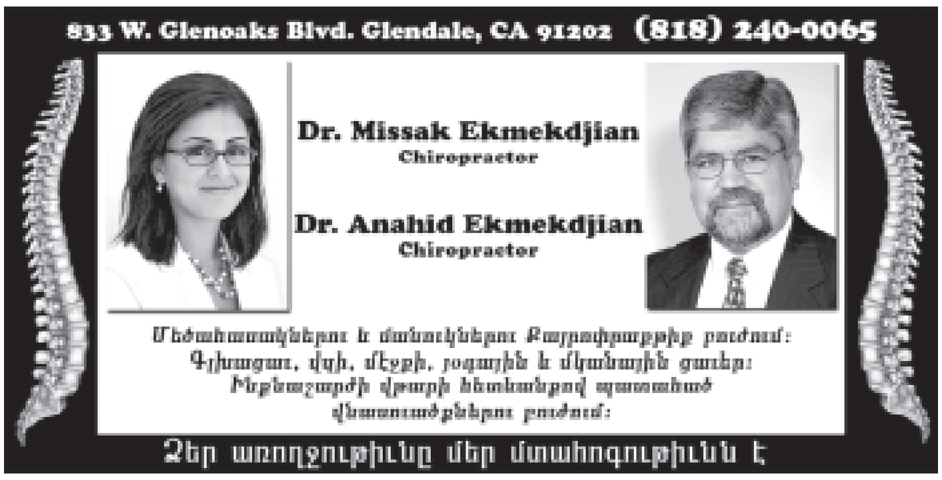

100 ՏԱՐԻ ԱՌԱՋ՝ ԶՈՒԻՑԵՐԻՈՅ ՄԱՄՈՒԼՆ ՈՒ ՀՆՉԱԿԵԱՆ ՔՍԱՆ ԿԱԽԱՂԱՆՆԵՐԸ

Շարունակուած էջ 8-էն

ականաւոր գործիչի մահուան 45-ամեակին նուիրուած «Սովետական Հայաստան» թերթի 5 Յունուար 1965 թիւին մէջ Փրոֆ. Գէորգ Ղարիբջանեանի հրապարակած յօդուածէն[75] հաւաստի կը տեղեկանանք, որ Արշակ Զուրաբովը, այո, կալանաւորուելով տաժանավայր աքսորուած է, սակայն փաստօրէն կրցած է Սիպերիայէն փախուստի դիմել, եւ ապաստանիլ նախ Կ. Պոլիս, ապա՝ Եւրոպա: Կ. Պոլիս կեցութեան շրջանին ան սերտ կապեր հաստատած եւ համագործակցած է Հնչակեան Կուսակցութեան հետ: Ահաւասիկ, մեր նիւթին առնչութեամբ այն արժէքաւոր տեղեկութիւնները, զորս կը քաղենք իր վերոյիշեալ մահախօսականէն. «Իբրեւ գործօն անդամը Ռուսաստանի Սօցիալ Դեմօկրատական Բանւորական կուսակցութեան՝ նա դտնուել է այդ կուսակցութեան առաջին շարքերում, խաղացել է կարեւոր դեր եւ, իբրեւ այդպիսին, ընտրուել Պետական Դումայի անդամ, որտեղ նա (Արշակ Զուրաբովը) արտասանեց ժամանակին այնքան աղմուկ հանած իր այդ ճառը ռուս զօրքի դէմ: Բռնապետութեան ճանկերից ազատուելու համար նա շուտով անցաւ Տաճկաստան, ապա Եւրոպա: Պոլսում գործում էր հնչակեանների հետ, գրելով նրանց թերթերում[76] եւ կարդալով դասախօսութիւններ»[77]:

Արդարեւ, Արշակ Զուրաբով 1915 թուականի Յունիսին մեծ հաւանականութեամբ կը գտնուէր Եւրոպա: Հայկական աղբիւրներէ ան ստոյգ տեղեկացած էր Երիտթուրք կառավարութեան հայոց դէմ իրագործած համատարած կոտորածներուն, ազգի ընտրանիի եւ հայ մտաւորականութեան դէմ սանձազերծուած ձերբակալութիւններուն, ինչպէս նաեւ աքսորներուն մասին: Անմիջականօրէն հետեւած էր Հնչակեան Քսաններու դատավարութեան եւ, ի վերջոյ, Օսմանեան ռազմական ատեանի կողմէ կախաղանի մահուան դատապարտուելու եղելութեան, ուստի ցաւի եւ ցասումի, ընվզումի ու բողոքի իր արդար ձայնը բարձրացուցած էր ակնարկուած այդ կուռ յօդուածով, որ լայն արձագանգ գտած էր Զուիցերիոյ ընկերվարական, նաեւ՝ իտալական մամուլի էջերուն մէջ:

Անշուշտ պիտի չզարմանանք, եթէ յօդուածին բնագիրը ըլլար շարադրուած ռուսերէն լեզուով, եւ թերեւս ալ տպագրուած՝ ռուս ընկերվարական թերթերուն մէջ, որոնցմէ թարգմանաբար արտատպած ըլլար զուիցերիական մամուլը: Սոյնը ընդամէնը ենթադրութիւն մըն է: Բայց շատ աւելի հաւանական է համոզուած ըլլալ այն փաստով, որ Զուրաբով Հնչակեան Քսան Կախաղաններուն վերաբերեալ իր յօդուածը ուղղակի շարադրած ըլլար գերմաներէն լեզուով՝ փոխանցելով զայն Զուիցերիոյ ընկերվարական մամուլին՝ հրատարակելու նպատակով: Անհաւանական չէ կարծել, որ Զուրաբով պահ մը գտնուէր նաեւ Զուիցերիա , այլապէս՝ Գերմանիա, ուր Թուրքիոյ հետ ռազմական դաշնակցութեան եւ համապատասխան գրաքննութեան պատճառով տեղւոյն թերթերուն մէջ անկարելի կը դառնէր նման յօդուածի մը հրապարակումը, ուստի՝ զայն կը տրամադրէր չէզոք երկրի մը պայմաններուն մէջ խօսքի ազատութիւն վայելող Զուիցերիոյ ընկերվարական մամուլին:

Զուրաբովի կենսագրութեան վերաբերեալ տուեալներու ժլատութեան պատճառով, մեզի, առ այժմ, կարելի չեղաւ համապատասխան վկայութիւններով հաստատել իր ստացած գերմանական կրթութեան կամ գերմաներէն լեզուին քաջատեղեակ ըլլալու մասին: Բայց նկատի ունենալով, որ հակառակ իր համոզումներով հակադաշնակցական[79] մը ըլլալուն, ինչպէս այս մասին կը վկայէ նաեւ «Յառաջ»ի մէջ տպագրուած իր մահախօսականը, Հայոց Ազգային Խորհուրդը 1918ին Համօ Օհանջանեանին հետ ուղղակի զինք նշանակած էր դիմելու գերմանական եւ աւստրիական կառավարութեանց հեղինակաւոր մարմիններուն՝ Հայկական Հարցով բանակցութիւններ վարելու նպատակով: Ուստի՝ միանգամայն տրամաբանական կը թուի, որ Արշակ Զուրաբով հայերէնին, վրացերէնին, ռուսերէնին հետ կը տիրապետէր նաեւ գերմաներէն լեզուն:

Հիմնուելով «Պերներ Թակվախթ» թերթի յայտարարութեան վրայ, ուր կ՛ըսուի թէ «Բ. Դումայի պատգամաւոր Արշեֆֆ Սուրաքով մեզի կը գրէ», աւելի հաւանական կը դարձնէ ենթադրելը, որ ան իր սոյն յօդուածը առաքած է մէկէ աւելի թերթերու: Նկատի ունենալով նաեւ այն փաստը, որ «Ֆօլքսրեխթ» շաբաթ մը ետք կը հրատարակէր նոյն յօդուածը, ի դէպ, ամբողջական տարբերակով, ուստի չէր կրնար ըլլալ «Պերներ Թակվախթ»էն վերցուած արտատպում մը:

Առաջին հարցադրումն այստեղ որ մեր մտքին մէջ կը յառաջանայ այն է, թէ ինչո՞ւ համար Զուիցերիոյ թերթերը մէկ եւ նոյն յօդուածը տպագրած են տարբեր վերնագրերով: Բնականաբար, հեղինակին ձեռագիրը մեր տրամադրութեան տակ չունենալու պատճառով, գրեթէ անկարելի կը դառնայ վերահաստատել բնագրային բուն վերնագիրը, այլապէս ստիպուած պիտի ըլլանք հաւանական ենթադրութիւններ ընել ըսելով՝ գուցէ հեղինակը ինքն իր յօդուածին տուած է երկու կամ մէկէ աւելի վերնագրեր՝ առաքելով զանոնք տարբեր հասցէներու, եւ կամ՝ նշուած թերթերուն խմբագրութիւնները, մեկնելով յօդուածին բովանդակութենէն, իրաւունք վերապահած են տալու անոր համապատասխան վերնագիր մը: Այնպէս կը թուի, որ ենթախորագիրը՝ «Քսան Թրքահպատակ Ընկերներու Սպանութեան (Առթիւ)» հեղինակին կողմէ տրուած ըլլայ իբրեւ ընդհանուր վերնագիր մը, բայց նկատի ունենալով որ նշուած թերթերու ընթերցողներուն շրջանակները ֆրանսախօս Զուիցերիոյ, գերմանախօս Պերնի եւ Ցիւրիխի մէջ տարբեր են, իսկ «Ֆօլքսրեխթ»ի յօդուածն ալ ստոյգ «Պերներ Թակվախթ»էն եղած արտատպում մըն էր, խմբագրական իրաւունքով յարմար տեսնուած է աւելցնելու այլ վերնագիր մը, ընթերցողին մօտ կրկնութեան կամ արտատպումի մը տպաւորութիւնը չփոխանցելու նպատակով: Բոլոր պարագաներուն, սոյնը այնքան ալ հետաքրքրական հարց մը չէ, որքան ամբողջ յօդուածին տպագրուելու փաստը եւ մեզի համար ներկայացող իր բովանդակութեան կարեւորութիւնը՝ Հնչակեան Քսան Կախաղաններու եղելութենէն շուրջ հարիւր տարի ետք:

(Շարունակելի 3)

[57] Անհաւանական չէ կարծել, որ «Լա Սանթինէլ» թերթի խմբագրութիւնը թերեւս ստացած ըլլալու էր Զուրաբովի կողմէ ստորագրուած Հնչակեան Քսան Կախաղաններու վերաբերեալ յօդուածը: Սակայն զայն ֆրանսերէնի վերածելով ամբողջութեամբ տպելու փոխարէն նախընտրած էր բաւարարուիլ ամփոփ հաղորդելով կատարուած ոճիրին լուրը, միաժամանակ անոր կցելով հայ ժողովուրդին դէմ թուրք բարբարոսներու իրագործած Եղեռնի եւ Վանի հերոսական ինքնապաշտպանութեան լուրերը: Զուրաբովի նշուած յօդուածին հանգամանօրէն պիտի անդրադառնանք յաջորդ էջերուն մէջ:

[58] Տե՛ս, BT, 182, 7.08.1915.

[59] Տե՛ս, VR, 187, 13. 08. 1915.

[60] Պէտք է նկատի ունենալ, որ այստեղ «terkisch» բացատրութիւնը անպայման ազգութեամբ «թուրք» չի նշանակեր, այլ՝ թրքահպատակ, ինչպէս ջանացինք թարգմանել: Նման եզրը գերմաներէնի մէջ յաճախ նկատի ունի անձին ապրած երկիրը կամ հպատակութիւնը, եւ ոչ անպայման ազգային ծագումը:

[61] Տոքթ. Եղիկ Ճէրէճեանի անտիպ մէկ աշխատութենէն տեղեկացանք, որ նմանատիպ յօդուած մըն ալ «Քսան Հայ Սոցիալիստներու (Կախաղանի Վրայ) Կախուիլը Թուրքիոյ Մէջ» խորագրով լոյս տեսած է Իտալիոյ ընկերվարական «Avanti» թերթի 16 Օգոստոս 1915-ի թիւին մէջ: Այս մասին տես նաեւ՝ Aliprandi, Emanuele, 1915, Cronaca di un Genocido: La tragedia degli armeni raccontata dai giornali italiani dell'epoca, Roma, 2009, p. 72ff. Ծանօթանալով նշուած թերթի յօդուածին եւ զայն համեմատելով Զուիցերիոյ մամուլին մէջ տպագրուածներուն հետ, ստոյգ կրնանք ըսել, որ խմբագրութեան կողմէ կատարուած քանի մը լուսաբանումներէն բացի, «Հնչակեան Քսան Կախաղաններու» մասին հրատարակուածը «Պերներ Թակվախթ»-էն կատարուած Բ. Դումայի անդամ «Arsceff Suracoff»-ի ստորագրած նոյն յօդուածին մէկ արտատպութիւնն է: Այս առնչութեամբ, «Avanti» թերթի խմբա-գրութիւնը դիտել կու տայ, որ նշուած լուրը կուսակցական ընկերոջ մը կողմէ ստացուած է Ցիւրիխէն: Բ. Դումայի պատգամաւոր Arceff Suracoff (sic!), որ սերտ կապ ունեցած է կախաղանի մահուան ենթարկուած սոցիալիստ ընկերներուն հետ, խիստ հետաքրքրական տեղեկութիւններ կը հաղորդէ իր ստորեւ տպագրուած յօդուածին մէջ: Այս մասին պիտի անդրադառնանք աւելի ուշ:

[62] Զուրաբով Արշակ Գերասիմի մասին «Երկրորդ Դումա» խորագրով հրապարակուած է շահեկան յօդուած մը համացանցային հետեւեալ կայքէջին մէջ. http://archive.ankakh.com/2010/09/54792:

[63] Հմմտ., Ղարիբջանեան Գ., Արշակ Զուրաբեան, Մահուան 45-Ամեակին Առթիւ, Սովետական Հայաստան, Երեւան, 5 Յունուար 1965:

[64] Արշակ Զուրաբով յեղափոխական գաղտնի գործունէութեան մէջ նաեւ օգտագործած է «Ռաշիդ-Բէկ» կեղծանունը: Այս մասին տե՛ս Արշակ Զուրաբեանի մասին Գէորգ Ղարիբջանեանի վերոյիշեալ յօդուածը:

[65] Տես այս մասին «Երկրորդ Դումա» խորագրով վերոյիշեալ յօդուածը:

[66] 1918 թուականին Պերլինի մէջ Համօ Օհանջանեանի եւ Արշակ Զուրաբեանի՝ գերմանական ԱԳՆ ուղարկած զեկուցագրերուն մէկ մասը հրատարակուած են Johannes Lepsius, Deutschland und Armenien (1914-1918), Sammlung diplomatischer Aktenstücke, Potsdam, 1919 գիրքին մէջ:

[67] Վանիկեան Գ., Մարքսիզմը Հայ Կեանքին Մէջ, «Կայծ», Ապրիլ-Մայիս, 1913, էջ 324-333:

[68] Զոհրաբեան Ա., Մարքսիզմը Հայ Կեանքին Մէջ Յօդուածին Առթիւ (նամակ խմբագրութեան), «Կայծ», Յունիս, 1913 էջ 345-359:

[69] Վանիկ, Սօցիալ-Դեմօկրատ Հնչակեան Կուսակցութիւնը, «Կայծ», Յուլիս, 1913, էջ 9-21, Օգոստոս, էջ 33-40, Սեպտեմբեր, էջ 68-75: Սոյնը տես նաեւ՝ Արսէն Կիտուր, Սրբագրեցէք Յանուն Արդարութեան, Պէյրութ, 1956, 46-116: Այստեղ եւս պարտք կը զգանք երախտագիտական մեր զգացումները յայտնելու Տոքթ. Եղիկ Ճէրէճեանին՝ նշուած յօդուածները մեր տրամադրութեան փոխանցելուն համար:

[70] Տե՛ս վերը յղում թիւ 57, Զուրաբովի մասին՝ «Երկրորդ Դումա» յօդուածը:

[71] Տե՛ս Նոյնը:

[72] Ռուսական Բ. Դումայի ցրումը տեղի կ՛ունենայ 1907 թուականին, որուն կը հետեւի նոր ընտրական իրաւունքի մը դրուածքը: Սոյնը մեծապէս կը սահմանափակէ հողազուրկ գիւղացիութեան եւ կայսրութեան մէջ ոչ-ռուսական փոքրամասնութիւններուն իրաւունքները:

[73] Նոյնը:

[74] Տե՛ս, Մահախօսական՝ Արշակ Զոհրաբեան, «Յառաջ», Երեւան, 6 Յունուար 1920:

[75] Տե՛ս, Գ. Ղարիբջանեան, նոյն տեղը:

[76] Բացի «Կայծ» թերթէն, Ա. Զուրաբով, «Հնչակ»-ի մէջ Արշակ Զոհրաբեան եւ Ա. Զոհրաբեան ստո-րագրութիւններով հրատարակած է զոյգ մը յօդուածներ՝ «Հայկական Դատը եւ Տաճկահայաստանի Սոցիալիստների Հերթական խնդիրները» (Մայիս 1913) եւ «Դէպի Յեղափոխութիւն» (Մայիս 1914):

[77] Հմմտ. նոյնը:

[78] 1915 թուականի Փետրուար 14-19-ին, Լենինի գլխաւորութեամբ, Պերնի մէջ գումարուած է բոլշեւիկ-ներու արտասահմանեան բաժանմունքներու համաժողովը (ՌՍԴԲԿ): Անհաւանական չէ ենթա»դրել, որ Ա. Զուրաբով ալ մասնակցած ըլլար այս համաժողովին, եւ այս առթիւ, թերեւս մինչեւ խնդրոյ առարկայ յօդուածի հրապարակուիլը, գտնուած ըլլայ Զուիցերիոյ մէջ: Այս մասին, առ այժմ, դժբախտաբար, մեզի կը պակսին աւելի ճշգրիտ տեղեկութիւններ: Տեբս, Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, Բեռնի Կոնֆերանս (ՌՍԴԲԿ), Բ, Երեւան, 1976, էջ 406:

[79] Տե՛ս, «Յառաջ», 1920: